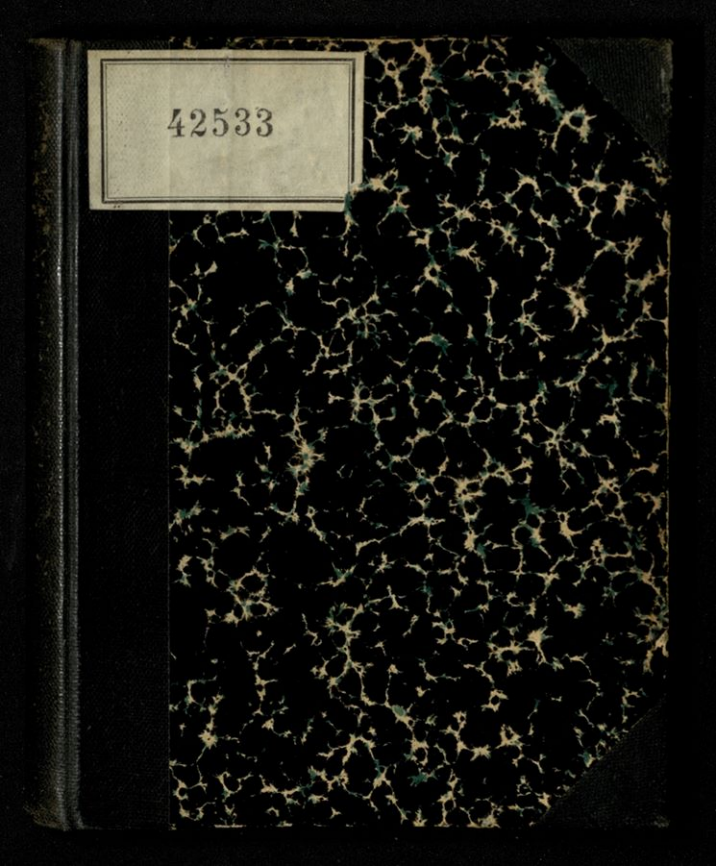
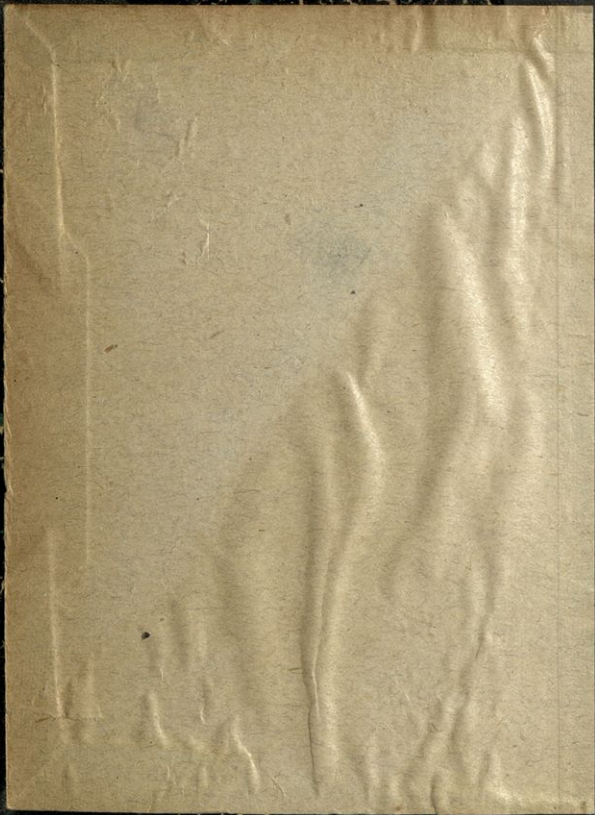
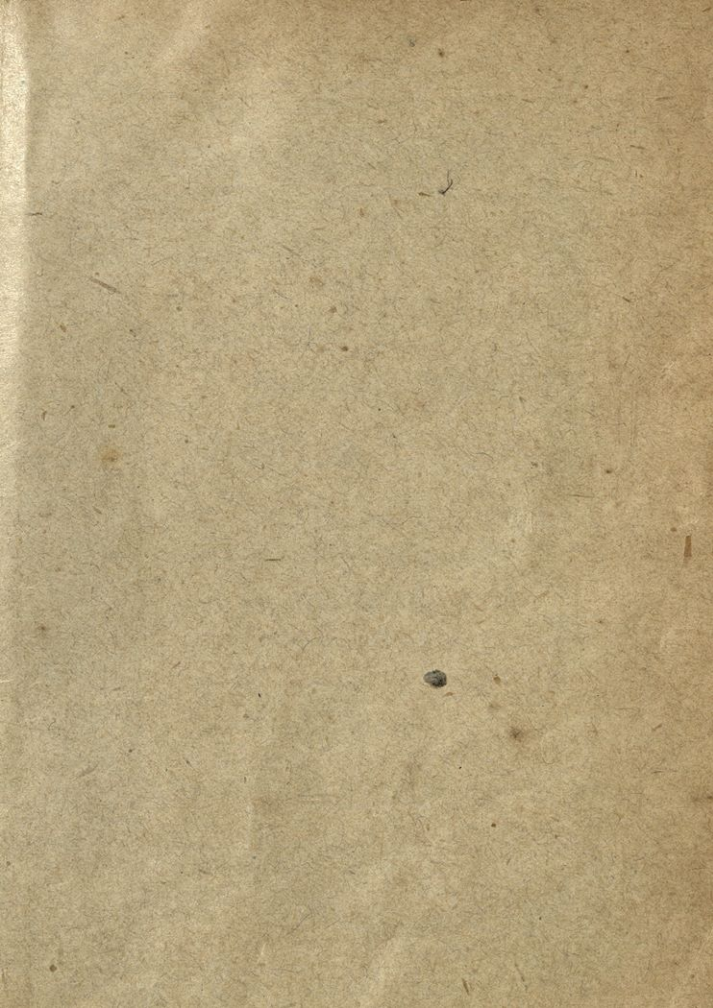
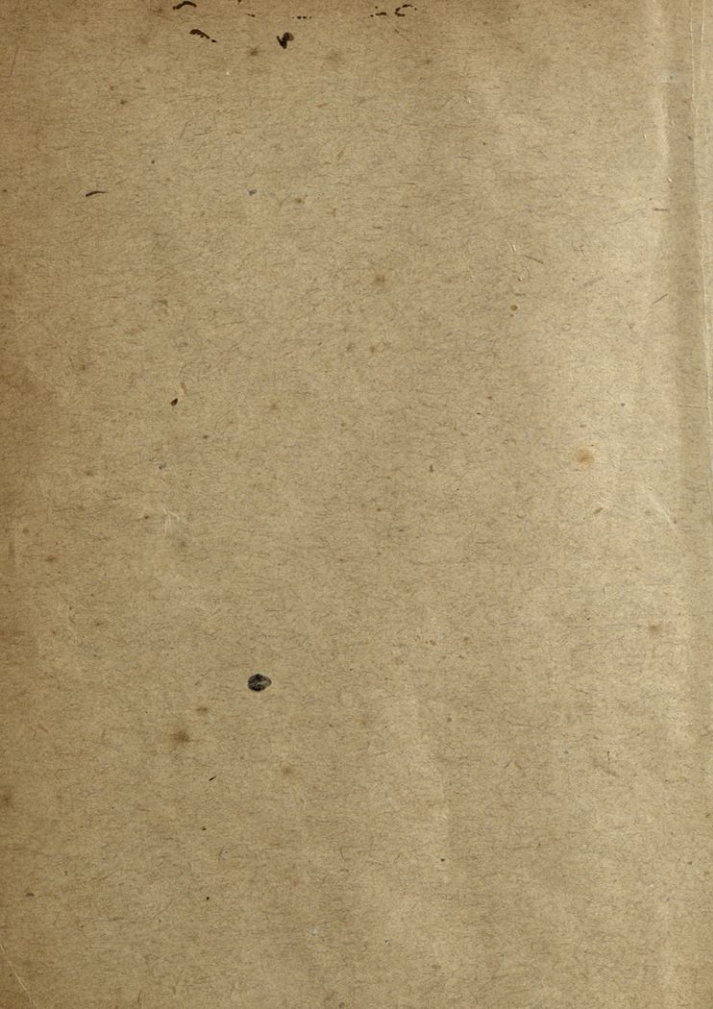

42533

The image shows the front cover of an old book. The cover is decorated with a marbled paper pattern, featuring a dense, irregular network of dark, almost black, veins and spots against a lighter, yellowish-tan background. The spine of the book, visible on the left, is bound in a dark, textured material, possibly leather or cloth. In the upper left corner of the front cover, there is a small, rectangular white paper label with a thin black border. The number '42533' is printed in a simple, black, sans-serif font on this label. The overall appearance is that of a well-used, antique volume.

V Marijinem Celju.

Zgodovinske in
potopisne črtice.

Spisal in izdal

s pridigami, ktere je imel v Marijinem Celju,

Dr. Anton Medved,

c. kr. profesor v Mariboru.

Z dovoljenjem preč. kn.-šk. lavantinskega ordinarijata
dne 15. avgusta 1898, št. 2938.

V Mariboru 1898.

Založilo „Katoliško tiskovno društvo“.

Tiskala Tiskarna sv. Cirila.

St. 15. Povč

V Marijinem Celju.

Zgodovinske in potopisne črtice.

Spisal in izdal

s pridigami, ktere je imel v Marijinem Celju,

Dr. Anton Medved,

c. kr. profesor v Mariboru.

V Mariboru 1898.

Založilo »Katoliško tiskovno društvo«.

Tiskala Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

H2 533

030015636

Zgodovina Marijinega Celja.

Resnično, ta kraj je hiša Božja,
tukaj so vrata k nebesom.

Gen. 28, 17.

Na gornjem Štajerskem, blizu koroške meje, stoji starodavni benediktinski samostan, Št. Lambert imenovan. Ustanovili so ga velezaslužni očetje benediktinci že v petem stoletju; tu so se bili naselili, da bi sv. krščansko vero razširjali in zapuščenemu ljudstvu luč blažene omike prižgali. Sedanji samostan sam pa je bil še le l. 1073. pozidan s pomočjo radodarnega grofa Markvarda. Njegov sin Henrik, ki je postal tudi vojvoda koroški, postavil je zraven

sedanjo krasno cerkev in podelil samostanu jako obširne pravice ter raznotere ustanove. Njegove dobrote bile so nekdej za samostan bogat vir bodočega življenja, uživajo jih po-božni prebivalci v Št. Lambertu, samostanski in zunanji, še dandanes.

Benediktinci bili so za ves okraj neizmer-nega pomena; njih zasluge so v vsakem oziru neprecenljive, postali so tukaj, kakor i v toliko drugih krajih, pravi blagoslov za deželo. Pred vsem so oznanjevali katoliško vero med ljud-stvom, ki je še tavalo po temoti tužnega pa-ganstva, pogubne nevere; ob enem so učili plodonosno poljedelstvo, umno živinorejo. K marljivemu delu niso samo opominjali, tem-več delali so tudi sami z žuljavimi rokami na polju in v logu, da bi z lepim vzgledom narod k vstrajnemu posnemanju spodbujali. Kamorkoli so prišli, kamorkoli so segle nji-hove nevtrudne roke, povsod zacvetejo ru-mena polja, zaduhtijo zeleni travniki; nastanejo prijazne vasi, sčasoma tu in tam pre-možni trgi; občni blagostan je obhajal svoj zaželjeni prihod. Benediktinci bili so za marsikak okraj porok zlate bodočnosti.

Posebno vnet za probujno in napredek vdanega ljudstva bil je št. lambertski opat Oton VII., ki je sredi dvanajstega stoletja modro in nevtrudljivo vladal svoj slavni samostan. Bil je v istini apostol za št. lambertski okraj, goreč oznanjevalec sv. vere in ognjevit pospeševatelj narodnega blagostana. Kamor sam ni mogel dospeti, tje je velel svojim samostanskim sobratom.

Pet duhovnikov poslal je v gorate kraje na desnem pobrežju jasnomodre Murice. Eden izmed njih prišel je leta 1157. na hrib, na katerem stoji današnje Marijino Celje. Kako mu je bilo ime, nam zgodovina, žal! ne pove, kakor sploh o prezaslužnih možeh starih časov le malo, malo podatkov poznamo; plemeniti sad njihovega truda uživamo, a kedaj so živeli in kako njim je bilo imé, natanko ne vemo.

Okolica marijinoceljska je bila takrat še pusta; hrib in dol bila sta obrasla z nepristopnimi goščami, v katerih so kruto gospodarile divje zverine. Le redko kje, in sicer daleč narazen, samotarili so bori pastirji s svojimi ovčjimi in govejimi čredami. Njihovo

življenje bilo je pomilovanja vredno, nî prave vere, nî olike niso poznali, — od kod bi jo neki imeli? Po narodnosti bili so večinoma Slovenci, po gorah izključno, le po dolinah bili so raztrošeni nemški naselniki. Na one prvotne Slovence še spominjajo čisto slovenska imena na gornjem Štirskelem: Celje samo je slovensko ime, pomeni toliko, kakor selo, vas, naseľbina, isto pomeni Selnica, Sevnica, ime, ki se pogosto nahaja med Slovenci; gore okoli Marijinega Celja se imenujejo Starice (Staritzen), reka je Mürz, naša Murica, Aflenz, trg v bližini, je Jablanica itd.

Da bi tamkajšnjim prebivalcem prinesel dušni in telesni blagor, naselil se je ondi prej navedeni duhovnik, št. lambertskega menih. Živel je skromno in silno priprosto; za stanovanje si je postavil iz smrečja siromašno kočico, da bi ga po noči varovala vremenskih nezgod; po dnevu je itak v potu svojega obraza obiskoval samotne pastirje, da bi jih tolažil, učil in omikal. Njegovo življenje je bilo le trudapolno delo in pobožna molitev.

A nekaj je imel dragocenega, kar je ljubil z vsem plamenom svojega srca. Blagi opat Oton podaril mu je bil v Št. Lambertu lepo in milo podobo prečiste Device Marije, izrezano iz lipovega lesa. Menih prinesel jo je seboj v te puščobne kraje. Ker ni imel za njo drugega spodobnega in lepšega prostora, postavil jo je med veje košatega drevesa. Pred njo je goreče molil, pred njo je opravljal svoj brevir, pred njo je s svetim navdušenjem pel vzvišene psalme in prve Marijine pesni. O, to so bili rajski prizori, ko je menih po napornem potovanju se vrnil k ljubljeni podobi, da bi tu opravil svojo večerno molitev; sedanje prekrasne razsvitljave in nepopisno milega zvonjenja še ni bilo, a ptičice v gozdu so mu sladko pele spremljeváje njegovo pobožnost pri »Ave Maria« in soglasno je ž njimi donelo skrivnostno šumljanje po zelenih drevesih.

Sčasoma so zvedeli za to podobo pastirji na sosednih gorah. Polagoma pridejo tudi oni s svetim strahom pred njo; milo se ozirajo na nebeško Mater, o kateri njim je menih

že toliko lepega in ganljivega pravil. Pred njo začne duhovnik razlagati sv. vero, jih vnema k odkritosrčnemu, čistemu češčenju Marije Device. Takrat so bila ondi ganjena prva srca in iz oči so tekle prve solze, zveste oznanjevalke vroče ljubezni do Marije.

Pozneje je napravil vneti duhovnik lesen oltarček in postavil na-nj Marijino podobo.

To je tista podoba, ki je še danes v srebrnem oltarju sredi cerkve marijinoceljske, to je podoba milosti in vsmiljenja, h kateri roma pobožno ljudstvo v toliko nešteti trumah.

To je oni dar Otona VII. neznanemu menihu.

Pred vhodom v zakladnico je še sedaj obširna slika, ki predočuje dogodek, kako duhovnik-menih potovaje v te kraje podobo nese. Pod sliko je sledeči, priprost, a pomenljiv napis:

Pobožen duhovnik, poslan od Otona VII., opata v Št. Lambertu, potuje z milo Marijino podobo v Celje, da bi tu nevednemu ljudstvu oznanjeval krščanski nauk; zato

si je postavil sam hišico in za ljubo Marijino podobo oltar. 1157.

K podobi prihajalo je vedno več ljudi. Romanje se je pričelo. Posamezni pastirji popustili so svoje visoke, zelene planine, nastanili so se blizu Marijinega oltarja, okrog duhovnikove kočice, sozidali so si stanovanja, posekali sem ter tje gozde — to je bil začetek trga Marijinega Celja in krasne njegove okolice.

Menih je bil z mučnim delom preobložen, pridigoval je neumorno, delil svetotajstva, postal je slaven in obče spoštovan dobrotnik celemu okraju. Kako dolgo je blagodejno deloval, kedaj je umrl prezaslužni mož, ni dognano, ker so se skoraj vse listine s starodavnimi poročili pogubile v grozних požarih, ki so večkrat Marijino Celje skoraj popolnoma pokončali.

Marijino svetišče zaslovelo je od leta do leta bolj. Glas njegov razširil se je hitro po gornjem Štorskem, kmalu je prošnil tudi v druge sosedne dežele. Ljudje jamejo v velikih množicah tjekaj prihajati. Marijino Celje postane sloveča božja pot.

Posebnega pomena za Marijino Celje je leto 1200. Zakaj, pové ti ta-le dogodba: Vratislav, mejni grof na Moravskem, in njegova žena, bila sta že več let hudo bolana. Nikjer ni bilo pomoči, vsa zdravila so bila zastonj; zdravniki so obupali na okrevanju. Nekega dne pa grof sladko zaspi; v sanjah se mu zdi, da ga nekdo opominja, naj se celjski Mariji priporoči. Ko se prebudi, pové vse to svoji ženi in zdravnikom. Vsled tega se oba neozdravljiva bolnika priporočita Mariji, zaobljubita se, da, če bosta ozdravela, hočeta romati v Marijino Celje in se pred milostno podobo zahvaliti za neizmerno dobroto. In res! Česar ni mislil in upal nikdo, najmanje pa skrbni zdravniki, se zgodi: oba popolnoma okrevata, kmalu sta zdrava. Nemudoma gresta na božjo pot, peš priromata pred Marijino podobo, kjer z neizrekljivo ganljivostjo in vdanostjo zahvalita Marijo za čudapolno ozdravljenje. V vedni spomin sozidala sta nad Marijino podobo kamenito kapelico, ki še sedaj stoji sredi cerkve marijinoceljske, to je ista kapelica, v kateri je že imenovani srebrni oltar.

Tri slike se še sedaj hranijo v cerkvi, na katerih je naslikana ta pripoved. Prva slika nosi napis:

Vratislav, mejni grof moravski, in žena njegova, Neža, že tretje leto na vseh udih bolana ležita; zaupno kličeta k Mariji in sv. Vaclavu, kateri se njima v sanjah prikaže, ju potolaži, da je molitev vslišana in ju opomni, da naj se v Marijinem Celju osebno zahvalita. 1200.

Kaj druga podoba pomeni, pové njen sledeči napis:

Vratislav in Neža iz spanja se prebudivši vstaneta zdrava, odideta takoj na neznan pot v Marijino Celje in se zgubita od prave poti. Angelj v romarski postavi ju pa podučí. 1200.

In tretjo podobo razloži ravno tako že sam napis:

Vratislav, mejni grof moravski, po opravljenem romanju v Marijino Celje, sezida v najvdanejšo zahvalo za prejeta zdravje novo kapelico. 1200.

Kapelica je pozidana nad koreninami onega drevesa, na katerem je bil pobožni menih

prvotno obesil Marijino podobo. Ko so l. 1727. postavili sedanji, zelo dragoceni srebrni oltar, so bile še videti omenjene korenine. Sedaj so z zidovjem pokrite.

Mejni grof Vratislav je storil še več dobrot Marijinemu Celju. Postavil je velike šotore za prenočevanje mnogobrojnih romarjev, tik kapelice pa je začel zidati veliko cerkev marijino-celjsko.

Po njegovem prizadevanju zaslulo je Marijino Celje posebno po Moravskem in Češkem. Tisočeri romarji iz obeh dežel so vsako leto obiskali milostno podobo. Zanimivo je, da je prva velika procesija, ki je prišla v Marijino Celje, bila iz slovanskih pokrajin; leta 1200. so namreč duhovniki iz moravskega mesta Znojma prvi z veliko procesijo tjekaj priromali.

Slava Marijinega Celja je nenadno in hitro rasla. Po vsej današnji Avstriji so zasloveli čudeži, ki so se zgodili na priprošnjo celjske Marije. Romarjev prihajalo je vedno več; marsikdo si je štel v največo srečo svojega življenja, da je le enkrat molil pred čudežno podobo

v Marijinem Celju. Premnogi so se s svetimi obljubami zavezali, da bojo storili to božjo pot.

Da je bil med tem nastal tudi velik trg Marijino Celje, zvedo iz poročila, da je avstrijski vojvoda Friderik I. 1243. podelil opatu Permanu v Št. Lambertu »popolno oblast in prostovoljno oskrbovanje v Marijinem Celju«; trg je bil namreč še vedno podložen samostanu št. lambertskega.

Cerkveni dostojanstveniki so marijino-celjskim romarjem podelili že začetkoma posebne odpustke. Tako je l. 1330. solnograški nadškof Friderik III. 40 dni odpustka podelil vsem, ki v Marijino Celje romajo. Ob enem je isti nadškof dovolil št. lambertskega opatu Adolfu, da sme za romarje sozidati blizu Zelenih jezer (Seewiesen) cerkev, kar se je tudi zgodilo; skromna, a po svoji visoki starosti zanimiva in častitljiva cerkev stoji še dobro ohranjena sedaj.

Zelo važnega pomena za Marijino Celje je Ludovik I., kralj ogerski (1342 do 1382), ki je l. 1370. postal tudi kralj poljski. Bil je vzorno pobožen in bogoljuben vladar. Lepše in svitlejše, kakor zlata krona na nje-

govi glavi, bliščale so v srcu njegove čednosti. Bil je pogumen in hraber junak, boril se je v mnogih bojih s silnim pogumom. A nikdar ni vojske začel brez posebne prošnje do Marije, katero je ljubil iz globin svojega kraljevega srca. Večkrat se je tudi zaobljubil v Marijino Celje, ako je Marija sprosila obilen blagoslov njegovemu orožju. V šotoru imel je seboj vedno Marijino podobo. Pred vsako bitko je pred njo pokleknil in prosil Marijo srečne zmage. L. 1365. bojeval se je proti razdivjanim Saracenom, ali kakor jih je ljudstvo imenovalo, proti Turkom. V prvi bitki bil je premagan, brezvspešen bil je njegov pogum, na tisoče so ležali njegovi najboljši vojaki v krvi po bojnem polju. Zmaga, ki mu je bila tolikrat mila, ga je sedaj nevsmiljeno zapustila. A ne zapusti ga živa vera, zaupanje do Boga in trdno prepričanje, da bo slednjič vendar le on zmagal. Otožen gre v svoj šotor. Poklekne pred Marijino podobo. Moli, moli dolgo z angeljsko vnemo. Toda omaga, udje so preveč trudni od neznosnega napora, od krvavega bojevanja. Vleže se in sladko zaspi. Ko se prebudi, leži podoba

Marijina na njegovih prsih. Od kod to? Kdo jo je tje položil? Je li to storil kakšen sluga, ali je to čudežna prikazen? Kralju zdi se dobrodošel miglaj, da mu hoče biti Marija posebna pomočnica. Njej na čast opravi še eno molitev, njej se z otroško ljubeznijo v varstvo priporoči, potem pa da povelje k novemu naskoku na kletega sovražnika. In glej! Z novo srčnostjo boré se njegovi vojščaki. bitka je grozna, v potokih že teče junaška kri, stotine padajo, kakor snopje, a slednjič začne sovražnik bežati. Zmaga! zmaga! razlega se do neba med njegovimi četami. Kralj Ludovik je slaven zmagovalec. Marijina pomoč v tej bitki bila je očitvidna. Kralj se ne more dovolj srčno zahvaliti. Ko se vrne v domovino, napoti se precej v Marijino Celje izpolnit storjeno obljubo. Seboj nese dragoceni oblačili, kateri sta nosila on in njegova soproga pri poroki. Zraven nese še stremen in ostroge, zmagonosni meč in pa Marijino podobo svojega šotorarja; vse te darove položi na oltar v Marijinem Celju v hvaležen spomin in očitno spoznanje, da mu je le Marija pripomogla

do tako slavne in pomenljive zmage. Še danes so ti zanimivi spominki v zakladnici, kjer jih romarji občudujejo.

Umetniki so uprizorili na treh slikah te dogodke. Pod prvo, staro in spoštljivo sliko stojé besede, ki jo razložijo:

Ludovik prvi, kralj ogerski, ko vidi, da ga daleč presega sovražnik, se pomakne nazaj, kliče k Mariji celjski, k edinemu upanju in med tem zaspi. Tu se mu prikaže Marija, ga potolaži in osrči, da naj neustrašen plane na sovražnika, tudi mu položi v znamenje gotove zmage njegovo ljubo podobo Marijino v spanji na prsa. 1365.

Na drugi podobi, ki predočuje krvavo vojsko, pravi napis:

Ludovik, kralj, občuti po prikazni v sebi novo srce, s kojim navduši malo kerdelce svojih vojščakov, da so junaško, z gotovo pripomočjo zmagoslavne junakinje Marije celjske sovražnike napali. Boj se prične in Ludovik pridobi z 20.000 mož proti 80.000 Turkom čudno zmago. 1365.

A tretjo sliko dičijo priproste besede:

Po dobljeni zmagi pride s celo vojsko v Marijino Celje kralj Ludovik, hvaležen prinese mnogo dragocenih daril, med katerimi je najimenitnejša njegova ljuba podoba Marijina, katero je našel na prsih. Sezida tudi krasno in veličastno cerkev. 1365.

Odslej se je romanje v Marijino Celje nenadno povzdignilo. Neštevilne so bile množice, ki so iz vseh krajev prihitele, polne ljubezni in zaupanja do preblažene Marije. Nastalo je Marijino Celje v približni podobi, kakoršno zreš danes.

Nadvojvoda Albreht, s priimkom Hromi, je Marijinemu Celju že l. 1342. podelil pravice deželnega trga.

Kmalu potem je podelil papež Klement VI. l. 1346., ki je v Avinjonu na Francoskem stoloval, marijinoceljskim romarjem posebne odpustke. Dotično pismo pravi: »Njegova Svetost dovoli vsem, ki so se resnično spokorili in spovedali in ki so ob četririh največjih Marijinih praznikih, kakor tudi na dan vnebohoda Gospodovega in na dan cerkvenega posvečevanja to cerkev pobožno obiskali.

vsako leto sto dni odpustkov od njim naložene pokore.«

Tudi drugi papeži so bili Marijinemu Celju naklonjeni. Posebno važen je odlok Benedikta XIV. iz l. 1754., s kojim obdari veleučeni papež »vse marijinoceljske tržane in romarje s popolnim odpustkom, kterega se vdeležijo vsako leto dvanaajsetkrat, ako pobožno obišejo 7 oltarjev Marijine cerkve«, to je toraj s tistim odpustkom, kterega zadobijo vsi, ki spokorno obišejo glavno cerkev svetega Petra v Rimu.

Veliki dobrotniki marijinoceljske cerkve so bili raznoteri vladarji preuzvišene habsburške rodovine. Vojvoda Albert I. je podaril krasen, dragocen oltar. Ernest železni je kupil l. 1472. za Ludovikovo podobo v zakladnici dražestno oblačilo.

Proti koncu srednjega veka so se bile razmere v avstrijskih, posebno pa nemških deželah grozno shujšale. Nastali so takozvani roparski vitezi. Na visokih skalah so bivali v trdnih gradovih, plenili in ropali so daleč okrog, kjerkoli so le mogli. Nikdo jih ni za

to kaznoval, vladarji so bili preslabi, da bi bili z jekleno roko zatrli to zaroto. Pravice ni bilo nikjer, javna varnost je bil neznan pojem. Nikdo si ni bil življenja, še manj pa imetja varen. Tudi romarji so od roparskih vitezov marsikaj hudega pretrpeli, bili so večkrat mučeni in oropani. Da bi Marijino Celje branil, izdal je dobrotljivi cesar Žiga l. 1429. strog odlok, v katerem mej drugim pravi: »Ker smo zvedeli, da nekteri, ki so zgubili strah božji in ne marajo niti za lastno čast, niti za svoje izveličanje, marijinoceljske romarje na potih in cestah, celó tudi v prenočiščih razžalijo, motijo in oropajo, vjamejo in tepejo. Zato hočemo in odločimo, ter zapovemo v svojem rimsko-katoliškem in cesarskem velečastvu s tem pismom, da so romarji na potih in cestah ter v prenočiščih prosti in se morajo popolnoma v miru pustiti. In kdor se bo zoper to pregrešil, ta si naj bo svest jeze Boga vsegamogočnega in naše ljube Gospé, svest si pa naj bo tudi našega nasprotstva, za kazen in za pokoro po plačal 100 gol-dinarjev čistega zlata globe vsakokrat, kadar bo to storil.« Ta odlok je potrdil tudi kar-

dinal Cesarini v imenu papeža Evgena IV. l. 1442. in je zagrozil cerkvene kazni, celó izobčenje iz sv. cerkve vsem, ki ravnajo proti marijinoceljskim romarjem. S tem so nehala strašna nadlegovanja in različne muke, ktere so trpeli mnogo let pobožni romarji.

Velikansko slovesnost videlo je Marijino Celje l. 1457. Prišel je namreč z ogromnim spremstvom in z bogatimi darovi kralj ogerski in češki Ladislav. Celo božjo pot hodil je tje in nazaj peš. Bil je sprejet s kraljevimi častmi.

L. 1474., 25. majnika, je v Marijinem Celju razsajal grozen požar, ki je vpepelil cel trg in še cerkev težko poškodoval.

L. 1529. zadela je trg in okolico zopet huda nesreča. Prihruli so namreč divji Turki ter so oropali in požgali trg; z gorečimi pušicami so streljali tudi na cerkev, ktera je pa vendar z božjo pomočjo večinoma nepoškodovana ostala. Marijino podobo so bili duhovniki iz cerkve odnesli ter so jo v temnem gozdu skrili. Toda i njo so Tureki našli. Pri-poveduje se, da je nek besni Turk na konju s sulico hotel prebosti Marijino podobo, a

takoj, na mah, oslepi in mrtev se zgrudi na tla, v istem trenutku se pa prikaže nad cerkvijo svetloblesteča krona.

Turška druhal je razširjala po vsej naši domovini nepopisen strah. Več let si nikdo od doma ni upal. Pomanjkanje opazilo se je i na božjih potih. Vendar čez nekaj let se je romanje zopet povzdignilo do prejšnje višine.

Krasna cerkev, katero je bil kralj Ludovik sozidal, postala je pretesna. Romarjev je bilo od leta do leta več. Opat Pirin toraj sklene zidati novo prostornejšo cerkev. Cesar Ferdinand III. ga spodbuja in še gmotno ter dušno podpira. Staro cerkev, razun še sedaj stoječega orjaškega zvonika poderejo in 6. majnika l. 1644. položi opat Benedikt temeljni kamen za novo cerkev. Dolgo so jo zidali, velečastno stavbo, še le l. 1699. so jo dovršili po dolgem trudu. Na izvanredno slovesen način so jo blagoslovili. Prisotnih je bilo več škofov, tudi cesar Leopold I. sam je prišel k sijajni svečanosti.

Marijino Celje je v tem pretrpelo marsiktero grenko uro. L. 1679. je imela grozno

želez v trgu in daljni okolici strašna šiba božja — črna kuga. Opat Francišek zaukazal je večkrat v tej pogubonosni bolezni čudodelno podobo v procesiji nositi, moliti in prositi, da bi Bog milostljivo to kazen odvrnil. Kmalu potem prihrumé besne druhali turških vojakov v Marijino Celje. Požigali in ropali so, da je bilo groza. Povsod se je razlegal le jok in stok. Ko je neverni poveljnik Kara Mustafa l. 1683. Dunaj oblegal in je pretela krščanstvu in posebno našemu cesarstvu poguba, prenesli so Marijino podobo in vse bolj dragocene zaklade iz cerkve marijino-celjske v Št. Lambert v večo varnost. Ostali so tam, dokler ni preslavni Sobieski Turkov pred Dunajem popolnoma premagal.

V nevarnih turških časih so vladarji, knezi in vsa ljudstva pri Mariji celjski pomoči in sladke tolažbe iskali. Božja pot ni bila nikdar tako mnogobrojno obiskana, kakor ona tužna leta. Različnih darov ni cerkev nikdar toliko sprejela, kakor takrat. Nadvojvoda Matija, poznejši cesar, se je v bitki pri Šopronju l. 1602. v Marijino Celje zaobljubil. Po dobljeni velikanski zmagi je tjekaj romal in za

vala je oni dve čudno lepi, blesteči, z žlahnimi kameni bogato okrašeni srci, ki tako divno krasita oltar milostne Matere; pod srcema je kratek, a pomenljiv napis: »Da bi srci obeh zakonskih postali eno srce v Bogu!«

Velike so bile svečanosti o šeststoletnici l. 1757. Cesarica sama se jih je z mnogimi vrlimi duhovniki in visokimi dostojanstveniki vdeležila. Istokrat je dala popraviti in povečati srebrno ograjo. Svojega najslavnejšega generala grofa Dauna je poslala z 20 zastavami, ktere so bili naši vojaki v sedemletni vojski pohlepni Prusom vzeli, da jih v večen spomin postavi v romarski cerkvi. Njena mati in ona ž njo ste dolgo let šivali in tkali zelo lepo mašno oblačilo, ktero ste Mariji celjski podarili. 13. septembra prišla je cesarica; spremljali so jo s cesarskim bleskom njeni otroci nadvojvodi Josip, Karol, Leopold in nadvojvodinje Marija Ana, Kristina ter Elizabeta.

Rad je romal v Marijino Celje nadvojvoda prestolonaslednik Josip, poznejši cesar Josip II. S svojo nevesto Elizabeto daroval je l. 1761.

krasno svetilnico, ki je še dandanes kras romarske cerkve; kakor ob stoletnici, dajal je vedno s svojim lepim in pobožnim vedenjem vernemu ljudstvu ganljiv vzgled.

Toliko tujcev, kakor l. 1757. Marijino Celje skupno še ni videlo. Prišlo jih je isto leto nad pol milijona. Že obhajancev bilo je 370.000. Prostorna, res ogromna cerkev bila je o binkoštih in o veliki Gospojnici pretesna, da bi obsegla tisoče in tisoče Marijinih častilcev. V gostilnah in prenočiščih je pomanjkovalo prostora, pod milim nebom so stavili šotore in po več dni so množice v njih prebivale. Procesij, spremljanih od duhovnikov, je bilo nad 400. Celo po zimi, v strahovitih zametih so prišli romarji.

V spomin te velekrasne šeststoletnice postavili so pred cerkvijo umetniško dovršena kipa, ki še sedaj tam stojita: nadvojvoda Vratislava in kralja Ludovika, ki sta pač največa dobrotnika in ustanovnika Marijinemu Celju.

Kmalu po zlatih dnevih slovesne šeststoletnice pa so prišli za Marijino Celje zelo žalostni in britki dnevi. Vzrok njim je bil mož,

ki je še malo časa prej Marijino Celje s celim srcem ljubil. Cesar Josip II. slove njegovo ime, sin zelo pobožne matere.

On sam je še l. 1764., 1767. in 1766. tje romal, vnet in navdušen za Marijino čast, kakor v prvi mladosti, ko je netila v njegovem srcu plamen čiste ljubezni do Marije še njegova odlična, slavljena mati Marija Terezija. Hipoma, po potovanju na Francoskem, mu jamejo rojiti po glavi drugačne misli; neverjetne so, sodeč po prejšnem njegovem življenju, neumljive vsled lastnega njegovega ravnanja. Josip II. namreč sklene, po vsej Avstriji odpraviti vsa božja pota; vsaka večja procesija naj bi bila prepovedana. Svete podobe, kipi in sohe se morajo ali uničiti ali pa skriti, od vseh se pa mora takoj vzeti vsa dragocena obleka in sploh vse lepoticje. V Marijino Celje pridejo cesarski uradniki in beriči, vderejo v cerkev in v zakladnico in pustošijo tu huje, kakor prej kruti Turki. Mnogo zlatih in srebrnih posod, žlahnih kamenov, svilnatih in baržunaskih oblek poberejo in jih odnesejo — Bog ve kam. Neizmerno veliko dragocenosti se je pogubilo,

obleko so večinoma židje pokupili ter iz nje zlato, srebro in čisto svilo izpulili. Čudno, da so oropale krščanske roke, čemur so neverni Mohamedani prizanesli.

Razun tega pridete še dve hudi nesreči. Josip II. je tudi odpravil št. lambertski samostan, ki je bil očetovski varuh in zaščitnik Marijinega Celja, posestva so uradniki razprodali, samostan in cerkev sta pa bila osamljena in zapuščena, v nekterih letih bi se morala, ako ne pride zopet pomoč, porušiti.

Vrh tega pa še zatrosijo bolani vojaki kugo v nesrečni trg marijinoceljski; 14 let so neizmerno trpeli ubogi tržani. Marijino Celje bilo je tako rekoč pozabljeno, nezgodam ni bilo konca.

Toda Marija svojega Celja ni pozabila. Vse nesreče, ki so ga teple in trpinčile, bile so črnim oblakom podobne, kateri pridejo, a zopet minejo. Zasvetila je zopet zora lepše, zlate bodočnosti. Mili dobrotljivi cesar Franc I. je preklical Josipove prepovedi, in l. 1796. so smele zopet prve procesije priromati v Marijino Celje, počastit nebeško Devico. Gradčani in Dunajčani so

bili prvi, ki so v velikih trumah prihiteli zopet pred milostno Mater prepevat zahvalno pesem, da je končan grozni čas nevere in zatiranja krščanskega življenja in prepričanja. Marijino Celje se je nenavadno hitro povzdignilo do prejšnje veljave. Tudi št. lambertska opatija se je l. 1802. znova ustanovila. Romarjev je prihajalo zopet na mnoge tisoče, vedno je naraščalo njih število. Imeli so avstrijski narodi pač vzroka in povoda dovolj v onih časih se marljivo in zaupno k Mariji zatekati, kajti silni, preteči viharji so prihruli nad nje. Cesar Franc I. priroma l. 1811. k pomočnici kristijanov ihteč in proseč pomoči v nevarnih, pogubnih časih. Francozi so namreč ljubo Avstrijo premagali in nezaslišano ponižali. Tako še naša država prej ni bila nikdar pala. Ljudstvo je moralo plačevati nedosežne denarne in krvne davke. Draginja in lakota, sem ter tje tudi kužne bolezni so Avstriji vsekale dokaj strašnih, skoraj neozdravljivih ran. Vojsk in krvavih bojov pa ni bilo še pri nas nikdar toliko. Že l. 1797. so pridrevli Francozi na gornje Štajersko, ter oplenili po mestih in trgih vse, kar je imelo kaj

vrednosti. 8. majnika l. 1805. pa so prihruli v marijinoceljsko okolico, kmalu pozneje so vzeli trg sam. Ropali in razdirali so, da je bilo strah. Iz cerkve so bili skrbni benediktinci vse odnesli, kar je bilo večjega pomena, tudi Marijino podobo. Kar je bilo ostalo, so Francozi pograbili. Sveto Marijino cerkev, toli lepo svetišče, so onečastili na nečuven način. V stranskih kapelah, ktere so utrdili, so zapirali jetnike; kjer se je prej čulo rajsko petje, so zdaj zdihovali ubogi jetniki; kjer se je prej darovala sv. maša, so zdaj govorile ostro nabite puške krvavo sodbo. Sredi častitljive cerkve stal je vojaški šotor, kakor sredi gozda, a okrog njega so kurili divji tolovajski vojaki. Od dima, ki se je valil po božjem hramu, je zidovje še danes črno, umazano. L. 1805. so bili neljubi gostje premagani, a že l. 1809. so zopet prišli, ter rogovilili, kakor prej. Ljudstvo je trpelo neskončno, plačevalo je brez prenehanja, do mozga je ubožalo in osirotelo; Francoz mu je pobral i zadnje imetje, izsezal je nedolžnim trpinom zadnjo srago gmotnega blagostana. A ne samo gmotno, tudi v duševnem in verskem oziru so bili Francozi

sila kvarljivi in pogubni. Zmagonosen vojak kaj rad na poštenje, sramožljivost in na vero pozabi, tako je bilo tudi takrat, pohujšanje se je širilo, kakor nalezljiva kuga.

Še le l. 1814. so odšli, — upajmo, da za vselej — iz naših krajev grabljivi Francozi. Domovina se je zopet oddahnila. Cesar Franc in cesarica z nebrojno množico vernega ljudstva prišli so se zahvalit za srečno rešitev iz krvoločnih rok nenasitljivega sovražnika.

Od l. 1815. do 1819. je bila v Marijinem Celju, kakor po vseh deželah, huda lakota; pridružile so se ji še raznovrstne nalezljive bolezni, ki so pobrale mnogo dragih žrtev.

V teh res žalostnih časih bil je prava dobrotar za Marijino Celje nepozabljivi nadvojvoda Ivan, ki je ljudstvo tolažil in zdatno podpiral.

1827. l., na dan vseh svetnikov nastal je v Marijinem Celju grozen požar, najhujši, kar jih je pomniti. Cel trg je pogorel. Tudi cerkve so se lotili požrešni plameni. Zgorela je streha, zvonovi so se stopili in s strašnim ropotom

razlili na tla; celo 20 ljudi je žalostno umrlo na pogorišču.

Beda, ubožtvo, obup so se polastili nesrečnega ljudstva. Toda dobrotljivost plemenitih romarjev je to globoko, krvavečo rano kmalo zacelila. Tržani so dobili od vseh strani veliko podpore, cerkev so lepo popravili in z vsem sijajem okrasili. Oskrbeli so nove zvonove, tako mile in veličastne kakoršnih menda nobena cerkev v Avstriji nima. Večji zvon, ki še sedaj romarje tako ljubko vabi k Marijinemu češčenju, tehta 103 stote (cente).

Poseben častilec Marijinega Celja je bil cesar Ferdinand, s priimkom Dobri, kojega si je pač po pravici zaslužil. On in njegova žena Marija Ana sta prišla peš skoraj vsako leto na božjo pot. Slavni zmagovalec Karol, avstrijski nadvojvoda, je pa prišel dosledno vsako leto.

L. 1846. videlo je Marijino Celje čudnega gosta. Prišel je z obilim odličnim spremstvom Marijo počastit pravoslavni knez srbski Miloš Obrenovič, ki je bil ves ginjen od mogočnega utisa romarskih pobožnosti. Izrazil se je laskavo o katoliških božjih potih.

Naš sedanji cesar Fran Josip I. je že v svoji mladosti večkrat prišel na to božjo pot. S posebnimi slovesnostmi praznovali so njegov prihod l. 1855.

L. 1857. bilo je za Marijino Celje leto izvanrednega veselja in rajskih občutkov. Bila je sedemstoletnica božje poti. Praznovali so jo z velikanskimi svečanostmi. Št. lambertski opat Joahim izdal je že leta 1856. povabilo k izvanrednim slovesnostim, v katerem pravi med drugim: »... Z letom 1857. poteče 700 let od onega, za Marijino Celje tako blaženega in pomenljivega leta, v katerem je bil poslan iz starodavne opatiije št. lambertske redovnik, ki je podobo prečiste, brez madeža spočete Device in porodnice Božje Marije prinesel v takrat še divji kraj, v današnje Marijino Celje. V teh 700 letih je mnogo tisoč, celó več milijonov pobožnih vernikov iz raznoterih narodov pred milostno podobo v Marijinem Celju telesne in dušne dobrote prejelo. — Spodobi se toraj, da ne samo samostan št. lambertski, kterega je Bog v svoji neskončni milosti izvolil za izvir teh nešte-

vilnih dobrot, ne samo marijinoceljska cerkev, ki je postala studenec tolike milosti, temveč tudi trg in vsa okolica marijinoceljska sedemstoletnico s posebnim veseljem obhaja in z velikimi slovesnostmi praznuje...«

Opat potem razpiše različne svečanosti, ki se naj vršijo koj začetkoma l. 1857. Po visokem odloku so se tudi sijajno, z vsem le mogočnim bleskom obhajale.

Cerkev so čudovito olepšali povodom redke slovesnosti. Romarjev je došlo ogromno veliko število. Sedemstoletnica se je obhajala nad vse velečastno, vredno pomenljivih dogodkov, ki so se godili po priprošnji preblažene Marije Device tekom 700 dolgih let.

Marijinoceljska cerkev.

Na mestu, na katerem stoji sedanja cerkev v Marijinem Celju, jih je, kakor smo že slišali v teh vrsticah, več stalo. Najlepša, a

nekoliko pretesna je bila ona, katero je sozidal ogerski kralj Ludovik Veliki v letih 1365. do 1370. A podrli so jo, ker je bila sčasoma le premajhna. Samo zvonik, srednji med sedanjimi tremi, so še pustili. Kako ponosno in častitljivo nadkriluje še vedno svoja dva mlajša, pozneje postavljena brata! Na njem se lahko spozna, v kako prekrasnem in okusnem slogu je morala biti zidana Ludovikova cerkev. Oblika njegova je čisto, pristno gotična; visok je 44 sežnjev ali 83 metrov (v lavantinski škofiji je najvišji zvonik župnijske cerkve v Gornjem gradu, ki meri 57 metrov, potem zvonik stolne cerkve v Mariboru 42 metrov, a zvonika pri novi frančiškanski ali slovenski cerkvi v Mariboru merita vsak po 48 metrov). V zvonik je dohod dovoljen; razgled iz lin pri zvonovih je zelo obsežen in zanimiv, vreden, da ga vsakdo, ki ljubi naravno lepoto, ogleda.

V notranjem je cerkev res presunljive velikosti in lepote. Že prvi pogled srce omami. Marsikoga oblijejo solze, ko zagleda prvič sloveči božji hram. Tolik prostor! toliko lučic! toliko krasú! ah, tega oko še ni videlo.

Dolga je cerkev 87 metrov (mariborska stolna meri 47 metrov, nova frančiškanska 48, a največa pri nas je gornjegrajska, ki se ponaša s 56 metrov dolgosti). Visoka pa je marijinoceljska 51 metrov, toraj višja je njena streha, kakor pri nas najvišji zvoniki; široka pa je 31·5 metrov.

Tik glavnih vrat je velik kor, na kojem stojé sloveče, med godbeniki dobro znane orglje z 38 registri; postavil jih je umeten orgljar Fr. Summerholzer l. 1737.

Skoraj sredi cerkve ob mogočnem stebru je obširna prižnica. Pred vhodom na njo je podoba sv. Pavla, okoli nje pa so 4 evangelisti; vse je iz najlepšega kararskega marmora umetniško dovršeno.

Ob desni in levi velikanske cerkve je 10 stranskih kapelic z dokaj velikimi oltarji olepšanih, v njih so tudi prostorne spovednice.

Spredaj je veliki oltar, postavljen leta 1693. Posebna lepota na njem je križ iz trdega dobnege lesa; na njem sta Bog Oče in Bog Sin v naravni človeški velikosti iz čistega srebra. Umljivo je, da je vsled tega

križ silno dragocen, kajti samo srebro tehta nad 3 stote. Podaril je ves križ veledušni cesar Karol VI. Pod križem je srebrno zemeljsko oblo (globus), ki ima skoraj 2 metra v prerezu; na njem so vsi zemeljski deli s spretno roko jako umetniško izrezljani. Nekdaj je bil v njem tabernakelj.

Nekaj stopinj pred velikim oltarjem stoji blizu 6 metrov visok, kamenit steber, na kojem se žarno blišči lepa Marijina soha. Ta steber je prej pred Ludovikovo cerkvijo stal; ko so zidali novo cerkev, stebra niso podrli, temveč ga pustili popolnoma nepremaknjena na ravno istem mestu, kakor je bil prej. Že od nekdanj stoji ta steber pri romarjih v posebni časti. Vsak romar se ga z roko dotakne in na-nj pritisne gorečo svečo. Povedati bi nam znal neizmerno veliko. Videl je že milijone pobožnih romarjev; presvitli cesarji in prevzvišeni škofje so se ga s svetim spoštovanjem dotikali; pred njim se je v rajskem zamaknjenju topilo Bog vé koliko src, solzilo nebrojnih oči, in dvignilo k nebesom nešteti rok! Stoletja so že mimo njega tekla v neskončno večnost, a on ne-

omahljiv stoji, nespremenjena je tudi starodavna navada, ki se njega dotika.

Nad stebrom dviguje se orjaška kupola, to je: ostrešje v podobi polukrogle. Poleg kupole v ravno letos dovršeni cerkvi svetega Ludovika v Budimpešti je le-ta najlepša zidina te vrste v Avstriji. Na njej so krasne opresne slikarije, ki predočujejo 4 evangeliste in deželne varuhe iz Nižje Avstrije, iz Štajerske, Ogerske in iz Češke.

Na desni strani od imenovanega stebra je zakristija; na levi pa se gre v zakladnico. O njej sami bi se dala napisati dolga in zelo zanimiva knjiga zgodovinska. Tukaj mora zadostovati le nekaj črtic, le trohica skromnih opomb.

Nekdaj je bila zakladnica bogatejša, obširnejša, kakor je sedaj. V njej so bili shranjeni skoraj neštevilni, dragoceni spomeniki, ktere so odličnejši in premožnejši romarji celjski za prejete dobrote obljubili in tudi podarili. A mnogo jih je cerkveno predstojništvo razprodalo za poplačila prevelikih stroškov pri zidanju in večkratnem popravilu sedanje cerkve. Še l. 1829. so iz nje prodali

mного zlatnine in srebernine, biserov in vsakovrstnih žlahtnih kamenov.

A vendar je še sedaj prenapolnjena s preimenitnimi predmeti. V njej se ne bi nagledal cele tjedne ne.

Sredi zakladnice stoji v podobi šotora razkošno okrašen oltar, na katerem se večkrat mešuje. V njem se vidi ona čudna podoba kralja Ludovika, ktero je bil našel na prsih, prebudivši se iz spanja. Posebne vrednosti so lični stebrički, ki nosijo tabernakelj iz najpristnejšega ametista; med njimi je ganljiv križ, ki ga je darovala l. 1752. grofica Esterházi. Nad altarjem visite dve srebrni svetilnici, darijo portugalskega prestolonaslednika Don Miguela.

Od Marije Terezije je tu posebno mnogo daril, ki se vsa odlikujejo po izvanredni dragocenosti in krasoti.

Okrog ob stenah so shranjeni v omarah najrazličnejši spomeniki. Zadej za oltarjem na levi so kosti sv. mučenika Cirila, na desni sv. Elefterija.

Po drugih omarah je mnogo monštranc, kelihov, mešnih knjig v najličnejših vezéh,

pozlačene berglje, krasne slike, kipi, podobe itd.

Med drugimi vidiš zlato pero, z velikim demantom okrašeno, katero je nekdam dobil sloveči pesnik L. Z. Werner od nadškofa Dalberga in je je potem v oporoki sporočil Mariji celjski.

Poleg njega zazreš debel, zlat želod. Kaj je-li to? To je svinčena krogla, katero je bil nek ropar izstrelil na cesarja Leopolda in je presvitlega vladarja res zadel, a krogla ni prišla do živega, na čudežni način je obtičala v obleki. Iz otročje ljubezni do Marije jo je dal cesar z zlatom, v obliki želoda, oblit in tukaj v vedni spomin na pomoč Device Marije shraniti; naj romarjem pravi, da je Mati nebeška res »pomoč kristjanom«.

Vsakomur se posebno dopade velika skupina iz zlata. Grof Sezzeny dal je Mariji v čast izdelati ta-le prizor: Grof in njegova soproga, obdana od 11 otrok obojega spola in različne starosti, klečita pred Marijinem oltarjem. Vse je tako ganljivo in naravno dovršeno, da se marsikom solza utrne, ko gleda to dragoceno, zlato podobo.

Zlatih in srebrnih verižic, obročnikov, križev, biserov, demantov in drugih dragocenosti je ogromno število. Orožje iz vseh stoletij vidiš med drugimi spomeniki, zastave, cerkvene in bojne, visé ob stenah; nekatere so že vse raztrgane, razjedene, od ognjenih krogel prebodene, znamenje, da so prišle iz bojnega groma.

V avstrijski zgodovini menda ni imenitnejše osebe iz zadnjih 700 let, ki ne bi tukaj imela svojega spomina, bodi si v kakoršnikoli obliki. Na desni pri vhodu, postavim, je v stekleni omari oblačilo kralja Ludovika, in njegove žene, svatovski plašč in krilo in tudi obleka, katero sta nosila pri kronanju.

Zelo velike vrednosti so mašna oblačila, katerih je posebno veliko. Napravljena so iz najdražjih tkanin. Tudi med njimi je več takih, ki so sešita iz snežnobelega oblačila, katero je nosila kaka visokorodna nevesta pri svoji poroki. Druga dela so zopet lastnoročni izdelki različnih gospej knežjega, kraljevega ali cesarskega rodú.

Ako imenujemo celo cerkev marijino-celjsko lepo znamenje srčne ljubezni do Marije,

imenovati moramo bogato zakladnico ganljivo znamenje najglobokejše hvaležnosti do prečiste Device!

Ravno sredi cerkve stoji častitljiva »kapela milosti«. Postavil jo je, kakor že omenjeno, moravski grof Vratislav I. 1200., videla je že toraj blizu 700 let. Na zunanji strani je črna, osmojena od same starosti. Iz odkritosrčnega spoštovanja nje nečejo pobeliti; je ostala še vedno taka, kakoršno je Vratislavov marljivi zidar napravil. Od znotraj je pa modro slikana in z zlatimi zvezdami okrašena. Kdor jo vidi, bo precej nehoté na nebo mislil.

V njej je nam že znan srebrn oltar. Nanjem pa kraljuje največji zaklad vsega Marijinega Celja, Marijina »podoba milosti«, katero je bil prinesel št. lambertski menih leta 1157. semkaj. Iz lipovega lesa je izrezljana, 18 palcev visoka, s svitlo barvo pobarvana. Marijo predstavlja sedečo z Jezusom v naročji, kterega z desnico objema, z levico mu pa ljubeznivo podaje hruškico, a Jezus podaje njej drobno jabelko. Toda v tej obliki podobe ne vidimo, ker sta vedno Jezus in

Marija v dragoceno oblačilo zavita. Vidita se od njiu samo obrazka, polna nebeške milobe in rajskega veličastva.

Pod podobo je oltar, po svoji dragocenosti in krasoti res dostojen in vreden tako svetega kraja. Naredili so ga iz darovanih posod, večinoma srebrnih, l. 1727. V posebno njegovo olepšavo je še takrat podarila plemenita kneginja Montecuculi 26.900 goldinarjev. Prej je imel oltar še več okraskov, kakor sedaj, srebra je bilo za-nj porabljenega 12 stotov (centov). Svečnike nosijo angelji, se vé, vse iz čistega srebra; daroval jih je vsled storjene obljube knez Filip Lobkovic. Obrobljen je oltar s srebrnim antependijem, ki ga je Mariji posvetil knez Franc Adam Schwarzenberg. Pred oltarjem visi srebrna in bogato pozlačena svetilnica; na dveh verižicah drži jo orel, a svetilnica sama ima obliko osmerih src. Darovala jo je velika marijinoceljska dobrotnica, slavna cesarica Marija Terezija. Na vsakem srcu je vrezano po eno ime cesarske rodovine in pod orlom je ploščica s sledečim latinskim napisom:

»*Virgini Cellensi Austriacae Domus Matri Protectrici in his cordibus corda sua d. d. d.*« (Devici celjski, avstrijske hiše Materi varuhinji posveti najponižnejše v teh srcih svoja srca).

Na evangeljski strani je vzdana brončena plošča z daljšim napisom; zadej za njo je shranjeno blago srce pasavskega in olomuškega knezoškofa, avstrijskega nadvojvoda *Karola*. V težki bolezni se je bil zaobljubil v Marijino Celje, kamor je prej v zdravih letih že mnogokrat bil romal; a smrt ga je prehitela, na smrtni postelji je toraj zaukazal v svoji oporoki, da, če sam ne bo mogel več k ljubljeni Materi na božjo pot, naj gre vsaj njegovo srce pred njeni milostljivi prestol. Po tem naročilu je potem l. 1664. prinesel ljubljanski škof *Josip grof Nobota* srce na to mesto. V življenju je vedno bilo za Marijo, sedaj pa ima srečo, da še počiva poleg Device nebeške.

Sprednji del tako lepe kapele obdaja srebrna ograja, darilo cesarice Marije Terezije; ob njej pa so podobe svetega Benedikta in Lamberta, in zgoraj sv. Jožefa, Joahima in sv. Ane.

To je priprost popis marijinoceljske cerkve. Prelepa in krasna je res.

Je pa tudi bilo umestno in potrebno, da so prečisti Devici njeni vneti častilci postavili tako vzvišeno svetišče. Globoka hvaležnost za neštevilne prejete dobrote in odkritosrčno ljubezen do predrage rajske Matere jim je to velevala. Stari jeruzalemski tempelj bil je že olepšan z neizmernim bogastvom. »Znotraj je bilo vse iz cedrovega lesa, izrezane rožice iz kolokvint (arabski mecesen) in najsvetejše so prevlekli z zlatom in oltar s cedrovim lesom. In celo svetišče je Salomon obdal s čistim zlatom in pred Najsvetejše je pripel zlate verige. . . In Kerubine je naredil iz oljkega lesa in jih je prevlekel z zlatom. . . In tlak v svetišču je pokrtil z zlatom znotraj in zunaj.« Tako popisuje sveti pisatelj v kraljevih knjigah (I. 16, 14 dd.) izraelsko svetišče. Koliko dragocenostij je pač bilo v njem!

Se toraj ne spodobi, da zvesti Marijini otroci postavijo svoji nebeški kraljici hišo božjo, ki naj tekmuje z onim jeruzalemskim tempeljnem. Ali ni potrebno, da so naše cerkve krasnejše, kakor je bilo svetišče stare

zaveze. Tukaj prebiva pravi, živi Bog, v onem je bil samo prisposodbljen. In če ima kristijan namen s hišo božjo ne samo Boga, temveč i Mater božjo častiti, potem bi dal zadnje svoje imetje in položil zadnjo žrtev na oltar, da bi bilo to češčenje le vredno svojega veleimenitnega namena.

Od tod je toraj razlagati, zakaj so pobožni romarji v Marijinem Celju postavili v čast in slavo svoji nebeški Materi nad vse lepo in bogato cerkev, na kraju, kjer je že tako dolgo in v tako obilni meri delila čudapolne dobrote.

A niso Njej cerkve samo postavili, hodijo jo tudi obiskovat, hodijo k Mariji Celjski romat na božjo pot. Nad 700 let že prihajajo velike množice zvestih Marijinih otrok na blaženi kraj, čez hrib in dol, čez strme planine in daljne ravnine žene jih goreča ljubezen do predrage Matere, milosti polne. Noben vihar, nobena uima, ne pekoča vročina, niti ne ledena zima, nič jih ne more zadržati od priljubljene poti.

Posebno veliko romarjev prihaja iz Češkega in Moravskega; iz Ogerskega število dandanes

nekoliko pojema, mesto tega pa vidno naraščajo procesije iz Nižjeavstrijskega, pred vsem iz Dunaja, od koder prihaja sredi meseca julija že nekaj let sem nad 3000 samih gospodov iz vseh stanov odličnejših slojev. Vodi jih slavnoznani jezuit P. H. Abel, ki jih z ognjevitimi besedami vnema za čast Marijino, zraven njim pa z bistrumnostjo in duhovitostjo, ki ste le njemu lastni, navdušuje, da se zopet v družbinskem in javnem življenju povrnejo na pot dejanskega krščanstva.

Slovinci se že od nekdaj kaj radi zatekajo k svoji Materi v Marijino Celje. Iz spodnjega Štajerja so hodile že v 14. stoletju tje gori procesije. V nekterih krajih so bile posebne družbe, kojih lep namen je bil: vsako leto, ali vsaj vsakih pet let romati v Marijino Celje.

Iz Slovenskega Gradca prihajala je na božjo pot posebna procesija 20. avgusta; bila je tako mnogoštevilna, da so jo v Marijinem Celju šteli vselej med »večje procesije«; vdeležilo se je nje ljudstvo iz celega Podravja, iz šaleške in gorenje savinjske doline. Iz

ptujskega in ljutomerskega okraja hodijo že od nekdanj obilni romarji 12. avgusta v Marijino Celje.

Od leta 1893. do 1897. obhajali smo Lavantinci romanje v Marijino Celje posebno slovesno. 1000 do 1500 oseb se nas je iz vseh župnij lavantinske škofije vsako leto zbralo, da smo skupno romali na čudapolni Marijin kraj. Pobožnim vernikom pridružilo se je vselej 8 do 12 duhovnikov, katerim bodo romarji vedno hvaležni za požrtvovalno pomoč na dolgotrajnem in težavnem potu. Bog njim povrni obilni trud; Marija, bodi njim za to milostljiva!

V Marijinem Celju bili smo vsakokrat z vsemi svečanostmi sprejeti, kakor se le Dunajčani in Gradčani sprejemajo. Med velečastnim zvonjenjem smo imeli slovesen uhod. Ovenčane device nosile so Marijino podobo. Cela procesija pa je prepevala pod duhovnikovim vodstvom lavretanske litanije, da se je kar razlegalo po prijaznem hribčku. Slovenska dekleta so znana zaradi svojega krasnega petja, a najlepše prepevajo v Marijinem Celju, ko so zbrane v tako velikem številu. Ves

trg vselej strmé posluša slovensko pesen; vsi tujci jo občudujejo. V Marijinem Celju se je že vdomačila za nas laskava prislovica: »Najlepše Slovenci pojejo«.

Je pa res bilo nepopisno lepo, slišati Marijino čast v obliki presladke pesni. Nič ne sega tako globoko v srcé in s tako gromovito silo, kakor ganljivo petje. Koga niso pretresle one lepe besede, tolikrat ponavljane:

»Sveta Marija, sladko imé,
K Tebi vzdihuje naše srcé,
Roža duhovna
Milosti polna,
Prosi Marija za grešnike vsé!«

Mogočen, neizbrisljiv spomin zapustila je ljubezniva kitica:

Marija k Tebi, vboge reve
Mi zapuščeni vpijemo,
Objokani otroci Eve
V dolini solz zduhujemo!...

In ko smo stopili čez sveti prag ter prvič zazrli krasoto romarske cerkve, kako so zahtela srca, koliko oči se je porosilo! Kakor da bi v raj sam stopil! Marsikdo je vzkliknil s presunljivim občutkom: »Bog bodi zahvaljen,

Marija bodi češčena za milost, da sem vendar prišel na ta sveti kraj; želja najsrčnejša je izpolnjena, srce se raduje. Bog bodi zahvaljen, Marija bodi češčena vekomaj, vekomaj!« . . .

Po slovesnem uhodu bil je vselej blagoslov z Najsvetejšim.

Pozneje smo vsi slovenski duhovniki po več ur do pozne noči spovedovali; podpirali so nas z veliko marljivostjo velečastiti gospodje benediktinci, ki so slovenščine zmožni, posebno naš vrli rojak, preljubeznivi gospod dekan marijinoceljski, P. Rihard Selevšek, ki slovenske romarje sploh z očetovsko prijaznostjo in skrbjo sprejema. Kdor prvi večer spovedi ni mogel opraviti, imel je ugodno priliko, drugo jutro svojo pobožnost dovršiti. Vselej so pristopili skoraj vsi slovenski romarji h Gospodovi mizi.

Ob 9. zjutraj je bila vsakrat slovenska pridiga (po redu, kakor sledijo zadej, oziraje se na leta razvrščene). Po pridigi pa je bila pri »oltarju milosti« slovesna sveta meša z veliko asistenco za lavantinske romarje.

To je bil vrhunec božjega pota. Navzoči so bili vsi slovenski romarji, a tudi veliko

tujcev se je vdeležilo naše službe božje, celó pridigo so zvesto poslušali. Oltar je bil vselej najsjajnejše okrašen. Brleče sveče razlivajo svojo luč po blestečem oltarju, da se vse čarobno sveti in žari, kakor da bi gledal v neizmerno morje solnčne luči. Angelji blesté v dražestnem svitu, kakor bi jih zrl v rajú samem. Srebrne lilije odsevajo, kakor da bi jih v prozorni rosi obsipali zlati žarki pomladnega jutra. Oni dve srci (ki jih že poznamo) leskečete, kakor jasna danica na sinjem nebu, krog njih pa se zrcalijo demanti in žlahni kameni, kakor zvezdice okoli danice v neskončnem vesmiru.

To je lepo; kdo bi mogel povedati, kako lepo? Iznad oltarja pa gleda doli na svoje verne častilce Marija, Mati milosti, ista čudodelna podoba. Zdi se, da tihotno pravi Jezusu, ki ga v naročju nosi: »Glej, to so najini zemeljski otroci. Kako naju ljubijo, vneto prosijo; moj Sin, vsliši jih milostljivo!« Kdor v takem trenutku podobo pogleda, nagne zopet glavo, in z robcem potegne prek oči, srce pa gorkeje, močnejše bije in trepeče. Kaj čuti, ve le on sam, je neizrekljivo.

Poglej Marija nam v srcé
 Kako gori, plamti za Té;
 Srce je naše Tvoj oltar,
 Na njem ljubezen večni dar!

O to je lepo, čudno lepo! . . .

Po sv. opravilu si romarji ogledajo znamenitosti Marijinega Celja, posebno obiščejo vse dele velikanske cerkve. Nekteri stopijo v zvonik, drugi se nekoliko sprehajajo po okolici, grejo celo do lepega, dobre pol ure oddaljenega Orlovskega jezera. Vsi pa hočejo videti zakladnico, ktere res prezreti ne smejo, kajti v njej se njim ponuja mnogo krasnih reči in čaka jih največje zanimanje.

Odhod je vsakemu popolnoma prost, vrne se v domovino, koder in kedar hoče. Razume pa se, da se pri Mariji vsi otroško poslovijo. Dekleta in možki še enkrat zapojejo. In s kakšnimi občutki? Pesni same vse povejo:

Vse prepeva, veseljuje,
 Do nebes radost doni,
 Moja duša le žaluje,
 Srce v solzah se topi, —
 Ker slovesna ura bije,
 Se ločiti od Marije,
 Moram vrniti se zdaj,
 Zapustit' veselja kraj.

Prišel sem vesel, kot dete,
 K materi na božjo pot;
 Pel Mariji pesmi svete,
 Ki je polna vseh dobrot;
 Komaj pridem, že jemati
 Moram slovo, ljuba Mati,
 Križem svet od Tebe grem,
 Alj še pridem sèm, ne vem . . .

So pač žalostni vtisi, ako se otrok od Matere poslavlja. A tukaj jih sladi srčno upanje, ktero vsakomur navdaja prsi, da bo ljubljene božji pot kmalu zopet storil. Vsaj

Še enkrat bi videl Marija te rad,
 V naročji pa Sina, Tvoj blaženi sad,
 Skesan bi pokleknil, o Mati, pred Te,
 Da Jezus uteši mi grenke solzé.

Da bi se le vsakomur, vsem nam slovenskim romarjem, to sladko upanje, ki je bujni cvet ljubezni do Marije, tudi resnično izpolnilo!

I.

Ljubimo Marijo!

(Pridiga v Marijinem Celju dne 12. avgusta 1893.)

Ecce enim, ex hoc beatam me
dicent omnes generationes, quia
fecit mihi magna, qui potens est.

Glej, odslej me bodo blagrovani
vsi rodovi, ker mi je storil velike
reči On, ki je mogočen.

Luc. 1, 48 s.

Češčena kraljica, lepota nebá,
O čista devica, češčena si vsa!
Pred Tebe Marija na goro hitim,
Pri Tebi Marija jaz biti želim! —

Kako srečni smo mi! Ni-li prevelika sreča,
doseči vse, kar si kdo želi? Naša želja pa,
vpletена v sladko pesen, katero smo ravno
s tolikim navdušenjem prepevali, se n a m j e

popolnoma vresničila. Pred Tebe Marija na goro hitim . . . Hitim?! Ne. Tukaj si že, blaženi kraj, po katerem smo hrepeneli. Naše goreče upanje, naše kopernenje, naše pričakovanje — vse se je izpolnilo.

Srce, raduj se! česar si želelo, sedaj uživaš. Okó, sólzi se v kipečem veselju! sedaj gledaš čudapolno podobo kraljice nebes in zemlje, ki je ob enem tvoja najmilejša, najboljša mati. Otrok Marijin, rajaj! vsaj te žarno obseva zlato solnce materne ljubezni. Glej, na tebe se ozira premilo okó one pomočnice, ki te varuje in brani na tvojem zemeljskem potovanju; okó one tolažnice, ki otira grenke solze tvojega trpečega srca. Otrok Marijin, vedi, da si dospel v milostipolno hišo ljubljene matere, kjer te čaka njen pozdrav, njena dobrotljivost, njeno neizmerno vsmiljenje!

Kdo se ne bi tukaj topil v svetem veselju?

»To je dan, ki nam ga je dal Gospod, veselimo in radujmo se na njem.¹«

Toda — naj nas ne navdaja samo vzvišena radost! V neskončnem veselju nikakor ne pozabimo nujne dolžnosti, izreči iz globočin

hvaležnega srca tisočero zahvalo večnemu Bogu, ki nam je skazal milost dospeti na preslavni Marijin kraj. O Bog, ki ljubeznivo spremljaš popotnika, »da ne opešajo njegovi koraki in da nima na potu težave«², bodi odkritosrčno zahvaljen in češčen, da si blagoslovil našo pot!

Hvala, hvala tudi Tebi, naša nebeška mati, preljuba devica Marija, da si nam sprosila srečen prihod! Mnogokteri izmed nas so že zdavnaj srčno želeli, romati k Tebi, o Marija Celjska! Že od mladostnih let jih je vнемal ta namen; sedaj smo vsi srečno dospeli v Tvoje tako krasno svetišče. Hvalo in slavo Ti kličejo posebno tisti, ki so danes prvič tukaj pred Tvojim svetim prestolom.

Hvala vam, angelji varuhi, ki ste nas zvesto spremljali in varovali vsega hudega na dolgi poti!

Res, dolga in mučna je bila pot, kaj ne? Velik je bil trud, ki smo ga prestali. A česa ne premore in ne premaga vnet Marijin romar? Kaj bi mu bilo pretežko! Ljubezen do Marije premaga vse težave, osladi vsako grenkost in doseže, kar se je zdelo prej nemogoče.

Nobena gora ni previsoka, nobena cesta predolga, nobena vročina prehuda, noben vihar preveč ljut in krut.

Nismo tega skusili mi sami, mi, ki smo semkaj prihiteli iz daljnih naših slovenskih pokrajin, iz cele lavantinske škofije: od bistré Savinje, od deroče Drave, od ponosne Save? In sedaj smo tukaj, tu pred Marijinim prestolom v Marijinem Celju.

O, da smo le srečno dospeli na blagrovani kraj, kojega ime je po svetu častno znano, ki je blagoslovljen s čudeži, svet milijonom Marijinih romarjev. Tukaj veljajo besede sv. pisma: »Glej, to je hiša božja, tu so vrata nebeška!«³

Sedaj hočemo položiti na oltar Marijinega češčenja svoj čisti dar, otroško, brezmejno ljubezen do matere nebeške.

Ozri se, o Devica prečista, na svoje častilce! Pomisli vendar, da klečijo sedaj pred Teboj vdani in ponižni otroci pred svojo materjo! Je-li mogoče, da ne bi bili milostljivo sprejeti?

Čuj njih molitve, izpolni njihove želje, vsliši njih vroče prošnje! Ne pozabi, o mati!

da so ti Tvoji romarji sinovi in hčere onega poštenega, Bogu vselej zvestega naroda, ki se po pravici sme imenovati Tvoj narod, Tvoje izvoljeno ljudstvo. Bodi njim toraj milostljiva. Tarejo jih križi in nadloge, da omagujejo v svojem življenju, a nikdar in nikoli ne bodo omagali v čisti ljubezni do Tebe, o Marija! Zaupanje na Tebe vodi nje, kakor vse njihove brate in sestre, po trnjevi poti življenja. Na Tebe opirajo svoje oči, ker dobro vejo, da, če jih tudi vse zapusti, jih vse zaničuje in tepta, Mati nebeška jih ne bode nikdar zapustila, ne v času, ne v večnosti.

Prav je tako, preljubi romarji, da Marijo z vsem ognjem svojega srca častimo. To smo podedovali kot dragocen zaklad od svojih očetov. Marijo častiti je prirojeno slovenskemu srcu. To je njegova že ob sebi umljiva dolžnost, a tudi čast, s katero se sme ponašati pred vsem svetom.

Tako je bilo, tako bo vedno ostalo.

To bomo pa s tem večim veseljem vselej storili, ako pomislimo, da nas k Marijinemu češčenju z izrecnimi besedami in z jasnim

vzglydóm opominjata Bog sam in vesoljno krščanstvo. To je resnica, koje nikar ne pozabimo; to je nauk, ki nam mora biti vedno svet.

Mene je doletela visoka čast, da sem vaš vodnik na tej romarski poti, čast, za katero ne vem, kako bi se Bogu in Mariji dovolj zahvalil. Dolžnost mi je, vas spodbuditi in navdušiti za slavo Marijino; v ganljivem govoru moral bi vam kazati njeno lepoto, ki presega pojme naše. Kaj naj toraj storim? Toliko dobro vem, da mi ni treba v vaših srcih še le vneti plamena Marijine ljubezni, vsaj mi je znano, da že mogočno navdaja vaša srca, premili romarji! O Marijinem češčenju vas podučevati, bilo bi odveč, ker to že dobro veste. A ljubezen do Marije globokejšje vkoreniniti, jo za vselej utrditi v duši vaših src ter Marijino češčenje v vas razširiti in okrepiti, to je moja vroča želja.

To bom skušal sedaj v skromnih besedah doseči. V ta namen vam bom razložil in dokazal prej omenjeno resnico. Prepričan sem, da resen opomin iz visoke strani in prelep vzglyd od velike, odlične množice silno ganeta človeško srce.

 Oziraje se na Marijino češčenje imamo pač vzroka dovolj, svojo nebeško mater z vsem ognjem svojega srca ljubiti in častiti, kajti k temu nas

I. Bog opominja, ki jo je sam že od vekomaj ljubil in častil; a tega nas tudi

II. vesoljno krčanstvo s svojim vzgledom uči, ki je bilo Mariji ves čas čudovito vdano.

O Bog, blagoslovi moje besede! Naj prošinejo v dušo mojih vernih poslušalcev ter obrodijo obilen sad v vseh tukaj zbranih romarjih, v vedno večje češčenje Tvoje in naše matere, Marije device!

I.

Neskončna večnost! Kdo bi jo umel? Kdo bi jo le v mislih obsegel? Večnost, o kje je tvoj začetek! Ni še bilo naše zemlje, svitlo solnce še ni sijalo, zlate zvezdice še niso brlele. Bog sam kraljeval je v dobi, ki nima niti začetka, niti meje.

In ni bil nikdo drug ž njim? Nikdo drug? O pač. Marija je bila pri njem v oni davni,

davni minulosti. Samo Marija je bila njegova sovrstnica in družica. Ste že slišali to resnico? Čudna se zdi, — a vendar je istinita. To nam spričuje Bog sam, sv. Duh, rekoč v imenu Marije: »Pri Gospodu sem bila v začetku njegovih potov, prej, kakor je v začetku kaj vstvaril. Od vekomaj sem bila odločena, v starodavnih časih, pred vstvarjenjem zemlje. Ni še bilo brezen morja in že sem bila spočeta; še niso drveli studenci morja, še niso stale gore v svoji ogromni teži; pred hribovi bila sem jaz rojena.«⁴ Takrat toraj je že bila Marija pri Bogu; ne še sicer v telesu, a Bog jo je v taki popolnosti imel v svojih mislih, kakor da bi bila z dušo in telesom stala pred njim. Ako moremo mi, kakor pravimo, svojega prijatelja, ali kogar koli, ki nam je drag, v svojih mislih gledati in pozdravljati, kolikor bolj stori to Bog, ki je neskončno popolen v svojih dejanjih.

Gospod je imel neizrečeno veselje nad njeno navzočnostjo, kajti, kakor nam sveto pismo poroča, pravi Marija o sebi takó-le:

»Ko je (Bog) nebesa vstvarjal, ko je obnebje v visokosti krepostno razpel, ko je morje z mejami obdajal in je vodam dajal postave, da ne bi prestopile svojih obrežij; kadar je postavljaj temelj zemlji, takrat sem bila ž njim ter sem vse vrejevala in imela sem veselje vse dni igraje se poleg njega.«⁵ Že pri vstvarjenju tedaj je imel Bog veselje z nebeško devico. Ona je bila prvi povod njegovi ljubezni in njegovega veselja, prva stvar, katero je Bog ljubil in zavoljo ktere je i drugo vstvarjenje ljubil. Ko se je odločil vstvariti vas, o divne ptice, gozdne pevke, se je veselil, ker je vedel, da boste nekđaj žvrgolele v Marijino čast; ko je sadil vas, pisane rožice, duhteče cvetlice, se je radoval, ker je vedel, da bodo z vami nekđaj čednostne device krasile Marijine cerkve, kapelice, podobe ter krasne vence spletale svoji nebeški materi! Ko je Bog vstvaril tebe, o človek, popotnik v solzni dolini, se je razveselil, ker je vedel, da boš nekđaj svoje roke in svoje srce k Mariji povzdigoval, prepeval o njeni ljubezni, proslavljal njeno čast!

Kako vzvišena misel je to! Marija je od vekomaj posoda božjega dopadenja in morje božjega veselja.

Oglejmo si nadalje razvoj vidnega vstvarjenja in prvega človeštva. Komaj, da je bil človek vstvarjen ter zasajen, kakor brezmadežna rožica v cvetoči vrt, že je krenil iz pota pravičnosti v pogubonosno zmoto. Pal je, pal v strahoviti propad nesrečne pregrehe. Kaj bo ž njim? Bo-li vekomaj pogubljen, kakor so uporni angelji? Bo-li na veke zavržen? Ne. Bog se ga je vsmilil v svoji neizmerni dobrotljivosti, potolažil je naše propale stariše ter njim obljubil bodoče odrešenje. In s kom jih je potolažil? Z Marijo devico! Proklet je hudobnega zapeljivca človeškega rodú ter mu je proroško zagrozil, da bo Marija orožje, s kojim bo premagan človekov sovražnik, kajti »ona bo strla kači glavo«⁶, ter uničila kraljestvo hudega duha. Te velepomembne naloge Bog ni podelil bistrournim učenjakom, niti orjaškim junakom, niti svetovnim zmagovalcem, niti ošabnim bogatinom; tudi cesarjem in kraljem ne in naj sega njihovo kraljestvo čez zemljo

tako daleč, da solnce v njem nikdar ne zajde. Še angeljem te naloge ni zaupal, Serafini zdeli so se mu preslabi za ta častni posel. Nikdo izmed vseh imenovanih ni bil odločen, da premaga satana in pekel, le Marija je po božjem namenu preslavna premagovalka peklenških moči.

Koliko čast, koliko ljubezen ji je Bog s tem skazal. Ponudil ji je nalogo, kakoršne ni izročil nikomur, ne na zemlji, ne v nebesih.

A ni mu bilo dovolj, da je Marijo sam častil in povzdigoval. Hotel je, da jo v njegovem imenu poveličujejo tudi drugi. Kako je Bog navdahnil preroke, da so v čudapolnih izrazih o Mariji govorili. Kakor cvetoči majnik razkošno obsiplje z dišečimi rožicami vrt in polje, tako obsipljejo pisatelji starega zakona ono skrivnostno devico, katero le slutijo, a nje dočakati in videti ne morejo. Ganljivo jo pozdravlja Salomon, rekóč: »Kdo je tista, ki vstaja, kakor izhajajoča zora, lepa, kakor luna, izvoljena, kakor solnce«⁷ »Kako lepa si, kako dražestna, predraga, v veselju!«⁸ »Kako

si lepa, prijateljica moja, kako si lepa; vsa si krasna in madežanina tebi«... »O najlepša med ženami!... O golobček moj, naj doni tvoj glas, kajti glas tvoj je sladák!«”

V nepopisno lepih besedah jo slavi kraljevi prerok Izaja, ko poroča čudež vseh čudežev: da bo devica porodila Sinú božjega.

So-li preroki iz lastne skušnje govorili v takih izrazih o Mariji?... Bog jih je navdahnil, da njim je podaril mēd presladkih besed, s kojimi so prepevali Marijino slavo. Res — koliko čast ji je pač hotel Bog skazati!

In koliko ljubezen ji je Bog skazal še le pozneje pri njenem spočetju, rojstvu in v celem njenem življenju! Ona edina med vsemi ljudmi bila je brez madeža spočeta. Angelj ji je rekel: »Milosti si polna, Gospod je s teboj«. Tako je bilo ž njo vedno od prvega početka njenega življenja. »Popolnoma neomadeževana je, neoskrunjena, nepokvarjena«, pravi sveti Efrem, njen gorēc častilec. »V rajski vrt njenega telesa strupeni kači uhod

ni bil mogoč«, opomni duhovito sveti Damascen. Tolike časti in milosti od Boga ni nikdo sprejel, ne prej, ne poslej.

Toda nad vse visoka pa je njena čast, ker jo je Bog izvolil za mater svojega Sina. Preslabe so moje besede, da bi mogel to njeno čast dostojno povelečevati, Kerubin bi moral biti, ako bi hotel vsaj senco njenega velečastva vam podati. Pred njo so že živele čednostne žene in device. Pobožna je bila Sara, bogoljubna je bila Ana, pogumna je bila Judita, vsmiljena je bila Estera, občudovanja vredna je bila plemenita mati makabejskih bratov, a vendar nobene izmed njih ni Bog izvolil za mater Jezusovo. Njihove čednosti niso bile vredne neizmerne prednosti Marijine. Že način, kako ji je Bog materinstvo naznanil, kaže, da jo Bog hoče neprimerno odlikovati. Svojega angelja pošlje k njej, jo pozdravi in blagruje: »Češčena si Marija, milosti polna, Gospod je s teboj, ti si blažena med ženami«. ¹⁰ Je li prej kdo tako čast doživel? Kdo jo je prej kedaj slišal? H komu je Bog svojega angelja s takim pozdravom poslal? Vprašaj

solnce in zvezdice na nebu, ki so že videle tisoč in tisoč rodov na zemlji, ako so kedaj slišale o taki časti. Nikdar pri nikomur! ta odgovor ti bo odmeval po vesoljnem vstvarjenju.

In Marija je postala Jezusova mati. To pa ni samo čast, temveč je i čudež, ki se nam bi zdel po vsem neverjeten, ako ne bi bil v zvezi z Marijo. Le pomislite: roditi onega, ki nas je vstvaril, biti mati svojega stvarnika! Takega nad vse pojme visokega čudeža Bog inace ni nikdar storil. Pač nevsahljiv je vir neobsežne milosti in dobrote, s kterima je Bog poveličal Marijo. Kolika je bila njegova ljubezen do izvoljene device!

S tem pa mera božje ljubezni do Marije še vedno ni bila dopolnjena. Znano je, da je Marija spolnjevala vse čednosti na najpopolnejši način. Ona je nedosegljiv vzor lepega življenja. Bila je pobožna kot angelj; ljubila je Boga in bližnjega s celim svojim srcem; v ponižnosti ni cvetela nikdar lepša vijolica, kakor Marija; deviška čistost ni poznala nikdar lepše lilije, kakor Marijo; dišeča rožica

dobrih del ni rasla nikdar krasnejša, kakor Marija. Ni-li tudi to znamenje božje ljubezni, dokaz izvanrednega češčenja, s katerim je dičil Bog sam Marijo? Vse človeštvo je svojo pot zgrešilo, z neštevilnimi grehi je Boga žalilo in ga še vedno žali; ako tudi dobro poznamo, vendar le preradi od skušnjav premagani hudo storimo, kajti: »Dobro hoteti je sicer moja volja, ali to tudi izvršiti, tega ne dosežem«. ¹¹ »Sam Bog je, ki v vas deluje voljo in delovanje po svojem dopadenju«. ¹² Iz posebne milosti in iz ljubezni, nikjer drugje skazane, je modri Bog Marijo povzdignil na tako visoko stopinjo nравstvene popolnosti. Iz ljubezni božje do Marije se je zgodilo, da lepše cvetke v vrtu Gospodovem ni bilo, kakor je skromna devica iz Nazareta. O tebi sami, o Marija, se sme peti:

»Kakor jutranja danica
 Zvezd svitlobo otemni,
 Tvoja čistost, o devica,
 Zmaga vrednost vseh stvari!«

Ti edina si popolnoma lepa in madeža ni na tebi! Sv. Duh te najlepše opiše, ko

pravi, da si bila »kakor mavrica, blesteča v žarkih slave, kakor rožin cvet v spomladnih dnevih, kakor lilija, ki cvete poleg potoka, kakor dišeče kadilo v dnevih poletnih«. ¹³

O Bog, neizmerno si ljubil svojo brezmadežno nevesto!

Ali — kakor si dal žareti čez njo solnce svoje milosti v njenem življenju v polnem svitu in sijaju, tako jo povelčuješ še vedno od tistega trenutka, ko si jo k sebi vzel v sveto nebó.

Vnebovzetje Marijino bilo je vrhunec božje ljubezni do nje. Višje nje Bog ni mogel povzdigniti. To je krona nebeškega veličastva. O devica, resnično, resnično, veliko je storil s teboj On, ki je mogočen! Sveti Efrem premišljeva je tvojo čast, je zamaknjen vzdihnil: »O najsvetejša, najčistejša, o brezmadežna devica! Ti si višje povzdignjena, kakor vsi prebivalci nebeški, in veličastnejša si, kakor Kerubini. Ti si najvišja Gospa, ti si razun Boga nad vse povzdignjena«. ¹⁴

A nikar ne mislimo, da je s tem Bog že nehal, svojo in našo mater poveličevati. Dan-

danes jo še tudi povzdiguje. In kako neizmerno! Treba je le pomisliti, da je znamenje posebne milosti, ako kdo z božjo pomočjo čudeže dela in milosti deli, molitve usliši in želje vteši. Kdo pa je v tem oziru več storil, kakor Marija! Vi, častitljivi apostoli! mnogo čudežev ste storili v imenu Jezusovem; o sv. Gregor čudodelnik! po pravici si slovel v treh delih svetá vsled svojih obilih čudežev; o sv. Tomaž! ti solnce kršćanske učenosti, češčen si bil zaradi svojih čudežev v prid človeškega roda — a vsi vaši čudeži zginejo, kakor lahek oblaček pred srditim viharjem, ako jih primerjamo s čudeži, ktere že skoraj dve tisoč let dela Marija. Poglej romarska pota Marijina, vsaj brez izjeme so spomeniki njene čudapolne pomoči. Kdo bi preštel podobe, pod katerimi stoji kratek, a zelo pomenljiv napis: »Marija je čudovito pomagala«. Neštete so kapelice in velikanske cerkve, ki so sezidane vse v hvaležen spomin njene čudodelne priprošnje. Ta-le prekrasna cerkev marijinoceljska, ni-li sama postavljena zaradi čudežev, ki so se tukaj godili? O da bi mogle govoriti,

ve stene, da bi mogel govoriti, ti milostipolni oltar, posebno pa ti, čudadelna podoba, ki tukaj kraljuješ že nad 700 let, koliko čudežev bi nam mogli povedati, ki so se pred vami vpričo vas zgodili v blagor, časni in večni, Marijinih častilcev, a ob enem tudi v slavo in neizmerno češčenje Marije device, s katerim jo Bog poveljuje. Svet nam priča, kako jo ljubi in časti vedno Bog sam, ker ji toliko moč in oblast daje!

Taka bo ostala na veke. Svojemu izvoljenemu preroku sv. Janeza je Gospod dal gledati njeno neminljivo, brezmejno lepo in dušno velečastvo. Kako jo on opiše? »Znamenje veliko, — tako pravi — se je videlo na nebu: žena oblečena s solncem in mesec pod njenimi nogami in na glavi njeni venec dvanajsterih zvezd«. ¹⁵ Da, ko bo minilo in otemnelo naše solnce, svetilo bo na obnebu drugo še krasnejše solnce: Marija! Njen svit bo razsvetljeval vekov veke kot večno znamenje ljubezni, s katero vse veke Bog svojo Mater ljubi.

Večno resnične ostanejo besede, da ji je veliko storil On, ki je mogočen! . . .

II.

Kar je pa Bogu ljubo in sveto, mora biti tudi vsemu človeštvu ljubo in sveto. Kar Bog ljubi, kdo tega ljubil ne bo?

Med vsemi verami je naša krščansko-katoliška vera edino prava, edino resnična; ona nas nezmotljivo uči ne samo, kaj je Bog, temveč tudi, kaj Bog hoče? In veste, kaj Bog hoče? Da bi ga posnemali, da bi storili po svojih najboljših močeh vse, kar je on storil; to hoče od nas. »Vzglede sem vam dal, da, kakor sem jaz storil, tudi vi storite«¹⁶, rekel je Sin božji. »On nam je zapustil vzgled, da hodimo po njegovih stopinjah«!¹⁷

Kdo toraj ne bo Marije ljubil, ko vendar vsi nedvomljivo vemo, da jo je Bog neskončno ljubil in jo še ljubi in jo bode ljubil na veke.

Marijo ljubiti je božja volja, s svojim vzgledom nam jo je razodel.

Ko je Kristus na križu visel, v onem preresnem trenutku, v zadnjih zdihljajih svo-

jega življenja, ni pozabil človeštva opozoriti, naj Mater svojo ljubi! Vsaj je rekel sv. Janezu, kazaje na Mater: »Sin, glej tvoja Mati«!¹⁸ Vedi toraj, da jo moraš ljubiti. Ne pozabi nje ljubiti! je opominjal ves svet.

Je-li tedaj čudež, da Marijo, lahko rečemo, ves človeški rod časti. Celó neverniki jo častijo. Mohamed piše o njej poln svetega spoštovanja: »O Marija, Bog te je povzdignil, posvetil in poveličal pred vsemi ženami«!¹⁹ Mnogi krivoverci ji pojejo čast in hvalo.

Kako nje ne bi potem mi, kristijani, častili, poveličevali in — česar drugi ne storijo — kako ne bi nje brezmejno ljubili? »Glej, odslej me bodo poveličevali vsi rodovi«! tako si prerokovala ti sama, o Marija. Tvoje besede veljajo celi zemlji, toda v prvi vrsti »izvoljenemu rodu, kraljevemu duhovništvu, svetemu ljudstvu«²⁰, krščanskemu ljudstvu!

Kršćanstvo se pa tudi lahko ponaša, da je bilo v goreči ljubezni do Marije device vedno vstrajno, nevpogljivo, edino! Zgodovina sv. katoliške cerkve je ob enem zgodovina Marijine ljubezni, Marijinega češčenja. Ni

dobe, v kateri za njo ne bi bila plamtela srca vnetih otrok.

Že apostoli in prvi kristijani so se okrog nje zbirali v zvesti ljubezni. Pri vsakem važnejšem dogodku bila je ona kot tolažnica in pomočnica med njimi. Nje ne omenjajo večkrat samo evangelisti, temveč hoteli so ji še na drugi način posebno čast skazati. Sveti Lukež, izvrsten slikar, je naslikal več lepih Marijinih podob; kristjani so jih hranili v svojih zbirališčih ter zaupljivo in z nepopisno ljubeznijo gledali na nebeško Devico. Kamorkoli so take Lukeževe slike prišle, povsod je takoj nastala sloveča božja pot; eno izmed njih sem jaz sam videl v Rimu, v cerkvi Sta. Maria Maggiore; na njej se pozna, da jo je slikar bolj z ljubeznijo, kakor pa z barvami slikal.

Kristjani prvih časov se na zemlji niso smeli zbirati; kopali so toraj globoko pod zemljo celice za službo božjo in grobove za svoje mučenike. Sem ter tje so jih okrasili s skromnimi slikami; najstarejša med njimi je zopet Marijina. Priča nam jasno dovolj, da je bila Marija predmet posebne ljubezni.

Silno povzdignilo se je Marijino češčenje, ki je eno in isto z ljubeznijo do Marije, ob času cerkvenih učenikov. O kako goreče so jo častili, kako čudovito so jo ljubili? Imenujejo jo »nad vse sveto, nad vse slavno, nad vse češčeno«. Sveti Bazilij pravi, »da ona prekosi vse mučenike po svoji krasoti, kakor solnce vse zvezde«. Njej na čast so zlagali prekrasne pesni in ganljive molitve; v njeno slavo so s plamenitim srcem tisoč- in tisočkrat govorili. Ko je nesrečni krivoverec Nestorij se bil predrznil, kratiti njeno božjo čast, dvignili so se enoglasno cerkveni učeniki na efežanskem zboru ter z brezmejnim navdušenjem vrnili Mariji dolžno čast. V imenu vseh navzočih jo je tako neprimerno lepo pozdravil odličen njen častilec, sv. Ciril aleksandrijski, rekoč: »Pozdravljena nam bodi Marija, mati božja, ti častitljiv zaklad celega sveta; ti luč, ki nikdar ne vgasne, ti venec devištva, ti žeslo prave modrosti, ti skrivnostno svetišče, ti mati in devica! Bodi pozdravljena, ti, ki si v svojem naročju nosila Njega, ki je neskončen, ti, po kateri nam je prišlo odrešenje

sv. križa, po kateri se veselijo nebesa; angeli in nadangeli se tebe radujejo, peklenki duhovi pa bežijo, Lucifer pade iz neba; človek, ki je pal, se zopet vzdigne do neba; Ti, po kateri je sv. resnica vzrastla na razvalinah paganskih zmot! Kaj bi še več rekel? Ali more človek dovolj dostojno to neprimerljivo devico poveličevati? Ona je mati in devica — o čudež, ki me z neprimernim strmenjem obda«. ²¹

Kako duhovito jo pozdravi veliki škof Gregor nikomedijski: »O biser, pravi, Marija, o biser, ki vsako vrednost prekosi! O lepota vseh lepot! O božja porodnica, ki presežeš vse krasote. Ti si po svojem čudapolnem rojstvu nam zopet pridobila izgubljeno plemstvo; ti si nam povrnila sijaj prvotne lepote. Po tebi se zopet povrne prognani človeški rod v svojo preljubno domovino; po tebi smo dobili zopet presrečni raj; ti si upognila povzdignjen Kerubov meč; ti si nam vrata življenja odprla, ti si vse izpolnila, kar so preroki obljubovali«. ²²

Vsa krščanska ljudstva so jo že od nekdaj častila. Knezi in kralji, papeži in cesarji so

ji zidali velikanske cerkve, dragocene kapele. Cela mesta in dežele in obširne države so se k njej zatekale v znamenju neizmerne ljubezni. Prestolno mesto Carigrad so s sijajnimi svečanostmi njej na čast posvetili; cesarica Pulkerija je zidala njeno dražestno cerkev v Blakernah; cesar Justinijan in Narzes sta njej pripisovala svoje zmage; cesar Heraklij je njene podobe pribil na svoje ladije; Konstantin IV. jo je počastil na svojih zastavah kot vodnico in pomočnico vseh kristjanov. Mariji je bilo v brezpogojni ljubezni vdano vso grško in rimsko cesarstvo. A ne samo v sili, eden trenutek, ne, temveč sto- in stoletja!

Nenadoma se je zopet povzdignilo Marijino češčenje, združeno neločljivo z ganljivo ljubeznijo v srednjem veku ob času križarskih vojsk. Narodi so si jo izvolili za svojo zaščitnico; njej na čast so sozidali neštevilne samostane, cerkve, bolnišnice, šole in druge dobrodelne zavode. Takrat so nastale najlepše Marijine pesni, ki nas do solz ganijo. Kdo je ne pozna, one divne rožice v bujnem, dišečem vrtu Marijinih pesni: Ave maris stella?

Zdrava morska zvezda,
Božja mati sveta,
Ino zmiraj deva,
Blaga rajska vrata!

Mater nam se skaži,
Prošnje naj usliši,
Ki za nas včlovečen
Tvoj je hotel biti!

Enako lepa je ona:

O deva ti preslavljena,
Nad zvezdice postavljena,
Glej, Njega, ki je Stvarnik tvoj,
Zavijaš detice v povoj.

O vrata kralja blagega,
Dvorana solnca svitlega,
Življenje dala deva vsem, —
Zapojmo z glasom radostnim!

In zopet:

Devic mogočna varhinja,
Božanstva mati, čista vsa!
Ti vhod v nebeške slave dom
Naš up, ponos nebeščanom!

Milodoneče pesni so se razlegale čez hrib
in dol, pevci so romali od mesta do mesta,
od vasi do vasi, povsod so z neizmernim
navdušenjem Marijine pesni prepevali. Marijina

slava je odmevala od morja do morja. Ljubzen do nebeške Matere bila je zlata zvezda, koje čarobna luč ni vgasnila nikdar!

Bogati knezi so zapustili svoje svitle gradove, da bi stopili v kako Marijino družbo; kraljevi sinovi in potomci iz najodličnejših rodovin so ustanovili cerkvene redove v Marijino čast. Marija bila je moč, v kateri so se dovršila tisočera plemenita dejanja.

Veliki učenjak, Aleksander haleški, je bil prej že nadepoln odvetnik; a napravil je bil že v otročjih letih oblubo, da bo vse uslišal, karkoli ga bo kdo prosil v imenu Marijinem; frančiškani to zvejo, poprosijo ga, naj stopi v njihov red; odmah postane Aleksander ponižen, pobožen in čist frančiškan. Vse je žrtvoval v imenu Marijinem. Takih primer je tisočero.

Marijino ime je zadostovalo, da so srca vsplamtela, da so se dvignile roke, da se je svet odločil za vsako podjetje.

Že v starodavnih časih so Mariji v proslavo posvetili vsako soboto, pozneje cel cve-toči mesec majnik in ni še dolgo, bil je njeni časti odbran bogati mesec vinotok . . .

Kdo bi preštel prelepe molitve, ki se molijo Mariji na čast? Kdo bi pesni zbral, ki so bile zložene v njeno slavo? Koliko milijonov rožnih vencev se je že zmolilo, koliko milijonov vencev splelo v čast Marijino?

Nebó, ti nimaš toliko zvezd, morje, ti nimaš toliko peska, travniki, polja in vrtovi, vi nimate toliko cvetlic in trav, kakor je vnetih src, ki so gorela in še gorijo za Marijo, kakor je pobožnih rok, ki so se dvignile in sklenile v Marijini ljubezni!

Da bi se Marijina čast širila in globljeje vkoreninila, ustanovila je sv. cerkev božja pota. Kdo bi mogel vsa pregledati? Preveč jih je, predaleč so od nas mnogotera. Nepopisno je, kako so vneti Marijini otroci velečastno cerkve svoje Matere okrasili. Prvo zlato, katero so španjski mornarji pripeljali v Evropo, podarili so največi cerkvi Marijini v Rimu, kjer se še dandanes blesti. Kar je najlepšega, najdražjega, to se mora Mariji darovati.

Ko so našli nove dežele, nove dele sveta, šlo je tudi tjakaj s prvimi naseljenci Marijino češčenje. Tudi tam so ji postavili ponižne

podobe, sčasoma pa se je razvilo češčenje Marijino, kakoršno je pri nas. Uresničijo se po vesoljnem svetu besede, ktere je zapel ves vnet Marijin častilec, laški romanopisec Aleksander Manzoni, ko poje:

Slava Tebi, o devic Devica,
Ti si narodom mogočna pomočnica,
Tebe celi svet proslavlja,
Ljudstvo vsako Te pozdravlja!

Ljubezen do Marije je vseobčna. Ni kraja pod solncem, kjer je ne bi poznali.

Preljubi slovenski romarji! Le ozrimo se v duhu v svojo krasno domovino. Ne pozdravljajo nas od povsod znamenja Marijine ljubezni? Kje je ktera cesta, ob kateri ne bi stalo pri nas po več Marijinih kapelic? Kje je hiša, bodi si revna, bodi si bogata, da ne bi imela na steni svetih Marijinih podob? Kje najdeš pošteno slovensko dekle, kje poštenega mladeniča, ki ne ve peti Marijinih pesni? V kateri družini ne molijo vsaki dan skupno Marijinih molitev?

Ah, nikjer se moje oko ne solzi tako ljubko v rajskem veselju, kakor na Slovenskem, če pomislim, kako vdan je narod Mariji! Skoraj

na vsaki gori blesti se bela cerkvica, kojih večina je Mariji posvečena. Dravsko dolino čuva Marija na sv. Višarjih, Marija Milosti v Mariboru in na Ptujski gori; ob Savi kraljuje Marija pomagaj in Marija dobovska, ob Sotli te pozdravi Marijina cerkev na sv. Gorah, ob morju se v valovih leskéče Marija na Trsatu.

Naša zemlja je Mariji posvečena; Marijine cerkve so nepremagljive trdnjave v naši domovini, — zato pa tudi ne bo nikdar propala!

Marijino češčenje je vpleteno v naše zasebno in javno življenje. Ko se otrok poslavlja od doma, priporočijo ga stariši v Marijino varstvo; ko mlad vojak solzen odhaja v tuje kraje, poda mu mila mati Marijino svetinjo v spomin; ko deviška nevesta stopi v resni zakonski stan, poklekne pred Marijino podobo, ter se tam nebeški Materi priporoči; mati in oče jočeta pred Marijo v grenki sili, za srečo se zopet njej zahvalujeta.

Pastirček na planini poje Mariji; dekleta na polju, v vinogradu, na travnikih prepevajo Mariji; k Mariji prepevajo v veselju in žalosti.

Marijina ljubezen veje na vseh krajih, njo najdeš povsod!

Ob zlati zori zapoje zvon, zakaj? Marijo pozdravlja. O poldne zopet njej v slavo doni; zvečer od Matere slovo jemlje ter se ji ljubeznivo priporoča v milostno pomoč.

Mariji je posvečen ves čas; dan se ž njo začne, ž njo tudi konča.

Z Marijo se podamo v valovito življenje; z Marijo potujemo in ko slednjič mrliču roke sklenejo, ovijejo okoli njih rožni venec, znamenje Marijine molitve, Marijine ljubezni. Z Marijo želi vsakteri v neskončno večnost. Brez nje se ne sme nikamur.

Marija je začetek našega življenja, Marija je njegov sklep; Marija je pobožnemu kristjanu prehod v blaženi raj!

Romarji! Tako ljubi človeštvo, vse krščanstvo svojo nebeško Mater. Nikar ne bodemo zadnji med njenimi zvestimi otroci! Ljubimo jo iz celega srca, častimo jo iz globočin svojih src, z vsem ognjem svoje duše!

Bog nas k temu opominja, vesoljno krščanstvo nas s svojim vzgledom uči Marijine ljubezni.

Razveselujmo toraj njeno brezmadežno srce z vdanim češčenjem.

Marijo ljubiti bodi naša čast, naš ponos, naša radost! Naj ne mine dan, na katerem ne bi ponovili in vnemali čutil naše srčne ljubezni do nje.

Bodimo taki, kakoršen je bil francoski stotnik Berangér, o katerem nam zgodovina pripoveduje. Bilo je l. 1855., v krvavi rusko-francoski vojski. Mimo francoskih šotorov hodil je pozno po noči, gledat, da se ne bi kaka nesreča pripetila, vojaški kapelan. Pri nekem šotoru sliši hudo vpitje. Postoji. kaj bi to bilo? »Vstani, tovariš! Stoj hrabro!« govori nekdo v šotoru. Iz radovednosti stopi v šotor. A kako se začudi, ko v malem šotoru ne najde nikogar drugega, kakor stotnika Berangérja samega. »Gospod, kaj pa tako glasno kličete? Komu pa zapovedujete tako ojstro?« »Velečastni gospod kapelan! — odgovori stotnik, — veste, jaz zapovedujem samemu sebi. V moji mladosti so me predraga mati naučili Marijo častiti. Rekli so mi, da moram iz čiste ljubezni do nebeške Device vsaki dan opraviti kako pobožno

molitev. Jaz sem to materno povelje vedno zvesto spolnjeval; ostal sem do sedaj možbeseda. Toda danes — oh! saj ste videli in slišali! Celi dan bil sem v groznem boju, krogle so žvenčale, meči so bliskali, da je bilo strah. Še le kasno zvečer prišel sem k počitku. Vsled silnega truda sem zaspal, a ravno sedaj sem se prebudil ter se ob enem spomnil, da še danes Mariji dolžne molitve nisem opravil. Spanec me premaguje, zato je treba krepkega povelja. Stoj hrabro! je treba zaupiti, kakor v vojski. Velečastni gospod, dobro, da ste tukaj; sedaj bova oba skupno Marijo počastila ter skazala predobrotljivi Materi v nebesih svojo iskreno ljubezen!« ...²³

Blagor vzglednemu stotniku! Kako je pač Marijo ljubil? Vstani tovariš! Stoj hrabro! Te pomenljive besede veljajo nam vsem. Stoj hrabro v Marijini ljubezni!

Neskončno milost uživamo danes, preljubi! v tej slavni romarski cerkvi marijinoceljski. Gledamo v obraz svoje Matere, gledamo čudovito njeno podobo; klečimo pred prestolom

svoje mogočne kraljice, pred katerim so se že delile neštevilne milosti.

Romarji in romarice! Ne pozabimo na tem svetem kraju, v teh slovesnih trenutkih storiti obljube, da bomo celo svoje življenje ljubili Marijo iz vsega svojega srca!

Stoj hrabro v Marijini ljubezni, ti pobožni mladenič, ti čednostna deklica!

Stojte hrabro v Marijini ljubezni vi možje in ve žene!

Stojte hrabro v Marijini ljubezni očetje in matere ter dajajte s tem lep in vzvišen vzgled svojim otrokom!

Stojte hrabro vsi v Marijini ljubezni ter učite svoje domačine ljubiti Marijo!

Stojte hrabro v Marijini ljubezni v času in večnosti!

To našo vdano obljubo, sprejmi, o Marija! Čuj našo prisego, da Ti bomo vselej in povsod zvesti v otroški ljubezni! Od nje nas nikdo ne bo ločil.

K sklepu se Ti pa, o Mati, ponižno priporočimo. Vsliši naše prošnje, ozri se na naše goreče želje!

Blagruj in varuj nas vse, ki smo tu pred Teboj zbrani! Blagoslovi vse naše sorodnike, prijatelje in vse, ki so se nam v molitvo priporočili!

Prosi za naše rajne brate in sestre v Kristusu!

Prosi za vso našo drago domovino; ah! varuj jo vsake nesreče, časne in večne!

Bodi milostna naši lavantinski škofiji. Blagoslovi in podpiraj z mogočno svojo priprošnje premilostljivega našega knezo-škofa Mihaela!

Glej na vročo ljubezen naših src; za Tebe bijejo in gorijo, po Tebi hrepenijo, o Marija!

Tvoji smo, Tvoji ostanemo sedaj in vekomaj!

Amen.

II.

Marija — naša pomočnica!

(Pridiga v Marijinem Celju dné 12. avgusta 1894.)

Qui me invenerit, inveniet vitam
et hauriet salutem a Domino.

Kdor mene najde, najde življenje,
in sprejme blagor od Gospoda.

Prov. 8, 35.

eliki cerkveni učenik, sv. Hijeronim, nam popisuje, kako žalostno in tužno so živel nekdej Izraelci v sužnosti onkraj reke Evfrata, kamor so jih bili gnali zmagonosni Rimljani po razdjanju glavnega mesta Jeruzalema. Rimski cesar njim je bil prepovedal, ganiti se iz pustega kraja, ki njim je bil za bivališče odločen. Samo na razvaline jeruzalemske so smeli enkrat v letu

potovati, a tudi tam njim je bilo dovoljeno, le nekaj ur se zadrževati. Kadar so prišli v dolgih procesijah iz Babilonije, tavalii so po razvalinah nekdanjih palač zlatega Jeruzalema; posebno na mestu, kjer je stal prekrasni tempelj, so prepevali žalostne pesni preroka Jeremija. »Kako je zapuščeno mesto, ki je bilo nekđaj z ljudstvom prenapolnjeno? Vdova je postala gospodarica med narodi; strašno se joče po noči, in solze so na njenem licu; nikogar ni, da bi jo tolažil, vsi njeni prijatelji jo zaničujejo, postali so njeni sovražniki!«¹ Tako in enako so se glasili ihteči spevi. A še teh niso smeli dolgo peti; kajti vojaki so jih začeli takoj po določenem času preganjati in tirati iz razvalin. »Proč, nazaj v sužnost!« »Vaše ure so minile! Naprej!« so vpili vojaki! Izraelci pa so prosili in rotili vojake: »Ah, pustite nas, da še nekaj trenutkov jokamo na razvalinah jeruzalemskih!« »Nič — le naprej!« so njim odgovarjali kruti vojaki. Izraelci so jih podkupili, dali so ves denar, kar so ga imeli, da bi le še dalje jokati smeli na razrušenem kamenju nekdanjega tempelja. Ko že niso drugega ničesar imeli, da bi si

odkupili nekaj trenutkov, odrezale so si žene svoje dolge lepe lase, ki so bile njihova čast, ter so jih dale vojakom, da so potem iz njih dragocene biče pleli. Ko pa ničesar več niso imeli — so morali oditi v grenko sužnost, ubogi Izraelci. Z vpitjem so zapuščali kraj svoje nekdanje moči in slave. Seboj vzeli so le žalosten spomin in potrto srce.

Tako sv. Hijeronim.

Nekako podobni izraelskemu ljudstvu smo tudi mi, preljubi romarji marijinoceljski! Vsi živimo v prognanstvu, v solzni dolini, v sužnosti zemeljskih spon ter čakamo večnega odrešenja. Vsi iščemo tolažbe, da bi osladili grenko čašo sedanjega trpljenja. Ker doma tega ne dosežemo, prihiteli smo daleč, čez gore in doline, da bi tukaj na svetem kraju našli zdravila ranjenemu srcu, da bi tu pôtožili svoje križe in težave.

A v drugem oziru je vendar med nami in med Izraelci velikansk razloček. Oni so ihteli in plakali, a njihovo gorjé je bilo vedno večje, žalost vedno hujša, trpljenje vedno britkeje; mi pa smo prišli na kraj naših želj in našega hrepenenja; smo sicer tudi globoko

ginjeni, a solze naše so solze veselja. Pri Izraelcih ni sledú o upanju, o boljši bodočnosti, vsi gledajo pred seboj samo neminljivo pogubo in prokletstvo, nam se pa tukaj žari zlata zora lepše prihodnosti; pred seboj imamo veselje, »kakoršnega še oko ni videlo, uho ne slišalo, nobeno srce še ne občutilo«.

Kolik razloček toraj med nami in med Izraelci!

Kadar so Izraelci prišli v Jeruzalem na razvaline, takrat so še le prav spoznali svoje ubožtvo, takrat so jih skelele pesnikove besede:

»Najhujša vseh je bolečin

V nesreči srečnih dni spomin!«

Mi gledamo nasprotno, iz bolečin v bodoče veselje brez vsega trpljenja, iz nesreče v rajskolepe dneve, ki nas čakajo. Saj je tista, pred katero tu klečimo, naša »zgodnja danica«, naša »vrata nebeška«, saj jo zaupljivo pozdravljamo: »Upanje naše, bodi češčena!«

Mi nismo prišli, kot sužnji, ne! prišli smo kot otroci v hišo svoje predrage matere.

Mnogoteri izmed nas so bili že lansko leto tukaj, a celo preteklo leto so hrepeneli, zopet dospeti na blaženi kraj, v Marijino Celje; drugi med vami so pa že celo življenje pričakovali zaželjenega trenutka, videti čudodelno podobo nebeške kraljice, poklekniti na sveti kraj, kjer je bilo že toliko solz obrisanih, že toliko prošenj uslišanih, že toliko src potolaženih!

Da, prišli smo kot otroci, k svoji materi, to je za nas najslajše zagotovilo. Te besede povejo vse, njihovo sladkost čutimo mogočno v svojih srcih.

Neobčutljiv bi moral biti otrok, ktere ga ne bi ganil prihod k svoji materi. Kje je lepše, kakor pa pri ljubi materi? Kje smo uživali najčistejše veselje? Kje so nam bile najsrčnejše ure? Ali ne v naročju predrage matere? Ali ne takrat, ko smo pod njenim varstvom mirno in zaupljivo gledali v svet, dobro vedoč, da za nas nevarnosti ni, ker jih krepostna materna roka od nas odvraca? Takrat nam je bila zemlja še raj; zlega nismo poznali; bližina mile matere pregnala je vso hudobo, vso grenkobo?

Ni bilo tako? Spomnite se samo nedolžnih otroških let, in vsi mi boste pritrtili.

Otrok z materjo združen je otrok sredi cvetočega vrta; otrok poleg svoje skrbne matere, zdi se mi srečnejši, kakor kralj na zlatem prestolu!...

Romar — zamisli se v te besede! Vedi, da sedaj stojiš poleg svoje čudodelne matere!

Romar, ki pride na Marijin božji pot, gleda pred seboj nebeško Devico; njena postava stoji tako živo pred njim, da ji zre v ljubeznivi obraz in občuduje na njem materno milobo...

Kteri čut pa napolnuje naše srce, ko stojimo pred materjo? Je-li ljubezen? Gotovo. Je-li otroška vdanost? Brez dvoma. Je-li hvaležnost? Je-li upanje? Da, vse to občutimo.

Ako je pa otrok v velikih nevarnostih ter ga besneči viharji krog in krog obdajajo, kaj pa potem posebno občuti?

Potem, — mislim — ni noben občutek tako močen, kakor trdno prepričanje in neomahljiva zavest, da so nam mati pomočnica, ki nas varujejo vsega hudega, branijo vsega zla, odvracajo od nas vse preteče napade!

To prepričanje imejte tudi vi v sebi, Marijini romarji! Pomislite, da je Marija naša mati in s tem naša mogočna pomočnica!

Res, — tako je, kakor smo med potom peli:

O Devica, pomočnica
 Bila si in boš nam Ti!...
 Pri slabostih in britkosti
 Rada nam pomagaš Ti;
 Pri skušnjavah in težavah
 Pomočnica vedno si!...

Moj današnji govor naj bo, kolikor mogoče, jasna razlaga te misli, ki je za nas tako tolažljiva!

Marija, naša pomočnica! naj bo premišljevanje letošnjega božjega pota v Marijino Celje!

V vaših srcih naj pomnožijo moje ponižne besede trdno upanje do Marije pomočnice, Tebe pa, o nebeška mati, naj nam naklonijo in ganejo, da nam boš sedaj in vekomaj res pomočnica!

*

*

*

Znano je, da ni bolj pogumne ptice, kakor je postojna, kadar brani svoje mladiče. Ako se njih kdo le dotakne, plane z vso močjo na-nj in rajši dâ sebe umoriti, kakor, da bi kdo njenim mladičem najmanjšo škodo prizadel.

In kako čudovito pogumna je levinja, ki brani svoj zarod! Življenje rada žrtvuje, da le njega brez nevarnosti ohrani.

Tako je povsod. Mati pač brani s skrajno nevarnostjo svojega življenja vse one, katerim je dala življenje. To je naravna postava, razodeta pri vseh stvareh, pri brezumnih istotako, kakor pri človeški materi. Mati zastavi vse, življenje in blago, zdravje in zadnjo kapljico krvi za svojega otroka.

Tako veleva naravna, vzvišena — in zato častitljiva — postava; to je vsaki materi prirojeno, to je njena prva dolžnost.

Mi pa poznamo mater, ki vse, kar je lepo in blago in plemenito, v najpopolnejši meri spolnuje. Ob sebi je umevno, da so ji tudi materne dolžnosti svete, pred vsemi ona prva materna dolžnost: da svoje otroke brani, da je njim pomočnica!

O poznamo jo dobro; Marija je tista naša mati! Njen Božji sin Jezus Kristus nam jo je sam kot mater priporočil. V zadnjem trenutku svojega življenja, na sv. križu, je sv. Janezu rekel: »Glej, tvoja mati«, ter je ozrl se na Marijo. Sv. Alfons Liguori te besede lepo razloži ter pravi: »Ne k Janezu, temveč k učencu svojemu je Jezus govoril besede: Sin, glej tvoja mati, kakor tudi sv. pismo pravi: Potem je rekel svojemu učencu... Zakaj pravi tako sv. pismo? Zato, da bi nas podučilo, da je Izveličar s temi besedami Marijo za mater podelil vsem onim, kateri so učenci njegovi. A vsi smo kot kristjani učenci Gospodovi, toraj tudi vsi otroci Marijini!«²

Ker je pa Marija naša mati, nas tudi neizmerno ljubi, ljubi nad vse pojme. Sveti Bernard pravi: »Ako bi hotel združiti vso ljubezen, ktero imajo matere do svojih otrok, ktero imajo možje do svojih žen, ktero imajo angelji in svetniki do svojih vnetih častilcev, — vsa tolika ljubezen vendar ne doseže stopinje neizrekljive ljubezni, ktero ima Marija do svojih otrok.«³

Prvo znamenje ljubezni je, kakor smo videli, vsestransko pomoči vsem tistim, kateri so pomoči res potrebni. Pomagati ubogim, tolažiti žalostne, okrepčati potrte, to je prva dolžnost odkritosrčne ljubezni, posebno pa materne ljubezni.

Da smo mi take pomoči potrebni, kdo bi to tajil? Ali nismo pred nekterimi trenutki še le peli k Mariji:

Marija k tebi v boga reve
 Mi zapuščeni vpijemo,
 Objokani otroci Eve
 V dolini solz vzdihujemo!

Tako, o Marija, je k tebi sedaj klicalo poldrugi tisoč pobožnih romarjev iz premilih slovenskih krajev. Tako, o Marija, ti kličejo vsi zemljani, tako vzdihuje ves svet. »Naše besede so polne bolečin«⁴, »spreminjamo obraz, ker nas bolečine tarejo«⁵, moramo vsi reči s potrpežljivim Jobom.

A kje bi v trpljenji iskali pomoči? Kje najdemo tolažbo?

Nevarnost preti nam dvojna; prva se obrača proti našemu telesnemu, druga proti

dušnemu življenju. Našo telo je vedno v trpljenju, nadlogah in smrtnih nevarnostih. Kar je Bog Adamu zagrozil, se le prehudo spolnuje. »V potu trpljenja boš jel svoj kruh«⁶. »Vsi, kateri smo v tem šotoru (v tem telesu) ječimo polni trpljenja«⁷.

Vse, kar zadeva naše telesno življenje, se trese pred pogubljenjem. Naša polja, naše gorice, naši vrtovi so vedno v nevarnosti. Kako trepečemo, ko se prikažejo črni oblaki na nebu! Kako vpitje nastane, ko začne strahovito toča rožljati in klestiti, da je groza. V nekaterih trenutkih je vse pokončano. In nastane potres, kako prestraši in zbega vse ljudstvo! Vse moči na zemlji in nad zemljo in pod zemljo, zdi se, so se proti človeku zarotile.

Ni-li torej potreba, da ima človek pomoč in obrambo; ako ga pa že nesreča zadene, da ima vsaj tolažbo?

Ali — še veliko hujše sovražnike ima naša duša. Zalezuje jo pogubljev svet s svojimi skušnjavami in spletkami. Kamor koli se ozreš, nič družega skoraj ne zagledaš,

kakor povsod nečimurnost, pohujšanje, hudobijo. Pravo je zadel modri Alban Stolz, ko reče: »V rajju je bilo samo eno prepovedano drevo, sedaj je takih dreves ogromen, nepregleden gozd«. Celi svet ni družega, kakor velika zanjka za nedolžne duše.

A nič manjši ni sovražnik, kterega nosimo proti svoji lastni duši v telesu samem; to je naše grešno poželenje. Narava naša je k slabemu nagnjena, »kajti meso želi proti duhu, a duh proti mesu, vpirata se drug proti drugemu, tako da ne delate, kar hočete«⁸. Proti naši lastni volji nastanejo v nas strasti, napuh, jeza, sovražtvo, nevošljivost, nečistost, poželjivost, vse smrtonosne pušice, obrnjene proti našim dušam.

Naš najhujši sovražnik pa je hudi duh. Zato nas sv. Pavel opominja: »Ogrnite se z orožjem božjim, da bodete mogli stati zoper zvijače hudičeve!«⁹ Ravno tako sv. Peter, rekoč: »Bratje, bodite trezni, čujte, ker nasprotnik vaš, hudič, kakor rjuveč lev hodi okrog, ter išče, koga bi pogoltnil«¹⁰. Hudi duh nas neprestano zalezuje, da bi nam škodoval, časno in večno.

Res težavno, muk in trpljenja polno je življenje človekovo na zemlji. Z jokom zagledamo luč sveta, v solzah se tudi zadnjič vtrne oko. Od zibe do groba je samo boj proti sovražnim silam, ki nas od vseh strani napadajo. Silno težavna je ta »vojaška služba človekova na zemlji«¹¹. »Vsi dnevi človeški so polni bolečin in zlega, niti po noči ne moremo počivati«¹².

Ni torej potrebno, da si poiščemo pomoči?! Obupati bi morali, ako nje ne bi od nikoder imeli.

Vendar, ljubi Bog nam je bolj milostljiv, kakor si zaslužimo. On nam hudo z dobrim povračuje. V naših nadlogah nam je dal pomočnico, ki se za nas bori in poteguje z ljubeznijo najmilejše, najdobrotljivejše matere.

Ta pomočnica nam je res prava mati, nebeška mati Marija!

Je-li mogoče, da bi nas taka mati zapustila! Ali nisem prej povedal, kaj storijo matere za svoje otroke? Nas-li more taka mati zapustiti brez pomoči?

Kakor je nekdanj sovražniku človeškega rodú strla glavo, tako premore še sedaj vse

naše sovražnike. Ona je varhinja svojih otrok, ona je zvezda odrešenica na tužnem obnebu zemeljskega življenja. Ona je tista mogočna zmagovalka, o kateri vpraša sv. pismo, ko veli: »Kdo je tista, ki nastopi, kakor dobro uredjena vrsta šotorov?«¹³

Marija je upanje naše, kteremu vselej pomoč tudi sledi. Pod vsako Marijino podobo bi lahko zapisali besede velikega Marijinega častilca, s kterimi je k njej angeljsko pobožno molil: »Spomni se, o premila Devica, da še ni bilo nikdar slišati, da bi bil kdo zapuščen, ki je pod tvoje varstvo pribežal in tvoji priprošnji se priporočeval!«

Da so te besede popolnoma resnične, to vemo mi vsi, to vedó vsi kristjani, to ve cerkvena in posvetna zgodovina. Kakor je po prvi ženi prišla smrt na svet, tako mora priti po drugi veliki ženi, Mariji, življenje; kar je Eva pogubila, morala je Marija rešiti«, pravi Inocencij III.¹⁴ Ona je polna prave, odkritosrčne ljubezni, zato pravi o njej že sv. pismo: »Ti si polna milosti, ti si

polna dobrotljivosti, o ti mati lepe ljubezni!«¹⁵

Kolikokrat je že Marija to svojo lepo ljubezen skazala človeškemu rodu! Do solz ganljive in za nas vse čudno tolažljive so dogodbe, ktere nam o Marijini pomoči zgodovina pripoveduje.

V 16. stoletju bila je naša avstrijska domovina in ž njo cela Evropa, da, celó vesoljno krščanstvo v grozni nevarnosti. Takrat je namreč prodiral proti nam divji Turek. Kamor je prišel, je vse požgal, podrl, upostošil; za njim ni družega ostajalo, kakor samo pogorišče, razvalina in puščava. Otroke in starčke je krvoločno pomoril, ter je njih glave nasajal na dolge kole ob cestah; dekleta in mladeniče pa je vklenjene odpeljal v sužnost, od koder se niso nikdar več povrnili; smrt je bila za nje ljubezniva odrešenica. Več dežel si je bil Turek v svoji razdivjanosti že podjarmil, celi balkanski polutok, cela Srbija, velik del Hrvatske in Ogerske je že zdihoval pod strahovito turško vlado. Tudi pri nas na Štajerskem je že večkrat s strahom in trepetom gospodaril. A njegovo poželenje še ni bilo nasičeno.

Hotel je prodirati vedno bolj naprej v srce Evrope. Turški sultani so rekli, da mora biti Dunaj njihov; na trgu sv. Štefana na Dunaju mora vihrati sultanova zastava; rekli so celo, da mora postati cerkev sv. Štefana hlev za turške konje. Ravno tako so se Rimu grozili. Sultan se je zarotil in prisegel, da mora biti cerkev sv. Petra, največa cerkev na svetu, konjski hlev, in na oltarju sv. Petra morajo stati jasli za sultanove konje. Tako so se grozili, to svojo grožnjo so hoteli tudi uresničiti. Nepopisen strah je vladal po vsej Evropi, jok in stok se je razlegal od morja do morja. Nevarnost je bila tem večja, ker krščanski kralji in knezi niso bili edini ter so se med seboj vedno prepirali. Samo eden vladar se je z vso vnemo potrudil za blagor vesoljnega krščanstva, bil je ta velezaslužen mož papež Pij V. Z neizmernim trudom je spravil k premirju nektare vladarje ter jih pregovoril, da so poslali nekaj vojakov in nekaj ladij proti Turkom. Na čelo združene vojske pa je postavil pobožnega in hrabrega avstrijskega vojvoda Ivana, imenovanega Don Juan d' Austria. Nevarnost je bila že skrajna.

Turška vojska se je že pomikala po Bolgariji proti Avstriji; a turško brodovje je že jadralo proti Italiji, da bi prodrle turške čete do Rima. Don Juan je šel turškemu brodovju nasproti; a kaj bo dosegel, siromak, imel je samo okoli 140 ladij, Turki so jih imeli pa nad 280. Blizu mesta Lepanto na Grčkem se obe pomorski vojski srečate; tu mora priti do boja; a da bodo Turki zmagali, o tem ni nihče dvomil, ker so bili mnogo silnejši in številnejši.

Bilo je 6. vinotoka leta 1571. Obe vojski stali ste si pri Lepantu nasproti. Ravno tisti dan je vstal na vse zgodaj papež Pij V. v Rimu; opravil je sv. mašo, potem se je pa ločil od svojih duhovnikov z besedami: »Danes se bo nekaj zgodilo; zato, bratje molimo k Mariji!« Nikdo ni vedel, kaj te besede pomenijo. Papež se je pa zaprl v svojo sobico ter je tam celi dan brez prenehanja molil; rožni venec se je vrstil z lavretanskimi litanijami. Niti jedi ni okusil, celi dan je samo molil k Mariji. Ko se zmračí, vstane, pokliče svoje zveste strežnike ter njim pravi: »Hvala

Bogú, zmagali smo! Danes je orožje kristjanov pridobilo slavno zmago nad našim sovražnikom«. Nihče ni vedel, kaj te besede pomenijo.

Čez pet dni pa pride v Rim poročilo, da so 6. vinotoka krščanski mornarji preslavno premagali turško brodovje. Skoraj vse turške ladije bile so razbite, potopljene ali pa sredi morja sožgane; nad 30.000 turških vojakov je bilo umorjenih, vsa turška mornarica, vsa turška vojska bila je vničena. Za Turke je bila to neizmerna zguba.

Krščanska zmaga bila je velikanska. Veselje nad njo bilo je nepopisno. Po vsej Italiji Španiji in Avstriji in Nemčiji so jeli goreti kresovi v znamenje pomenljive zmage; zahvalna pesem odmevala je od planin do planin, gori do neba se je razlegala.

A kdo je zmagal? Don Juan? Ne, on je sam rekel, da nikakor ne on. Ali Pij V., ki je tako goreče celi dan 6. vinotoka brez prenehanja molil? Tudi on ne. Zmago je sicer sam takoj še tisti dan vedel ter jo je odločno prorokoval, a zmagovalec vendar ni bil on, kakor je i sam rekel.

Zmagala je Marija, Marija pomočnica! Neizmerno pomoč je takrat skazala nebeška mati vsem kristjanom in vsej Evropi. Ona je sprosilav slavno zmago, zato je pa Pij V. hitro odločil, da se mora od takrat pridjati v lavretanskih litanijah naslov: »Pomoč kristjanov, prosi za nas!«

Res, Marija svojih ne zapusti. Ni zgubljen, kdor k tebi, o mati, priteče!

Zato pa, o Marija, pomoč kristjanov, prosi za nas!

To pa ni edina krščanska zmaga z Marijino pomočjo. Zgodovina našteje jih še več. V 17. stoletju so z nepremagljivo silo Turki prodirali na Ogerskem, da bi vspešno do Dunaja dospeli. Mnogokrat bile so vse križarske vojaške čete pobite; Turkom se nikdo več vstavljati ni upal. Toda cesar Leopold poskusi svojo srečo še enkrat. Z malo vojsko pošlje na Ogersko proti Turkom pogumnega vojskovodja, Evgena, plemenitega viteza, naj-srečnejšega junaka avstrijskih armad. Evgen pa ni bil le hraber vojščak, temveč tudi pobožen kristjan in posebno vnet častilec prečiste Device Marije. V njegovem šotoru

so morali vsi vojaki skupno opraviti jutranjo in večerno molitev, in kadar je sam vtegnil, molil je po večerih z vojaki sam sv. rožni venec. Kadar mu je poleti dopuščal čas, prišel je semkaj v Marijino Celje ter je tukaj z vso pobožnostjo opravil božjo pot. Marijo je vneto častil on sam, Marijo častiti je veleva svojim vojščakom. Ni čudo toraj, da je imel tak vojskovodja mnogo sreče pri svojih podjetjih. Saj se ni bojeval sam, bojevala se je ž njim in za njega Marija. V septembru l. 1697. trčil je ob turške druhali. Več dni se jih je ogibal, kajti v primeri ž njimi je imel pač premalo vojakov. Strah in trepet je vladal med njegovimi vrstami, kajti na zmago ni bilo upanja. Vendar, kar se človeku neverjetno zdi, se z Marijino pomočjo lahko doseže. 11. septembra prime pri mestu Zenta ob Tisi sovražnika. Vname se grozen boj, »ne boj, mesarsko klanje«. Kri je potokoma tekla, Turki in kristjani se bijejo kakor levi. A slednjič se jamejo mnogo številnejši Turki umikati, bežijo, planejo v Tiso, na tisoče se potopijo, na tisoče leže umorjeni po polju, mrličev je na kope, celo reka

Tisa je vsa okrvavljena. Bil je to strašen prizor. Za Turke grozovit poraz, nenadomestljiva zguba, za kristjane pa preslavna zmaga, neprecenljiva pridobitev! To je najslavnejša, najpomembnejša zmaga v avstrijski zgodovini.

Kdo jo je pa pridobil? Morebiti Evgen, hraber vojskovodja? On sam je priznal, da je pri Zenti tako slavno zmagala samo Marija, pomoč kristjanov. Kakor je nekdanj pogumni Samson molil k Bogu, tako je po tej zmagi klical Evgen k Mariji: »Od tebe sem prejel jaz nevreden služabnik ta neizmeren blagor in zmago«¹⁴.

Ali sedaj vidite, kako Marija svojim vdanim častilcem pomaga?

O mati, pomagaj tudi nam, tudi mi se moramo bojevati s krutimi sovražniki! Ne zapusti nas toraj, o mogočna pomočnica!

Kakor je pa Marija čudovito pomagala vsej katoliški cerkvi in celim, velikim državam, tako je na neverjeten način tudi posamezne svoje častilce branila in iz nesreč rešila. O koliko takih dogodb mi je znano!

Verdunski škof Lefébre je potoval v Rim. Med potom je videl čuden slučaj. Blizu

Florencije vidi pred neko gostilno, da se dva Laha silno prepirata. Razpor je vedno hujši, jeza vedno strastnejša. V trenutku vdari jeden izmed njiju svojega nasprotnika, le-ta še bolj vskipi ter skoči k bližnji mizi po strašen nož; ž njim plane na svojega ubogega sovražnika, ki beži, beži, kolikor more, da bi rešil svoje življenje. Ojster nož se mu že za hrbtom blišči, strašna smrt ga že čaka. V tej nepopisni nevarnosti mu pride rešilna misel. Ravno tam ob cesti je lepa Marijina kapelica. Kakor bi trenil, plane v njo, poklekne pred Marijo, dvigne roke in reče svojemu nasprotniku, ki že vihti nož nad njim: »Glej, to je mati, tvoja in moja; ali se upaš mene pred očmi svoje matere vmoriti?« To je bilo dovolj.

Ko nasprotnik čuje te lepe in resnične besede, ugasne mu jeza, sovražstvo neha, roka mu upade, nož položi na stran; potem pa poklekne k svojemu prejšnemu nasprotniku, ga poljubi v znamenje ljubezni in odpuščanja, ter pravi: »Mati je rešila tebe in mene. Počastimo jo toraj!« In molila sta s solznimi očmi.

Res, Marija je rešila oba, prvega nagle, neprevidne, krvave smrti v stanu smrtnih grehov, drugega pa je rešila strašnega zločinstva, umora svojega bližnjega. Kako neizrekljivo dobroto je skazala obema!

Marija svojih otrok ne zapusti, ona njim zvesto pomaga.

Ni sile in potrebe, v kateri nebeška Devica še ne bi bila pokazala svoje čudodelne pomoči. Ah, koliko sovražnikov je že premagala in k spokornosti nagnila? Koliko lačnih je že nasitila s tem, da njim je izprosila dobro letino, zdaten zaslužek, hitro pomoč? Koliko nesreč je že odvrnila? Koliko smrtnih nevarnosti odvrnila, koliko solz posušila, koliko bolezni ozdravila, koliko src potolažila?

Največo ljubezen pa je vedno skazovala ubogim grešnikom. V knjigah večnega življenja so zapisana imena vseh nesrečnih, a po njej rešenih in na pravo pot pripeljanih mož in žen. Na tisoče in milijone je njih število. Ali ne poznamo sv. Avguština, ki je po Marijini priprošnji bil od svoje matere rešen? Ali ne poznamo trdovratnega in pregrešnega juda E. Ratisbona, ki je 11. svečana

l. 1841. pred Marijino podobo v Rimu v trenutku bil čudoma spreobrnjen. Ali ne vemo, da se je na Dunaju na Marijino priprošnjo v tem veku spreobrnil židovski zdravnik dr. Emanuel Veith, ter je postal iz posvetnega in lahkoživnega zdravnika pobožen in vnet duhovnik?

Marija pomaga vsem, ki se njej priporočijo. Nikoli še ni bilo slišati, da bi bil kdo zapuščen, ki je v njeno varstvo pribežal.

O, ni nas zastonj sv. Cerkev učila roke sklepati ter jih dvigovati k Mariji, zraven pa zaupljivo moliti: »Češčena si, kraljica, mati milosti, življenje, sladkost in upanje naše, bodi češčena!«

Da, ti si naše življenje, ti naše upanje, ti si naša sladkost, ti, o Marija!

Pač po pravici je zapovedala sv. Cerkev po svojem velikem papežu Piju VII. praznovati 24. majnika poseben sopraznik, imenovan: »Marija pomočnica«.

Ne moliš zastonj, o otrok Marijin, prelepe molitve Marijine: »Pod tvojo pomoč pribežimo, o sv. božja porodnica, ne zavrzi

naših prošenj v naših potrebah, temveč reši nas vselej vseh nevarnosti!«

Reši nas, o Marija! Vsliši besede, ktere je o tvoji dobrotljivosti izgovoril tvoj vneti in pobožni sv. Bernard, rekoč: »Marija usliši vsakega, vsakemu skaže vsmiljenje, z neskončno milostjo priteče vsakomur na pomoč v njegovi sili«.

Ne zabi, o mati, da si ti sama v sv. pismu dala obljubo: »Pri meni je vse upanje za življenje in čednost«¹⁷.

Poslušaj nas toraj, čuj nas, o Marija! Mi vsi smo prihiteli od daleč, da bi si pri tebi izprosili pomoči v telesnem in dušnem življenju. Kakor ubogi otroci iščemo pri tebi materne ljubezni, materne milosti, ktere prva dolžnost in lastnost je: pomagati.

Naše zaupanje na tebe je tem večje, ker smo že toliko pomoči od tebe prejeli. Za nje se ti iz globočin otročje vdanih src zahvalimo. Toda, mi dobro vemo in čutimo vsaki dan, celó vsaki trenutek, da smo še vedno v velikih nevarnostih. Naše življenje je viharna vožnja po šumečih morskih valovih. Ako nam nikdo ne pomaga, smo zgubljeni.

Kdo pa pomaga otroku najraje, najprej in najbolj gotovo? Kdo drugi, kakor mati?

In kdo bo nam pomagal, kakor ti, o mati nebeška! Tvoji otroci, uboge, zapuščene reve smo, pomoči silno potrebni. A, kakor gotovo je naše uboštvo, tako gotovo je tvoje vsmiljenje. Ti nam ne samo moreš, temveč, ti nam tudi hočeš pomagati, to je prepričanje vsega sveta, to je upanje tvojih romarjev, to je zvezda, ki nam jasno sije in sveti v temi zemeljskega potovanja.

Glej romarje, ki tu pred teboj klečijo! Glej, kako k tebi roke dvigujejo, glej njih solze, ki tečejo iz ljubezni do tebe! A glej še bolj globoko; glej v njih srca! Tam najdeš tisoč želj in gorečih prošenj. Vse so na tebe obrnjene, vse kipijo k tebi.

Usliši jih, o Marija! Izprosi nam ljubo zdravje, odvrni od nas telesno zlo! Blagoslovi župnije naše premile škofije, da bomo z našimi rojaki živeli v ljubem miru in zadovoljnosti! Potrosi pot našega življenja s cvetlicami prave, blagrovane sreče! Odvrni od nas šibo časnih in večnih nezgod!

Prosi tudi za vse, kateri so se nam v molitev priporočili in kateri bi sedaj neizmerno radi tukaj pred tvojo čudodelno podobo klečali. Izpolni njih želje!

Pred vsem pa varuj naše duše vsega hudega! Varuj nas greha! Spreobrne grešnike in sprosi njim milost prave pokore!

O da bi bili mi vsi čednostna, popolna družina, ktere ljubeznivi oče je Bog, a pre-dobrotljiva mati ti, o Marija!

Posebno pa nam hiti na pomoč takrat, ko bomo nje najbolj potrebni, na smrtno uro! Takrat, o mati, glej, da se ne izgubi nobeden od tvojih otrok, nobeden izmed vas, tu pričujočih!

Pelji naše duše v sveti raj, kjer ti bomo vekomaj slavo prepevali, tebi, o mati, tebi, o — Marija pomočnica!

Amen.

III.

Marija naš vzgled.

(Pridiga v Marijinem Celju dné 12. avgusta 1895.)

Tota pulchra es, et macula
non est in te!

Popolnoma lepa si in madeža
ni na tebi! Cant. 4, 7.

Mogočni kralj macedonski, Aleksander, je prišel nekdam na razvaline starodavnega trojanskega mesta. Tam je pokopan slavnoznani junak Akilej, kojega hrabrost in pogumnost je v prekrasni pesni, imenovani Ilijada, opeval največi pesnik, Homer. Ako to pesem beremo, ne vemo, kaj bi bolj občudovali, ali krasoto njeno, sladko blagoglasje in velike misli njenih vrst,

ali pa orjaško hrabrost njenega prvega junaka Akileja; obojno je našega strméčega občudovanja vredno. Ko je Aleksander prišel do Akilejevega groba, pa poklekne na-nj, zakrije obraz in solze se mu vlijejo po licu. Vstane zopet, molči in solze mu nadalje tečejo po licu. Od njegovih spremljevalcev se nikdo ganiti ne upa, vse je tako rekoč zamaknjeno; kajti Aleksandra jokati še nikdo ni videl; to je vendar nekaj posebnega. Slednjič se njegov prijatelj Parmenij ohrabri, pa vpraša: »Aleksander, čemu vendar jočeš?« Kralj pa tužnim, ihtečim glasom odgovori: »Kako ne bi jokal? Toliko zmag sem že pridobil in tako hrabro sem se vedno in povsod vedel, a glej! nimam nobenega Homerja, da bi moja slavna dela opeval. Srečen Akilej proti meni!« . . .

Ubogi Aleksander, kaj ne? Zato se toraj tako joče, ker ni moža, da bi s pesniško navdušenostjo proslavljal njegova dela in ga povzdigoval v nesmrtnih spevih! To je vzrok njegove žalosti in tuge.

Kaj bi bil pač Aleksander storil, ko bi bil našel tako čast, da ga ne bi proslavljal

in opeval kak človek, temveč Bog sam? To bi bila še le čast!

Te pa on ni prejel, a prejela jo je v obilni meri naša nebeška mati Marija. Nje namreč ne poveličujejo in ne hvalijo samo ljudje, temveč Bog sam ji je že izrekel največo in najlepšo slavo. Bog sveti Duh, ki govori po svetem pismu, o koliko lepega in vzvišenega je on rekel o njej! Kako slavo ji prepeva! Kako povzdiguje njene čednosti, njene čudapolne vrline!

»Popolnoma lepa si in madeža ni na tebi!« ji pravi. Toraj lepo, popolnoma lepo jo imenuje, njena lepota in krasota je dovršena, več ne more biti; tako proslavlja sv. Duh Marijo.

Nebeški Oče je poslal svojega angelja k njej, jo je dal pozdraviti in ji ob enem izreči brezmejno hvalo: »Češčena si, milosti polna, Gospod je s teboj, blagoslovljena si med ženami«¹.

Koga je tako Bog kedaj pozdravil? Komu je izrekel toliko čast? Koga je tako blagroval med ljudmi? Nikdar nikogar!

Ako ljudje koga hvalijo, še vendar tej hvali ne smemo pripisovati nobene posebne vrednosti; kajti ljudje radi pretiravajo, govore neresnico s svojo hvalo; med njimi je mnogo medênobesednih prilizovalcev, kojih hvali se ne sme verjeti.

Pri Bogu ni tako. Pri njem je vedno sama čista resnica, kogar on hvali, je gotovo in brezdvomno tudi hvale vreden.

Hvale, cele božje hvale je v popolni meri vredna Marija, naša mati. Bog je izrazil samo očividno resnico, ko jo je povzdignil ter ji izrekel tako nedosegljivo priznanje.

Brez vzroka tega ni storil. On je poznal in dostojno cenil njene nepopisne čednosti; on je gledal v njeno srce, v katero ni prišel nikdar niti najmanjši pregrešni občutek; on je gledal njeno brezmadežno dušo, ktere se niti senca zla in hudobije nikdar ni dotaknila. Bog je hotel po zaslugah povzdigniti svojo najpopolnejšo stvar.

Svitlo je zlato solnce na nebu, a vendar i na njem se najdejo hibe, črnkaste lise. Čista, prozorna je planinska studenčnica, a le poglej

jo z drobnogledom natančno, in videl boš, koliko smeti ima v sebi.

Vsaka reč v stvarjenju ima svoje pregreške, svoje slabe strani; izjema je samo ena: Marija; ona v nravstvenem oziru nima nobenega, nobenega pregreška.

Marija je uzor popolnosti, v njej slavijo čednosti svojo dovršenost; ona je vzvišen vzgled nebu in zemlji v nravstvenem pomenu. Angelji strmijo nad lepoto njene duše, nad velikostjo njenih čednosti; Bog ima na njih svoje nepopisno dopadenje.

A mi? Kaj sledi za nas iz njene popolnosti? Kaj se moramo iz nje učiti? Jo bomo samo občudovali? Ji bomo zaradi njenih čednosti samo slavo prepevali?

Ne, to bi bilo premalo. Storiti moramo več, mnogo več!

Za nas je Marija jasen vzgled čednosti, ktere ga moramo z vso vnemo posnemati. Kadar jo gledamo ter občudujemo njeno nad vse popoino življenje, si moramo vedno misliti, da nam Bog kliče v opomin resne besede: »Pojdi, stori tudi ti tako!«²

Romarji marijinoceljski! Z neizmernim veseljem pozdravljam vas tudi letos na tem svetem kraju, v čudežni romarski cerkvi marijinoceljski. Vi ste res marljivi, zvesti otroci svoje predobrotljive matere. Prišli ste zopet v tako velikem številu! Marijo ljubite iz vsega srca, to jasno spričuje vaša dolga in trudopolna božja pot. Ne dvomimo, da vam bo vsem Marija to ljubezen tisočero povrnila s tem, da bo vslišala vaše želje in izpolnila vaše goreče prošnje.

O da bi se to le zgodilo! Kako neizrekljivo jaz to želim!

Toda letos hočemo v Marijinem Celju še več doseči. V srce hočemo globoko vtisniti Marijino podobo z vsemi njenimi čednostmi. Kakor solnce na nebu, naj odslej v naših srcih žarno sveti njena veličastna prikazen! Naj nam postane vzgled, po katerem se hočemo ravnati celo življenje! Naša dejanja naj bodo svitel odsev njenih čednosti!

Ah, kakšno veselje bomo s tem svoji preblaženi materi storili! Kako se bo radovala, če bo videla, da hodimo po njenih stopinjah

in se dvigujemo po njenih čednostih, njenem vzgledu proti nebesom! Je-li potem dvomiti, da bo tudi ona nam napravila kako veselje?

Danes, preljubi! bi si jaz pač želel zgovornost sv. Janeza Zlatousta, da bi vas z ógnjevito besedo vnel, kako morate odslej hoditi za Marijinim vzgledom. Hotel bi stopiti na visoko goro, ter z glasom nebeškega Kerubima zaklicati čez hrib in dol, čez planine in ravnine, da bi me slišal ves slovenski svet: »Hodite za Marijo po potu popolnosti!«

Toda, skromen je moj govor in slabotne so moje besede. Vendar poskusiti vam hočem, razložiti nektere Marijine čednosti, ter vas opominjati, da posnemate z odkritosrčnim prizadevanjem njen prelepi vzgled.

O Bog, blagoslovi moje besede in dodeli milostno, da bi obrodile obilen sad! . . .

Krščanski nauk nas uči, da so vse čednosti združene, edine; hočem reči: kdor si prizadeva le eno čednost prav vrlo in marljivo izvrševati, ima navadno tudi vse druge čednosti, komur pa za katero posamezno čed-

nost ni mar, on tudi drugih nima³. Čednosti so sestre, ktere se nikdar ne morejo ločiti.

Pri nikomur ne vidimo tega jasneje, kakor ravno pri Devici Mariji. Pri njej je popolna vsaka čednost, zato je tudi vse čednosti imela. Ona združuje vse čednosti, ktere občudujemo na drugih svetnikih. »Ona ima venec devištva, mučeništva in spoznavalstva«⁴, s čemur so vse vrste svetnikov zaznamovane. »Ona je ogledalo, najčistejše med vsemi, lepše in svitlejše, kakor je serafinsko; tolike lepote je, da si lepšega misliti ne moremo, razun, da bi bil Bog«⁵. Vse, kar najdemo lepega v stari zavezi, združeno je v Mariji.

Vendar, da bi imeli jasnejši pregled čez njene čednosti, oglejmo si med njimi posebno pet, (ne najlepših, ker so ja pri Mariji vse čednosti popolne in zato ednake), temveč pet za nas najbolj potrebnih in najbolj posnemanja vrednih. Iz prekrasnega venca njenih čednosti zberimo toraj pet divnih, rajskih cvetlic, pravi se njim: vera, ljubezen do Boga, čistost, ponižnost, vsmiljenje do bližnjega.

molite ter obudite. Ne dajte se zapeljati po brezverskih pogovorih; vsak, ki vam hoče vero zatreti v vaših srcih, je pomagač hudega duha. Dandanes ima vaša vera, oh! toliko sovražnikov. Grde knjige, brezbožni časniki, hudobni peklenski jeziki, — vse to jo vzpodkopuje. Toda, ohranite jo čisto. »Varujte se lažnjivih prerokov, kateri pridejo k vam v ovčjih oblačilih, znotraj so pa grabljivi volkovi!«¹² Posebno vi, stariši, pazite, da boste dajali v veri lep vzgled; glejte, da bodo vsi vaši otroci verni, veren vsak, ki pride v vašo hišo, verno mora biti vaše dejanje in nehanje. Dokler ste verni, ste srečni, nevera pa je za vas časne in večne pogube. Kakor ponosni hribi naše preljube domovine, tako mora nepremagljivo stati vaša zveličalna sveta vera! V veri je naša zmaga nad smrtjo in nad peklom, v veri je naš up, v veri je naše srečno življenje! Zato, naj se podira svet, naša vera ostane trdna na veke!

2. Z vero je Marija v svojem srcu blagodejno spojila in tesno združila čisto ljubezen do Boga. Kako je pač ona Boga ljubila! Ni čuda. Saj ga je pod srcem nosila, pozdrav-

ljala ga je kot svojega sina, poljubovala ga je, nosila v svojem naročju; bila je mati njegova, s tem je povedano vse. Materna ljubezen je največa, najsilnejša ljubezen. V neizmerni ljubezni do Boga je potrpežljivo prenašala vse zemeljske bolečine. Bila je sicer iz kraljevega rodú, a revna, kot zadnja beračica. V hlevu mora poroditi, za dete svoje niti zibelke nima, vrhu tega ji še hočejo otroka umoriti. Pozneje je videla svojega Sina zasramovanega, bičanega, na križ pribitega, umorjenega, kot hudodelnika. To je hudo! A vse to prenaša voljno, vse položi Bogu v dar, na oltar čiste ljubezni. Tej ljubezni je bilo posvečeno vse njeno življenje. Njeno potovanje po solzni dolini je bila neprestana molitev, ki je izraz ljubezni do Boga. Ko je prišel nadangelj k njej, je molila, ko je šla obiskat Elizabeto, je molila; molila je pri obisku treh kraljev, molila na begu v Egipet, molila z dvanajstletnim Jezusom v tempeljnu, molila je pod križem, molila pri prihodu sv. Duha; kadar koli sv. pismo o njej pripoveduje, vedno nam jo predočuje v molitvi.

Sveti Duh jo imenuje »mater lepe ljubezni«, rekóč v njenem imenu: »Jaz sem mati lepe ljubezni in strahu (božjega), in spoznanja in sv. upanja«¹³. Res, ljubezen do Boga je lepa, najlepša ljubezen, in Marija je v marsikterem oziru njena mati. S svojim vzgledom je ljudi učila, Boga ljubiti, od nje izvira prava božja ljubezen. Vse misli in želje njene bile so pri Bogu. Kolikrat je pač z Davidom vzdihnila: »Kakor hrepeni jelen po studencu, tako hrepeni moja duša po tebi, o Bog. Mojo dušo žeja po Bogu, po močnem, živem Bogu. Kdaj bom prišla tjekaj in se prikazala pred božjim obličjem!«¹⁴. Kmalu je prišla, kmalu. Ni dolgo živela, in bila je v nebo vzeta, z Bogom najtesnejše združena. To je vrhunec božje ljubezni. Marija ga je hitro dosegla. Na njem bo ostala vekomaj.

O ti mati lepe ljubezni! . . .

Romarji! ljubezen do Boga je tudi za vas sveta dolžnost. »Pred vsem imejte ljubezen, ki je vez popolnosti!«¹⁵
 »Ko bi govoril vse človeške jezike in angeljske, a ljubezni ne bi imel, bil bi brneča mēd in

zvenčeče cimbale. Ko bi na koščeke vse porazdajal, kar imam, in ko bi dal svoje telo, da se sežgem, a ljubezni ne bi imel, nič mi ne koristi«¹⁶. . . »Ljubi Gospoda, Boga svojega iz celega srca in iz cele svoje duše in iz cele svoje pameti; ta je prva in največa zapoved«¹⁷. Je-li treba še več izrekov iz svetega pisma navesti? Ti zadostujejo. Ljubite toraj Boga! Prenašajte svoje križe in težave, vdajte se v njegovo sveto voljo! Kažite pa tudi zunanje ljubezen do Boga. Molite radi! Nikdar ne začni dneva, nikdar ga ne končaj brez pobožne molitve. Prejemajte večkrat svete zakramente, posebno pa presveti zakrament ljubezni! Obiskujte radi in z veseljem službo božjo. Gospodarji, le glejte, da bojo vsi vaši domači vsako nedeljo in vsak praznik pri sv. maši; vaša hiša naj bo hiša molitve in ljubezni božje! Prosim vas vse, prisezimo na tem svetem kraju z velikim apostolom sv. Pavlom ter recimo: »Ne smrt, ne življenje, ne angelji, ne poglavarstva, ne sedanost, ne prihodnjost, ne višina, ne globočina, ne druga ktera stvar nas ne bo ločila od ljubezni božje, ktera je v Kristusu Jezusu, Gospodu našem!«¹⁸

3. Nobene čednosti pa na Mariji tako ne občudujemo, kakor njeno čistost, njeno brezmadežno devištvo. Devištvo je angeljska čednost, njo ljubi nebo in zemlja. Ni mogoče, njene krasote in njene vrednosti popisati. »O kako lep je čisti rod v čednostnem sijaju. Neumrljiv je njegov spomin in v časti je pri Bogu in pri ljudeh. Na veke bo proslavljen z zmagovalnim vencem!«¹⁹ »Blagor njim, ki so čistega srca, kajti Boga bodo gledali!«²⁰ Devištvo, srčna čistost je najslavnejša zmaga na grešnim svetom. Marija je kraljica vseh devic. Od početka njenega bitja v maternem telesu do zadnjega trenutka njenega življenja ni bilo madeža v njenem srcu. Čista, bela duša se je vrnila k Bogu, kakoršno je bil začetkoma vstvaril. »Ti si milosti polna, Gospod je s teboj, ti si blažena med ženami. Ti si milost našla pri Gospodu«,²¹ tako jo pohvali Gabrijel od Boga poslan. »Vsa krasota kraljeve hčere je od znotraj, (v njenem čistem srcu), zato te bojo povelečevali narodi vedno in na veke.«²² Ti, o čista Devica, si pogumna Judita, o tebi veljajo besede:

»Blagoslovljena si, o hčer, pred Gospodom, najvišim Bogom. Ti si slava Jeruzalema, ti veselje Izraela, ti čast našega ljudstva; ti si možato se obnašala, ti si bila hrabra, ker si čistost ljubila; zato ti je pa dala moč roka Gospodova in blagoslovljena boš na veke.«²³ Čistejše device od Marije ni. Lepša, svitlejša lilija ni nikjer in nikdar cvetela, kakor v Nazaretu, rajska lilija — Marija!

Romarji in romarice! Sedaj se pa obrnem do vas z iskreno prošnjo in z resnim opominom: Posnemajte v čistosti, v srčnem devištvu Marijin vzvišen vzgled! Bodite vsi čisti v mislih, besedah in dejanjih! »Nečistost se pri vas niti imenovati ne sme, tudi brezsravnost ne, tako se spodobi svetnikom!«²⁴ Zapomni si posebno ti, o mladina, vi mladeniči, ve dekleta: Čistost je vaš največi kras, najbolj dragocen zaklad vašega srca. Blagor vam, ako cvete v vašem srcu prelepa roža, lilija nedolžnosti. Ako imate njo, ste rajsko srečni, ako pa njo izgubite, ste zgubili veliko, veliko, morebiti celó vse, za čas in za večnost. Zato pa branite in čuvajte zvesto nedolžnost svojega srca! Ne

pripustite, da bi se vam bližal zapeljivec! Dekleta, pazite na sebe, na oči, na misli, na svoja pota. Nikdo nima toliko sovražnikov, kakor vaša čistost. Zakaj? Zato, ker je tolike, neizmerne vrednosti. Vaše devištvo je neprenehoma v strahovitih nevarnostih; o bodite pogumne, kakor je bila Marija! Ne dajte iztrgati iz srca najlepše rožice, nikar nje ne poteptajte z nogami! Saj poznate pesen :

Lil'ja, roža si cveteča,
 Najprijetnejše dišeča,
 Si brez madeža, vsa čista
 Polna ljubeznivosti!

Taka je vaša čistost. Ž njo ste podobne nebeškim angeljem, a brez nje ste pod oblastjo hudih duhov. Skrbimo vsi, da bo naše ljudstvo spodobno, da bo med njim cvetela rajska čednost svete nedolžnosti. Nikoli se ne sme čuti med nami nespodoben pogovor, nikdo naj se ne predrzne oskruniti tempelj čistih, nedolžnih src! O kraljica devic, varuj in brani naša srca pred vidnimi in nevidnimi sovražniki one čednosti, ki se na tebi tako čudovito nepopisno lepo leskeče, — čiste, deviške nedolžnosti!

4. V najlepšem letnem času, v cvetoči spomladi hitijo pridni otroci venkaj v prosto naravo nabirat pomladnih cvetlic. Nobene nimajo rajši, nobena jih bolj ne veseli, kakor modra vijolica. Med trnjem cvete, skrivaj, da je svet ne bi motil, a diši tako čudno lepo. V roko jo vzame z veseljem siromak in kralj, vsem je ljuba in draga. O vijolica, znamenje krščanske ponižnosti! A ni lepše bilo nikdar vijolice, kakor je bila Marija ponižna nad vse pojme. Bila je hči iz nekdanj tako bogate rodovine kralja Davida, a s to častjo se ne ponaša. Skromno, tiho in mirno živi v svoji borni hišici. Angelju pravi, da je dekla Gospodova, ne kraljeva hči. Ona je mati vsegamogočnega Boga, njega, ki je svet vstvaril, ga vzdržuje in dâ življenje vsem stvarjem; ena beseda bi bila dovolj iz njenih ust, naj ji Jezus dâ premoženja, a tega ne stori, hoče vedno uboga ostati, zadnja med svojimi someščani. Čista je, brezmadežna, a vendar gre lepó pokorno k očiščenju, prinese v svetišče celó dar, kakor druge grešne matere. Ljudje so jo blagrovali in častili, a ona je hotela vedno

tiha, skrivnostna ostati. Malo, malo je govorila, molčanje bila je njena navada. Samo četirikrat navede sv. pismo njene besede. »Marija pa je obdržala Gospodove besede ter jih je premišljevala v svojem srcu«, ²⁵ pravi evangelist. Ponižnost ji ni dovolila, mnogo z ljudmi govoriti.

Posnemajmo jo tudi v tej čednosti. Ponižnost je Bogu silno ljuba. »Učite se od mene, biti krotki in iz srca ponižni!« ²⁶ nas uči Odrešenik. »Ako ste vse storili, kar vam je bilo zapovedano, recite, ne v r e d n i h l a p c i s m o.« ²⁷ »Kdor je najmanjši med vami, ta je največi.« ²⁸ »Kdor se sam ponižuje, bo povišan.« ²⁹ Ponižnost je v nekterem oziru podlaga vseh drugih čednosti. Zato pravi sv. Avguštín: »Da bi dosegel in utrdil pot življenja, ne izvoli si druge, kakor ono, ktero si je že izvolil Jezus. Ta pa je prvič ponižnost, drugič ponižnost, tretjič ponižnost in kolikrat boš vprašal, tolikrat ti bom samo to odgovoril. Ponižne Bog povišuje in njim daje svojo milost, ošabne pa kaznuje. Ne ponašaj se toraj niti z bogastvom, niti z lepoto svojega telesa, niti s svojo krepostjo ali

modrostjo; pomisli, da si to vse od Boga prejel, bodi toraj ponižen, čast in slavo pa daj edino le Bogu!

5. Ker sv. pismo o Mariji skoraj popolnoma molči, (menda za to, da ne bi žalilo njene ponižnosti), nam posebej ni opisanih mnogo njenih čednosti. Na eno nas pa opozori sveti evangelist: to je vsmiljenje do bližnjega. Ko je videla mati Jezusova na svatbi v Kani, da vina nimajo, šla je odmah k svojemu Sinu, pa mu je djala znane besede. S tem je rekla: Stori, stori čudež, spreobrne vodo v vino, da bo le ubogemu ženinu s tem pomagano. Kaj ne, kako ganljiva je Marijina ljubezen do bližnjega. Odkritosrčno vsmiljenje proti ubogim je kazala že takrat. Pozneje, povzdignjena v sveto nebo, je to neštevilnokrat storila. Sirotam je mati ljubezniva, h kateri se zaupljivo zatekajo in zadobijo pomoč v sili in potrebi. Zato molimo k njej v lavretanskih litanijah: »Zdravje bolnikov«, »Pribežališče grešnikov«, »Tolažnica žalostnih«, »Pomoč kristjanov« prosi za nas! Jezus je svojim učencem podelil oblast, hude duhove izganjati, nove jezike

govoriti, na bolnike roke polagati ter jih ozdravljati, toliko moč je pač brezdvomno tudi svoji materi podelil. Zato nas opominja tako lepo sv. Bernard, pri njej pomoči iskati, pri materi usmiljenja: »O ti, kdorkoli si, vmrjoč človek, nikar ne obrni svojih oči od svitlobe te zvezde, ako nočeš, da te zemeljski viharji pokončajo. Ako bučijo vetrovi skušnjav in zadeneš ob pečine trpljenja, ozri se na zvezdo, in kliči Marijo! Ako te preganjajo valovi napuha, obrekovanja, ozri se na zvezdo kliči Marijo! Ako vihra jeza, zapeljivost mesa ob čolnič tvoje duše, kliči Marijo! Ako te že požira strah tvojih pregreh, groza tvoje vesti, trepet pred sodbo, obup in žalost, misli na Marijo!

V nevarnostih, v sili in strahu, misli na Marijo, kliči k Mariji. Nikdar naj ne izgine iz tvojega srca, nikdar iz tvojih ust ime Marija!« Zakaj nas velik častilec Marijin tako opominja? Ker ve, da je Marija res mati vsmiljenja! Da se je že tisočeri usmilila in še vedno z mogočno roko brani vse, ki so pomoči potrebni, tega je prepričan ves svet, to ve dobro zemlja in nebó.

Ljubimo tudi mi svojega bližnjega! Marija je vidila, da so ljudje njenega sina umorili, pa njim je vendar vedno vsmiljenje skazovala; koliko bolj moramo mi ljudi ljubiti, ki nam mnogo dobrot skazujejo. »Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe!«³⁰ uči nas naš Gospod. »To je moja zapoved, da se med seboj ljubite!«³¹ »Novo zapoved vam dam, da se med seboj ljubite, kakor sem jaz vas ljubil. Na tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, ako drug drugega ljubite.«³² Niso to lepi opomini od našega Izveličarja? »Ljubimo se toraj, ne z besedo in z jezikom, temveč v dejanju in v resnici!«³³ Mir bodi med vami! Prepira in jeze in sovraštva ne smete niti poznati ne! Ako imaš sovražnika, odpusti mu iz srca, podaj mu rokó, spravi se ž njim. Ako si ti koga žalil ali komu krivico storil, pojdi in prosi odpuščenja! Ali ne moliš vsaki dan v očenašu: »Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom!« Ljubezen do bližnjega naj nas vodi v občevanju z ljudmi, ljubezen naj odmeva od kraja do kraja naše očetnjave. Pomagajmo bližnjemu

z radostnim srcem, potem bo tudi nam Marija pomagala; brišimo solze iz obraza svojih bratov in sester, tolažimo njihovo srce, potem bomo pravi sinovi in hčere nebeške matere, — matere vsmiljenja! . . .

Našteti bi mogel še druge čednosti ter pokazati, da je Marija vzgled v vsaki in sleherni. A dovolj s temi; že iz njih se spozna njena nravstvena popolnost.

Ko je Jezus govoril, »povzdigne neka žena glas izmed ljudstva in reče mu: Blagor telesu, ki te je nosilo!«³⁴ Blagor Mariji, ki se je odlikovala po tolikih in tako različnih čednostih! Njej se mora skazovati najvišje češčenje in slava, ki sploh človeku pristoja. A vem dobro, največe veselje bo pa z nami imela, ako jo bomo posnemali in hodili po poti, katero nam kaže s svojim vzvišenim vzgledom!

Romarji, skažimo ji to veselje! Ne pozabimo, da pravo češčenje obstoji v posne-manju, kakor pravi sv. Avguštin. Najljubši otrok Marijin boš, ako boš posnemal njene vzvišene čednosti. Potem te bo Marija materno ljubila.

Marija ljubi samo čednostna, ali vsaj spokorna srca!

V zgodovini svetnikov beremo sledečo prigodbo. Ob Jordanu bival je sveti opat Cirijak. Neko noč slonel je ob svoji postelji ter premišljeval božje resnice. Mahoma se nekaj zasveti, ozre se; zunaj zagleda ženo v čudni svitlobi z dvema spremljevalcema. Precej ve, da je žena Marija, poleg nje sta pa sv. Janez krstnik in Janez evangelist. Prijazno ženi namigne, naj stopi v hišo; a ona odkloni povabilo ter izgine. Cirijak je silno žalosten ter premišljuje besede, ktere mu je Marija rekla, ko je odhajala: »Kako bi jaz k tebi prišla? ti imaš mojega sovražnika pri sebi.« Kaj bi te besede pomenile? Cirijak preišče hišo, gleda na levo in desno, a sovražnika ne najde. Slednjič vzame v roko neko knjigo, ki jo je ravno še le dobil. V njej je nekaj spisov od brezbožnega Nestorija, ki je kratil Mariji čast božje porodnice. To je bil toraj Marijin sovražnik; zaradi njega Marija ni hotela priti k Cirijaku.

Ali veste, kaj ta prigodba pomeni? Cirijak si ti, o otrok Marijin; njen sovražnik pa je

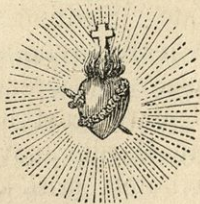
greh, ki ga nosiš v svojem srcu. Dokler imaš njega v sebi, ne bo prišla k tebi Marija. Odpravi njega, potem se boš veselil njenega blagonosnega prihoda.

Očisti se grehov; za prihod Marijin pa ovenčajte svoje srce s čednostmi, ktere smo na njej občudovali. Bodimo njeni otroci, ki ji delajo čast s čednostjo, z vzglednim življenjem!

»Pozabite, kar je za vami, in hitite k prekrasnemu smotru, h kateremu vas Bog vabi!« ³⁵

»Bodite zvesti do smrti, in Gospod nam bo dal krono večnega življenja!« ³⁶

Amen.

IV.

Kako moramo Marijo častiti?

(Pridiga v Marijinem Celju dne 13. avgusta 1896.)

Salutate Mariam, quae multum
laboravit in vobis!

Pozdravite Marijo, ktera se je
mного potrudila za vas!

Rom. 16, 6.

» **H**valite Gospoda v njegovih svetnikih«¹, kajti »po milosti božji postali so, kar so in milost božja v njih ni bila brez vspeha«², opominja nas sv. pismo. Bog sam jih je visoko častil, ko je njim tako obilno milosti dodelil. In mi jih ne bi častili? Ni-li potrebno, da tudi mi počastimo tiste, »ktere

je kralj sam častil?«³ Kjer nam on vzgled daje, mu moramo zvesto slediti.

Zato verni kristjani svetnike vneto častijo, priporočajo se njim v molitvah, izvolijo jih za svoje varuhe, kličejo jih na pomoč, otrokom dajejo njih imena, njim na čast zidajo krasne cerkve itd. To so znamenja vdanega češčenja, ki ga svetnikom skazujemo.

Ako pa že posamezne svetnike radi častimo, kako ne bi častili Marije, ki je kraljica vseh svetnikov? Njo, ki je mati našega Odrešenika ter s tem »vzrok našega veselja«[?] Vse, karkoli spada k bogoljubnemu življenju, vse ji je podarila božja vsegamogočnost«⁴. Na njo je Bog izlil vso svojo milost in »jo je v resnici posvetil«⁵. Ona je obrodila s svojim svetim življenjem najlepši »sad duhovni, ljubezen, radost, mir, potrpežljivost, dobrotljivost, vero, krotkost, zdržljivost«⁶, a ko je dokončala tek svoj na zemlji, »dal ji je pravičen sodnik venec pravice«⁷.

Marijo častiti nam je prirojeno; vročo ljubezen do svoje nebeške matere nam je modri stvarnik že v začetku življenja vcepil v globočine naših src. Ne čutimo vsi tega? ...

O glej devica Devica,
Vsa srca te slavé;
Ti božja porodnica,
Ti naše upanje! . . .

Čemu smo prihiteli semkaj v daljavo, v preslavno Marijino Celje? Iščemo morebiti posvetnega veselja? Nas je-li gnala semkaj radovednost, videti tuje kraje, neznane šege?

Ne, naš edini namen je, kaj ne, romarji! počastiti Marijo, peti slavo njej, ki je naša ljubezen, naša radost, zastava naše časne in večne sreče.

Ozri se torej na nas, o naša kraljica! Mati milosti, življenje, sladkost in upanje naše, bodi češčena! Tako molimo pobožno vsaki dan, a danes, v tvojem čudapolnem svetišču, na svetem kraju s posebno gorečnostjo. Tebi, o Marija, so posvečeni vsi trenutki našega tukajšnjega bivanja. Tebi bijejo naša srca v plamteči, neskončni ljubezni. A ne samo danes; sprejmi v skromen dar celo naše življenje, ki naj bode neprenehano češčenje in proslavljenje tebe, o mati nebeška!

Da bo pa to češčenje Mariji tem bolj dopadljivo, mora imeti potrebne lastnosti.

Ktere-li so? Poslušajte zvesto in si dobro zapomnite, kako moramo Marijo častiti?

I. Z veselim srcem.

Marijin otrok ne pozna tuge in žalosti. Kako neki? Ga-li more užalostiti zemeljsko trpljenje? to mu osladi Marijina priprošnja. Bo-li trepetal pred večnostjo? nikdar ne; on je že našel pravo voditeljico v rajsko srečo, on ve, kje so »vrata nebeška«. Po Mariji nam je prišlo odrešenje, odprla nam je kraljestvo božje; zato smo mi tisti srečni, o katerih Jezus sam pravi: »Blagor očem, ktere vidijo, kar vi vidite!«⁸ Svet je rešen prokletstva, suženstva pod kruto oblastjo hudega duha. Jezus, sad Marijinega telesa, »nas je ljubil in umil nas grehov naših v krvi svoji in naredil nas za kralje in duhovnike Bogu in Očetu svojemu«⁹. Zlomljene so verige, v katerih je človeštvo zdihovalo do izveličarjevega prihoda; »Kristus je izbrisal rokopis naše obsodbe in ga je pribil na križ«¹⁰, »sprijaznil nas je z Bogom po svojem križu, s tem, da je sovraštvo s svojo smrtjo uničil«¹¹. Neizrek-ljive so dobrote, ktere smo od njega prejeli.

Toda, kje je njih pravi izvir? Ne v Mariji, ktera je zveličarja rodila? Ona je zlata zora, ktera oznanuje izhod veličastnega solnca, Kristusa, Gospoda našega. Zato je Marija znamenje veselja, ktero naj svet po odrešenju občuti. Marija sama je pila iz čaše sladkega veselja, tudi ona se je pristrčno radovala. 4. julija obhaja katoliška cerkev »praznik sedmeregga veselja Marije device«, kterega je vpeljal l. 1628. škof Hildebrand Jodok¹². Veselila se je pri oznanenju nadangeljevem, pri obisku svoje tete Elizabete, pri rojstvu Gospodovem, pri prihodu svetih treh kraljev, pri darovanju Jezusovem, pri vstajenju in o nebohodu svojega Sina. »Ne boj se, Marija, ti si milost našla pri Bogu!«¹³ ji je rekel angelj. Ko je sv. Pavel zvedel, da so se Korinčani spreobrnil, je vzkliknil: »Napolnjen sem s tolažbo in nad vse poln veselja kljub svojemu trpljenju«, koliko bolj se je morala veseliti Marija, ko je videla, da se spreobračajo grešniki, cela mesta, celi narodi. Veselimo se ž njo! Ona sama je rekla sv. Mehtildi: »Moja hčerka, spominjaj se radosti, ktero je občutilo moje srce, ko je

prišel iz naročja Boga Očeta njegov Sin, da bi prebival v mojem telesu, ki je bil pozneje pri vstajenju vzrok mojega dopadenja in pri vnebohodu porok mojega božjega velečanstva in moje kraljeve časti«. Sv. Bernardin sijenski se je vsikdar veselja jokal, kadar je molil Mariji na čast. Sv. Filip Neri je bil tako vnet za Marijino češčenje, da je bil večkrat zamaknjen med sv. rožnim vencem, a obraz se mu je med tem prijetno smehljal v znamenje notranje radosti. Marija je začetek našega veselja, dušnega, rajskega veselja; častimo jo tedaj z veseljem, »veselimo se z veselimi!«¹⁴

Častimo jo

2. s hvaležnim srcem.

Vsakega otroka dolžnost je, biti materi hvaležen s celo svojo dušo. Koliko je mati za-nj trpela? Koliko noči prebedela, koliko solz prelila, koliko dušnih in telesnih bolečin za-nj prestala? Dala mu je življenje, odgojila ga je in mu podajala prve zlate nauke. Kaj boš dal zato svoji materi? Kako ji boš to povrnil? Vsega poplačati ji sploh ni mogoče,

a če družega ne premoreš, bodi ji vsaj odkritosrčno hvaležen! A ne pozabi, da imaš še dobrotljivejšo, boljšo mater, kakor je ona, ki te je telesno rodila! Poznaš jo dobro, sem v Marijino Celje si jo prišel častit. Bodi ji hvaležen! Kdo bi popisal dobrote, ktere smo že od nje prejeli? Kdo bo dostojno cenil blagoslov, ki ga je ona čez človeštvo dobrotljivo izlila? Lepo pravi sv. Bernard: »Iz zakladov njene milosti prejemo vsi: jetniki oproščanje, bolniki ozdravljenje, žalostni tolažbo, grešniki odpuščanje, pravični pomnoženje ljubezni božje.« Nisi tudi ti, o romar, o romarica med njimi? Ni tudi tebe obsijal blagodejen žarek zgodnje danice? Bodi ji zato hvaležen!

Sv. Frančišek Regis bil je poklican k bolniku, kateri ni hotel ničesar slišati o pripravi na smrt. Proklinjal je in besnel, da je bilo groza. Vse dobre besede, vsi opomini, vse je bilo zastonj. Smrt je že trkala, a on o sv. zakramentih ni hotel ničesar vedeti. Ko pride k njemu sv. Frančišek, mu pokaže Marijino podobo ter pravi: »Glej, tvoja mati; ona te ljubi!« »Kaj, Marija mene ljubi«, od-

vrne nesrečni bolnik, »potem me ne pozna«. »Ona te ljubi«, ponavlja Francišek. »Ali pa ne ve, da sem jaz sovražil njo in njenega Sina, da sem zaničeval njegove nauke, da sem kri njegovo z nogami teptal?« »Ona te vendar ljubi«, odvrne zopet Francišek. »Ali ne ve, da so moje roke krivično kri prelivale, da je moj jezik govoril bogotajstva?« »Ona te vendar ljubi«, ponovi mirno Francišek. »Kdo me ljubi?« vpraša tresočim glasom bolnik. »Tvoja mati te ljubi.« »Je-li res?« »Res, ona te ljubi!« odvrne Francišek. Bolniku zasveti solza v očesu. »Ona te ljubi!« te besede so silno pretresle trdovratno srce. Da, ljubila ga je neizrečeno, za-nj je bila res pribežališče grešnikov. Spreobrnil se je, prosil je odpuščanja, spovedal se in z Bogom zopet sprijaznen je vmrl.

Ona te ljubi! Tebe tudi, moj dragi! Ljubiti te hoče od tvoje zibelke do tvojega groba; bojuje se za tebe, brani te, blagruje te, ob- sipava te z dobrotami. Kdaj ji boš to povrnil? Kaj ji boš za to podaril? Bodi ji vsaj hvaležen iz srca, s to čednostjo ji prepevaj čast in hvalo! . . .

3. S skesanim srcem

moramo Marijo častiti. Grešniki so Bogu zoperni. »Moja usta zaničujejo brezbožneža«¹⁵; »strah Gospodov sovraži hudobijo; nesramnost in napuh, pot pregrehe in lažnjiva usta jaz obsojam«¹⁶, govori resno Bog sam. On mora greh sovražiti, ker je neskončno svet in pravičen, njegovo bitje je toraj nezdržljivo s hudobijo: nehal bi biti Bog, ako ne bi greha sovražil. V tem mu je Marija enaka. Ona je uzor nravstvene popolnosti, lepega vedenja; blišči se v čudovitih čednostih, kakor jasno nebo v svitu poletnega solnca. Si je toraj misliti mogoče, da bo ljubila tiste, ki čednost zametujejo, ki Boga, njenega Sina, žalijo, z nova križajo? Bo-li voljno prenašala greh pri svojih otrocih, ki služijo raji peklu, kakor pa nebu? Ah, to jo boli; to nevsmiljeno rani njeno srce. Grehi so britki meči, ki prebodejo njeno materno srce.

In mi smo jo na tak način že vsi žalili! »V mnogih stvareh grešimo vsi«¹⁷; »ako pravimo, da nimamo greha, sami sebe slepimo in resnice v nas ni«¹⁸. Vsi smo že mnogokrat zgrešili pot k nebesom ter žalili

Boga in mater njegovo Marijo. Vrnimo se nazaj, spokorimo se, obudimo odkritosrčen kes nad svojimi grehi! Potem bomo zopet ljubi Bogu in Mariji. »Daritev je Bogu užaljena duša, ponižnega in skesanega srca, o Bog, ne boš zaničeval«⁹.

Blizu Napolja je sloveča božja pot Marijina, Piedi grotta imenovana. Na tisoče prihaja tje vsako leto romarjev. Med njimi bila je, kakor se pripoveduje, tudi deklica, ki je bila z grehi hudo obložena. Ko hoče stopiti v cerkev, zazdi se ji, da jo nekdo zadržuje; ko poskusi drugič in tretjič, pahne jo zopet neka nevidna moč nazaj. Vest se ji vzbudi, teče k spovedniku, opere svoje srce grešnih zmot; pozneje pride zopet k cerkvi in mirno, a skesanim srcem gre skozi vrata pred Marijin oltar. Dokler je bila z grehi omadeževana, pred Marijo ni smela.

Grešnik, ki se pokoriti noče, Mariji ni ljub. Si ti tak? Vprašaj svojo vest. Če si našel le eden greh, pojdi, poklekni pred spovednico, spovej se in obudi trden sklep, odslej Boga več ne žaliti. Ljubšega darú Mariji ne moreš pokloniti, kakor spokorno

srce. Vedi, da tvoja nebeška mati ne pozna ljubših solz, kakor so tiste, ki tečejo iz krvavečega, skesanega srca!

Častimo Marijo

4. z zaupljivim srcem.

Ona pozna naše reve in nadloge. Skusila jih je mnogokrat sama; ve tudi dobro, kako sladko dene človeku tolažba in pomoč. Sedaj uživa pri Bogu sad svojega čednostnega življenja; v plačilo ji je Bog podelil moč, kakoršne razun njega nikdo nima. Ali ne bo uporabila to moč v tolažbo žalostnih, v pomoč kristjanov, v podporo svojih ljubih otrok na zemlji? Se-li njeno dobrotljivo srce ne bo ganilo, če vidi vboge zemljane telesno in dušno trpeti? Ko se je zaupljivo približala žena, ki je že dvanajst let trpela na krvotoku, Jezusu, »je djala sama pri sebi: če se le obleke njegove dotaknem, bom ozdravela. Jezus se pa obrne, jo zagleda ter reče: Zaupaj hčer, tvoja vera ti je pomagala! In žena je ozdravela od istega časa«²⁰. Tako je Sin poplašal zaupanje, koje je nesrečna žena do njega imela. In mati tega ne bo storila? Ali nima ona srca

vsmiljenega, kakor njen Sin? Zaupaj na njo! Izraelci so s škrinjo zaveze povsod zmagali; mesto Jeriho je palo vsled nje, Filistejci so bili po njej premagani. »Ta škrinja zaveze pa je bila predpoda Marije device; kajti kakor je bila v škrinji oživljajoča mana, tako je Marija v svojem telesu nosila Kristusa, ki je mana nove zaveze«, pravi modro sveti Alfons.

Ko je Ferdinand II., kralj kastilski, zgubil že več nesrečnih bitk proti Arabcem, se je zasolzil nad grenkimi izgubami. Toliko vojakov je palo, toliko vasí požganih, toliko mest razrušenih, gorjé, zdi se, da je vse izgubljeno. A pobožen kralj, vnet Marijin častilec, ne obupa. Zbere zadnje čete, kar jih je še ostalo, pa dvigne zastavo, na kateri je lesketala Marijina podoba, ter reče: »Junaki, poskusimo še enkrat srečo! Za nas se bojuje Marija. Naprej tedaj, ona je naše upanje!« Nov pogum napolni vojake, planejo v boj in posledica je bila slavna zmaga nad sovražnikom.

Marija je naše upanje v času in večnosti. Ako nas vse zapusti, mati nam vendar ostane zvesta v neskončni dobrotljivosti in milobi.

O njej veljajo besede: »Postava milosti je na njenem jeziku«²¹. »Blagor njemu, ki tebe ljubi in na tebe zaupa, o Marija! Tvoje ime je tako krasno in čudapolno, da se vsem, ki se te spominjajo, ni treba bati napada hudega duha«, veli sv. Bonaventura.

Na tebe, o mati, bom zaupal, in na veke ne bom propal! —

Tako toraj častite Marijo. Vaše srce bodi oltar, na katerem naj gori vsaki dan prižgalni dar — veselja, hvaležnosti, kesanja in zaupljivosti Mariji na čast. Kadar te vabi sveta cerkev po zvonjenju ali pa po slovesnostih, Marijo častiti, ubogaj jo, počasti Marijo! Ptice žvrgolijo njeno čast, rožice cvetejo njej na čast, zvezdice sijejo v njeno slavo, kaj boš pa ti storil v njeno počeščenje, boš ti zaostal za vesoljno naravo?

Tega ne smemo storiti. Častimo, pozdravljajmo Marijo, ktera se je mnogo potrudila za nas!

Amen.

V.

Kaj pomeni Marijino imé?

(Pridiga v Marijinem Celju dné 12. avgusta 1897.)

Benedictus Dominus . . . quia hodie nomen tuum ita magnificavit, ut non recedat laus tua de ore hominum!

Hvaljen bodi Gospod . . . ker je danes tako povečal tvoje imé, da slava tvoja nikdar ne bode izginila iz ust ljudi! Judith 13. 24s.

Leta 1891. obiskal sem mesto Genzano, ki leži na južni strani blizu Rima. Bil je ravno praznik Marijinega rojstva. Praznovali so ga tam jako slovesno; nebrojno ljudstvo iz bližnje in daljne okolice se ga

je pobožno vdeležilo. Tam^{ca} doli se sploh Marijini prazniki bolj svečano obhajajo, kakor pa pri nas. Zvečer razsvetijo hiše, ulice in trge, da vse leskeče v čarobnem svitu, tisoč in tisoč lučic v različnih barvah blesti, kakor zvezdice na nebu. V Genzanu je bila razsvitjava v istini velikanska. Priredili so tudi umetalni ogenj, a tako lepo, da se je vse čudilo. Po zraku so zvenele rakete, a bile so tako umetno narejene, da, ko se je razpočila, se je iz lučic razvila ali krasna roža, ali palmovo drevo, ali kak drugi predmet. Slednjič bliskoma švigne še ena raketa v sinje višave, visoko gori razpoči in hipoma se vidi iz neštevilnih lučic divno lepo ime: Marija. Vse je zastrmelo nad nepopisno krasoto; nekaj trenutkov žari se v prozornem zraku v omamljivi visočini beseda: Marija. Ljudstvo, mogočno ganjeno, pa zavpije, da se je gromovito razlegalo v daljavo: »Evviva Maria! Živio Marija!« Marijino ime je nepregledno množico takó navdušilo.

Bil je to res lep, nepozabljiv prizor. Srečnega se štejem, da sem ga videl. Zraven sem imel tudi ugodno priliko opazovati, kako

vpliva ime »Marija« na krščansko srce; kako je vname, kako je očara! Popisati se to ne da, to je treba le videti . . .

A ne gane tudi vas, preljubi romarji in romarice, Marijino ime? Ni tudi vam sveto? Se tudi vam ne pretrese srce v neizrekljivi spoštljivosti, ko zadoni presladko ime: Marija? Kdo bi mogel brez ihtenja poslušati ono rajsko pesen, katero ste ve, marljiva dekleta! takó lepo pela?

Sveto, sveto je, Marija, tvoje imé!
 Najsvetejša hči očeta
 Si brez madeža spočeta,
 Sveto, sveto je, Marija, tvoje imé!

To ime je mêd našim ustom, je sladko zvonenje našim ušesom, je zdravilo našemu srcu. Angeli se radujejo, ko je čujejo, ljudje morajo glavo spodobno prikloniti, ko je izgovorijo; nebo in zemljo prošine veselje, ko se glasi: Marija! Grešnik se spokori, pekel zatrepeče, ko mogočno doni: Marija!

O čudapolno ime: Marija! . . .

Kako bi vas lepše mogel pozdraviti, kakor v tem svetem, milem, močnem, ljubeznivem

imenu? V imenu Marijinem bodite mi torej srčno pozdravljeni vsi pobožni vdeleženci letošnjega marijinoceljskega božjega pota. Srcé mi poskakuje radosti, ko vas toliko vidim. Petokrat že imam laskavo čast in srečo, pozdravljati slovenske romarje na tem svetem mestu, a k tolikemu številu še tukaj nisem govoril. Nad tisoč pet sto se nas je zbralo v lavantinski škofiji, da bi tudi letos pohiteli tje, kamor je koprnelo naše goreče srce; tje, kamor so nas vabile plamteče želje, v Marijino Celje!

Pozdravljeni tedaj vi vsi v imenu Marijinem! Vi velečastiti gospodje duhovniki, ki ste prišli semkaj k Mariji sebe in svoje dušne ovčice priporočiti; vi stariši, ki hočete k nebeški materi za svoje družine prositi; vi čvrsti mladeniči, ve čednostne deklice, ki izročujete v Marijino varstvo pot vašega življenja — vam vsem kličem v pozdrav ime Marijino! Bodi vam v pomoč, v uslišanje vaših prošenj, v tolažbo vaših src to sveto ime! —

Slišali in izgovorili ste že neštevilnokrat ime: Marija. Ali ste pa tudi kedaj pomislili,

kaj-li pomeni? Vsem osebam, ktere je Bog za kak višji posel izvolil, je dal sam imena. Sv. pismo to odločno pripoveduje o Adamu, Sari, Abrahamu, sv. Janezu Krstniku, o Jezusu in drugih. O imenu Marijinem tega sv. pismo ne pripoveduje, a starodavna, častitljiva legenda nam to razloži. Pravi namreč: sveta Ana je bila dolgo nerodovitna, ni dobila otrok, kar je bilo pri židovskih ženah v veliko sramoto. Ana je molila dan na dan, da bi ji Bog vendar ktereга otroka podelil. Ko je nekega dne molila, prikaže se ji angelj ter pravi: »Ne boj se, Ana; Bog me je poslal oznanit ti, da je tvoja prošnja uslišana. Rodila boš hčer in daj ji ime Marija, ona bo mati Najvišjega; po njej bodo vsa ljudstva izveličana«¹. Enako se izrazi tudi veliki učenjak, apostolski škof, sv. Alfons: »Ime Marija ni iznajdeno na zemlji in ne po volji ljudi. Vzvišeno ime Marija je prišlo iz neba in je bilo Mariji dano po božjem povelju«.

A žal, da nam božje razodenje ne pové, kaj prav za prav pomeni ime Marija, kakor postavim pomeni ime Jezus: odrešenik, ali

Kristus: maziljenec, ali Janez: milost božja.

Sv. očetje, med njimi posebno duhovito sv. Hijeronim, razlagajo njegov pomen. Po njihovem nauku je vam bom tudi jaz skušil razložiti. Zraven iskreno želim, da bi v vaših srcih utrdil gorečo ljubezen do presvetega Marijinega imena. Kadar je boste torej izgovorili ali pa slišali, spomnite se njegovega pomena ter obudite pristojne občutke!

Bodi vam sveto v življenju, potem vam bo koristno ob smrtni uri in zveličalno v nebeškem raju!

1. V prvi vrsti pomeni ime Marija toliko, kakor: gospa. Hebrejsko ime je ter se je začetkoma zvalo: Miriam. Tako je bilo ime pobožni sestri Mozesovi, ktera je vodila žene iz egiptovske sužnosti, kakor je bil brat njen vojvoda vseh možkih. Pozneje so jo klicali tudi: Marajam, kar pomeni: gospa, zapovednica nad morjem, ker je peljala žene skozi rudeče morje in je po prehodu Boga v čudovito lepi pesni za velike milosti zahvalila. »Ta Marija, pravi sv. Ambrož, sestra Mozesova,

je predpodoba² naše Marije, prečiste Device; kajti le-ta je gospa sedanjega veka in nas pelje skozi morje zemeljskega trpljenja v obljubljeni deželo svetih nebes«. Zato se Marija skoraj v vseh jezikih imenuje: gospa; Lah ji pravi: *M a d o n n a*, moja gospa, Francozi jo zovejo: *N o t r e D a m e*, naša gospa, Španjci: *N u e s t r a S e n n o r a*, naša gospa, Ogrji ji pravijo: velika gospa, *n a g y a s s z o n y*.

Res, gospa, mogočna gospa si, o Marija! Bog te je povzdignil nad ves svet, nad vse nebo. Ti si mati našega Izveličarja in s tem si zapovednica v kraljestvu božjem. Po pravici si nekdanj rekla: »Veliko mi je storil on, ki je vsegamogočen«². Dal ti je silovito oblast na nebu in na zemlji. Zato pravi sv. Bonaventura: »Marija je tisto izvoljeno bitje, čez katero ni mogel Bog ničesar višega vstvariti. Mogel je vstvariti lepši svet in krasnejša nebesa, a večje matere, kakor je Marija, pa ni mogel vstvariti«. Za tebe je ves svet Jeruzalem in si lahko rečeš z besedami sv. Duha: »V Jeruzalemu je moja oblast«³.

Marija je že tudi dostikrat s svojo mogočnostjo pokazala, da je gospa v pravem

pomenu. Svetovna zgodovina nam podaje za to jasno spričevalo. Bilo je leta 1683. Strahoviti turški vojskovodja Kara Mustafa je peljal ogromno vojsko, nad dve sto tisoč mož proti Dunaju, da bi razrušil in vpepelil to mesto in ž njim razdjal našo predrago Avstrijo in podjarmil sčasoma vse krščanstvo. 14. julija je že bil s svojimi četami pred Dunajem, kjer je bil zapovednik grof Stahremberg s samo dva in dvajset tisoči vojakov, toraj je imel komaj deseti del turške vojske. Nevarnost je bila grozna. Turške krogle so švigale že v notranje mesto, požigale in morale, da je bilo gorjé, gorela je že šotska cerkev. V najhujši sili pridrvi Dunajčanom na pomoč hrabri kralj Sobijeski s šestdeset tisoči vojakov. A kaj je to proti Turkom, kojih armada, pred kratkim pomnožena, je bila petkrat večja. 12. septembra se kralj za boj odloči. S premnogimi vojaki sprejme sv. obhajilo, on sam streže pri sv. maši ter prosi nebeške pomoči. Kmalu po maši ima na vojake navdušen nagovor; teče od vrste do vrste ter pravi: »Sedaj pa pojdemo z zaupanjem na božjo pomoč in pod varstvom

Marijinem proti sovražniku. Naš bojni klic bodi sveto imé Marija!« In kakor silen vihar zadoni po vseh vrstah v nebo segajoči klic: Marija! Boj, ki se je vnel, je bil strasten, kri je potokoma tekla. Česar ni nikdo mogel prorokovati, niti slutiti, zgodilo se je: Sobijeski je zmagal! Zmaga je bila nad vse slavna. Turkov je palo nad dvajset tisoč, zgubili so tri sto topov in vse šotore z velikanskimi zakladi. Veselje na Dunaju je bilo neizrekljivo. Samega veselja so se jokali otroci in pogumni vojščaki, po kojih obleki je še turška kri tekla. Sobijeski je šel s svojimi generali v cerkev sv. Štefana, kjer so zapeli zahvalno pesem z občutki, kakoršnih še Dunajčani nikdar niso skusili. Pobožni kralj Sobijeski je nosil od onega dneva vedno svetinjico Marijino na prsih.

Ni-li takrat Marija pokazala, da je res mogočna gospa? Kar se zdi nemogoče, se uresniči z njeno pomočjo. Njeno ime nadomestuje tisoče, tisoče vojakov. Sveto pismo vpraša v visoki pesni: »Kdo je tista, ki se prikaže, kakor vzhajajoča zora, lepa kot luna, izvoljena kot solnce, strašna kakor uredjena

vrsta šotorov?«⁴ Kakó, kdo je tista? Marija, naša gospa!

Ali ni že tudi tebi skazala svoje moči? Nisi tudi ti občutil njene oblasti in skusil, da je premila, predobrotljiva gospa? O koliko dobrot smo že od tebe prejeli, o gospa naša! Bodi za to zahvaljena, a bodi nam tudi še v bodočnosti milostljiva! Vsmili se nas, ki plakamo v tej solzni dolini! Naj bo nam tvoje ime, Marija, odrešenje, pomoč in poroštvo časne in večne sreče!

2. Nadalje pomeni Marija morsko zvezdo, po latinskem maris stella. V srednjem veku je nastala ganljiva, pristrčna pesen:

Ave maris stella,
Dei mater alma,
Atque semper Virgo,
Felix coeli porta!

(Zdrava! morska zvezda,
Božja mati sveta,
Vedno si devica,
Blaga rajska vrata!)

Marija je v istini zvezdi podobna. Zvezda je nekaj posebno lepega; koga ne razveseli svitla, brleča zvezda? Svojo luč pa dobi od

solнца in ž njo sveti drugim stvarjem. Ni tudi Marija takó? Ni-li ona nekaj posebno lepega? Ni-li ona dobila svoje luči, svojih milosti od solнца v vesmiru, od Boga? Tudi ona mora reči: »Z božjo milostjo sem, kar sem«⁵. A ona sveti drugim stvarjem, daje vsem ljudem prelep vzgled ter natančno spolnjuje povelje Gospodovo: »Tako naj sveti vaša luč pred ljudmi, da bodo videli vaša dobra dela ter hvalili Očeta, ki je v nebesih!«⁶

Morsko zvezdo imenujejo mornarji svitlo danico, ki je videti med vsemi zvezdami največa. Ni-li tudi Marija med vsemi zvezdami, med angelji in svetniki največa? Že angelj jo je pozdravil: »Milosti polna, Gospod je s teboj, ti si blažena med ženami!«⁷ Prva je med vsemi bitji. »Milost božja v meni bila ni brezvspešna; kajti jaz sem več, kakor vsi drugi storila«⁸, lahko reče s svetim Pavlom.

Morska zvezda ima za mornarje velik pomen. Po njej se ravnajo na neizmerni morski poti. Posebno mila in ljuba njim je pa v viharju. Kadar se valovi tepó, vihar grozovito razsaja, valovi, kakor goré vstajajo,

ter mornarji že gledajo svoj grob v neskončnih globočinah razdrastenega morja, takrat se ozirajo proti nebu. Ako je vse lemno, potem gorjé; ako se pa morska zvezda prikaže, potem blagor njim, rešitev pride, vihar bo ponehal.

Taka morska zvezda si ti, o Marija! za nas. Nevarna vožnja po morju je naše ubogo življenje. Vsak trenutek smo lahko pogubljeni. Ah, koliko viharjev tuli okrog nas! Koliko pretečih nesreč nas zalezuje! Ali mine dan, da ne bi slišali o kakem hudem osodepolnem dogodku? Tukaj ogenj, tamkaj toča, drugje zopet povodenj ljudi žene v obup. Neprevidna smrt, umor, pobjoj straši zdaj tu, zdaj tam. Niso-li to pogubni viharji? In mi, sirote, zdihujemo sredi njih; gorjé nam v mladosti in starosti, po dnevi in po noči; naše življenje in vse, kar imamo, visi tako rekoč na niti.

Ozrimo se gori proti nebu! Morebiti zagledamo morsko zvezdo, devico Marijo. O sveti nam, sveti! Razganjaj temoto, ki nas obdaje; ukroti besne viharje, ki nam grenijo življenje! K tvojemu Sinu je zaupljivo klical

slepec ob potu v Jeriho: »Jezus, sin Davidov, usmili se me!« In ko so mu blizu stoječi rekli, naj umolkne, »pa je še bolj vpil: Sin Davidov, usmili se me!« In Jezus ga pogleda ter reče: »Spreglej, tvoja vera ti je pomagala«. Bil je ozdravljen.

Nimaš tudi ti, o Mati, tistega vsmiljenja, kakor tvoj Sin? Radi tega ne bomo prenehali, klicati in vpiti na morskem potovanju zemeljskega življenja: »Marija, morska zvezda, usmili se nas!« Ni mogoče, da ne bi bili uslišani, da nam od morske zvezde ne bi prišla pomoč!...

3. Marija pomeni tudi miro, latinsko-grško besedo *mirra*. V trpljenju Kristusovem čitamo o miri. To je sok, ki teče iz mirovega drevesa. Ž njo so mazilili mrliča, da ne bi trupla strohnela, a tudi za zdravila so jo pogostoma rabili, ker varuje gnjilobe. Telo, ki se ž njo pomaže, ne gnije; ali reč, v miro namočena, ne trohni.

Mira je tudi Marija. Varuje človeka gnjilobe in trohnobe. Kaj pa je to? Vi veste, to je greh, strast, hudobija, najhujše zlo za človeka. Kdo te naj tega reši? Ne-li tista

mira, ktero kliče katoliška cerkev na pomoč, kot pribežališče grešnikov?»

Čital sem jako ganljivo pripoved. Mlada, bogata deklica v Parizu, prav pobožna in krščansko vzgojena, se je zaročila z nekim trgovcem, ki pa njenih lepih verskih lastnosti ni imel. Nasprotno. Zavoljo pobožnosti je dostikrat zmerjal in proklinjal svojo ženo in začel še bolj grešno živeti, kakor je že bil navajen od svoje mladosti. To je dobro ženo strašno bolelo. A hujše trpljenje še le pride. Žena, še v cvetu svojih let, zboli; bolezen se vedno hujša, zdravniki pravijo, da ni več nobene pomoči. Žena se potrpežljivo vda v božjo previdnost. A hoče se na večnost pripraviti, kakor se kristjanu spodobi. Prosi toraj svojega moža, naj gre po duhovnega gospoda, da ji bo podelil svete zakramente. Sedaj je bil ogenj v strehi. »Kaj, huduje se mož, kaj po duhovnika? Ali ne veš, da jaz nimam vere? Noben duhovnik ne bo prestopil praga moje hiše. Ako hočeš umreti, umri brez zakramentov in brez duhovnika!« Kar penil se je od jeze nevsmiljeni mož. Žalostno!

Mislite si lahko, kaj je občutila pri tem nesrečna žena. A rekla ni nič žalega. Solza se ji vtrne po licu, in začne še gorkeje moliti k prečisti Devici za spreobrnjenje svojega moža.

Med tem pride, njena enako pobožna in bogoljubna mati k njej na obisk. Tolaži jo in moli ž njo noč in dan.

Mož, nevoljen nad boleznijo svoje žene, odpotuje, pravi, da ima v Lijonu s trgovino opraviti. Predno pa odide, dene mati skrivaj blagoslovljeno Marijino svetinjico v žep nje-gove suknje; ž njo toraj odpotuje. Ko ga več doma ni, gre mati po duhovnika, uboga bolnica se spove, prejme sv. zakramente in kmalu sladko v Gospodu umrje.

A njen mož na potu nima mira. Ženo v smrtni bolezni zapustiti? to vendar ni lepo! Vest mu to vsaki trenutek očita. Sramuje se sam pred seboj. Ne, tega ne more prenašati. Čez nekaj dni se vrne nazaj z namenom, da se bo z ženo spravil.

Ko pride domu, leži žena že na mrtvaškem odru. Ko stopi v sobo, zagleda njen blede obraz. »Kako pa je umrla?« vpraša mater.

»O lepo. Rekla je, naj tebe pozdravim in prosim odpuščanja, če te je kedaj razžalila. Zadnje besede pa so bile: Bog in Marija naj blagoslovita mojega moža!« Te besede so vsekale rano v njegovo srce. »Nevrjetno! — zdihuje. Tako me je toraj ljubila, jaz sem ji delal, krivico, a ona zame moli.« Prvič od svojih mladih dni je resno ganjen, prvič zaihti in si briše oči. Poklekne pred truplo svoje mrtve žene in joče, kot otrok. »Odpusti mi, odpusti!« te besede se čujejo iz plakanja. »Dovolj, treba se je spreobrniti!«

In še tisti dan gre k duhovniku, mu vse razloži, se spove, spokori in postane uzoren krščanski mož, ki še sedaj živi in mnogo dobrega stori v čast božjo in blagor svojega bližnjega.

Čudno, kdo bi si bil mislil? Marijina priprošnja pomaga, ako drugjè ne (ker ni v naše zveličanje), gotovo takrat, ko molimo za odpuščanje grehov ali pa za spreobrnjenje grešnikov.

O mila Marija, bodi nam grešnikom milostljiva! Varuj nas dušne gnjilobe, najhujšega zlega!

4. Slednjič pomeni ime Marija morje, latinski izraz *m a r e*. Morje je polno grenkosti. V tem oziru je pač enako devici Mariji. Tudi ona je polna britkosti, žalosti in tuge, bolečin in trpljenja. Neizmerno je trpela. Sv. Anzelm pravi, da »ako Bog ne bi bil nje po posebnem čudežu pri življenju ohranil, bi bila morala vsled srčne žalosti umreti.« Kraljeva hči je bila, a tako revna! Sina je imela, nedolžnega in čednostnega nad vse pojme, toda kaj je morala videti? Obsodijo ga na smrt, kakor najhujšega hudodelnika, bičajo ga, s trnjem venčajo, na križ grozovito pribijejo, vidi ga umirati v neznosnih bolečinah. Kolika žalost je to! Takrat je pač zdihovala: »Bolečina moja je nad vsako bolečino, v meni srce moje umira!«¹⁰ »O vi vsi, ki greste mimo, pogledjte, ali je ktera bolečina večja, kakor je moja bolečina?«¹¹

Neprestana žalost je bilo skoraj celo Marijino življenje. Le redko, redko kedaj ji je zasijalo zlato solnce srečnega veselja.

A njeni žalosti še ni konca. Iz nebes se ozira sem doli na zemljo. Vidi trpljenja in

bolečine siromašnih zemljanov. Kako jo to boli? S trpinom na zemlji trpi i ona, ljuba mati; vsaka nesreča zadene tudi njeno materno srce, ne trpiš toraj sam svojih križev in težav. Spomni se, kadar ti sili solza žalosti v oči, da s teboj tudi žaluje tvoja nebeška mati!

Še večje bolečine pa trpi, ako vidi najhujše zló na svetu, pogubljivi greh. Zaradi njega je trpel njen sin, vsled njega je moral tako sramotno umreti, in svet še ne neha grešiti! To je za njo vrhunec srčnih bolečin.

Vedi toraj, o lahkomišeljna deklica, kadar grešiš, čednost zametuješ in svojo krstno ter spovedno prisego prelomiš, takrat se joče nad teboj tvoja mati nebeška. Jo boš tedaj še žalila? Mladenič ne misli, da tvoji grehi skrivni ostanejo; vidi jih Marija, in plaka nad njimi. Boš toraj še kedaj grešil ter s tem razžalostil svojo Kraljico?

Nikar, nikar! O Marija, mi vsi, ki smo sedaj zbrani kot pobožni romarji pred tvojo čudapolno podobo, prisežemo, da te z grehi več ne bomo žalili. Za čednost bomo vne-

mali tudi svoje rojake, preljube brate in sestre. Prizadevati si hočemo resnično:

Da bomo narod poštenjakov
Da bomo narod vrlih mož!

Še eden zeló tolažil en nauk sprejmite iz besede Marija v pomenu morje. Videli smo v duhu njene bolečine. Ti, o romar, jih morebiti tudi imaš, gotovo jih pa boš imel. Ne pozabi, da pridejo tudi nad tebe, kakor nekdanj nad Salomona »dnevi, o katerih boš potrft rekel: ne dopadejo se mi.«¹²

Nič ne dé. Potolaži se. Toliko ne boš nikdar trpel, kakor je trpela Marija. Zraven še pomisli, ona je bila nedolžna, brez vsega greha, ti pa otrok jeze božje, sin pogubljenja, obložen z neštevilnimi grehi. Trpi toraj voljno, vdaj se, Bog tako hoče. Sprejmi vse bolečine, ki ti jih Bog pošlje, za pokoro in poboljšanje svojega življenja!

Osladil si boš vsikdar grenkosti svoje trpeče duše in ohladil skeleče rane svojega telesa, ako boš iskal pomoči pri Mariji, koje ime je za tebe tako pomenljivo.

Imej sveto spoštovanje do tega imena. Ako je pobožno in skesanim srcem izgovoriš,

dobiš vselej 25 dni odpustkov.¹³ Ako se k prazniku Marijinega imena pripraviš z vrednim sprejemom sv. zakramentov, pridobiš si popolen odpustek.

Sv. Štefan, kralj ogerski, je imel toliko pobožnost do Marijinega imena, da se ga niti izgovarjati ni upal iz svetega strahú, da bi je nespodobno izgovoril; na mesto Marije rekel je vedno le: velika gospa.

Sv. Alfons je rekel s posebnim povdarkom: »Dokler bom živel, hočem tvoje imé, o Marija, vsako uro vsaj enkrat izreči.«¹⁴ Svojo obljubo je natančno izpolnjeval, zato pa tudi uživa sad svoje pobožnosti v svetem raju.

Sledimo njegovemu lepemu vzgledu! Bodo goreči častilci Marijinega svetega imena.

Naj nam bo pošoda srčne ljubezni! Naj nam bo sladko v življenju, potem nam bo sladko tudi v smrti in v večnosti.

Ti pa, o Marija, koje ime vneto slavimo, bodi nam rešilna morska zvezda, bodi nam mira, ki nas varuje dušnega zla, in morje, v katerem izginejo vse naše bolečine!

Marija celjska, naše upanje, razgrinčaj čez nas plašč svojih milosti! Bodi pomočnica

nam in vsem, ki so se nam v molitev priporočili! Bodi vsem mila in ljubezniva mati!

Tvoje sveto ime pa bo naša zastava, naš bojni klic; ž njim se bomo na zemlji borili ter zmagali, a nekdam se tebi bližali v nebesih, kjer te bomo z angelji in svetniki proslavljali v tvojem svetem imenu na veke!

Amen!

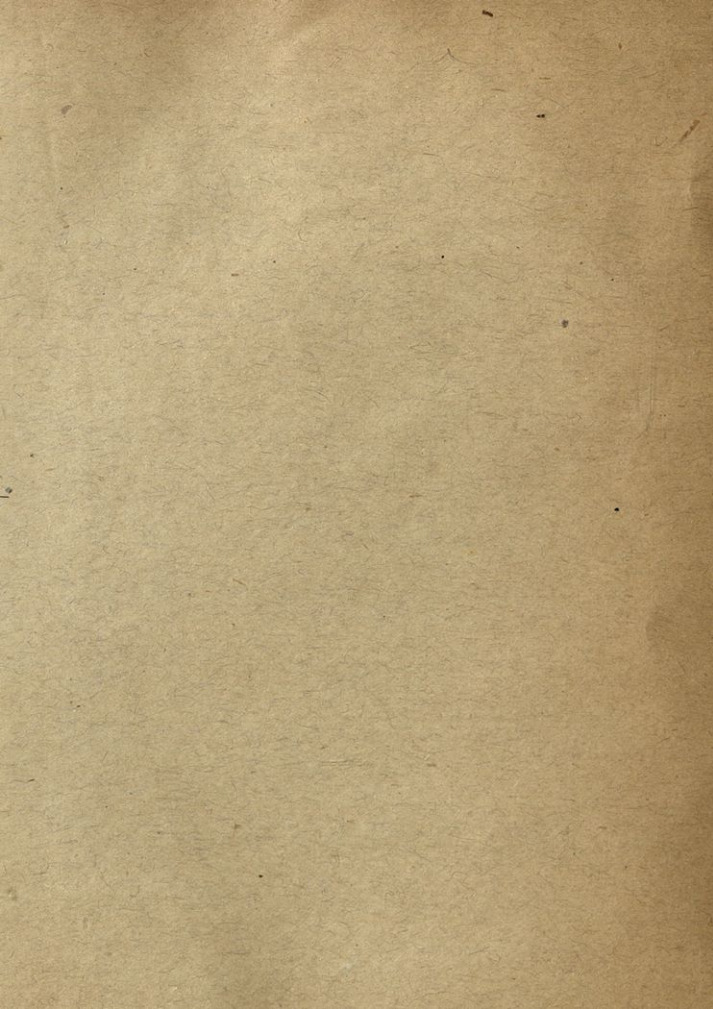
Kazalo z opombami in navedki.

	Stran
Zgodovina Marijinega Celja	3
Marijinoceljska cerkev	34
I. Ljubimo Marijo	54
¹ Psalm. 117, 24. — ² Prov. 4, 12. Tob. 4, 20. — ³ Genes. 28, 17. — ⁴ Prov. 8, 22 s. — ⁵ Prov. 8, 27. — ⁶ Gen. 3, 15. — ⁷ Cant. 6, 9. — ⁸ Cant. 7. 6. — ⁹ Cant. 4, 1. 1, 7. 14. — ¹⁰ Luc. 1, 28 s. — ¹¹ Rom. 7, 8. — ¹² Philip. 2, 13. — ¹³ Eccli 50, 8. — ¹⁴ Blütenkränze auf die Festtage Gottes und seiner Heiligen. Herausgegeben von Reinhold Albers, Pfarrer der Diocese Münster. Vierter Band: Die höheren Marienfeste. Paderborn, 1894. Druck und Verlag der Bonifacius-Druckerei. (J. W. Schröder. Pag. 521.) — ¹⁵ Apoc. 12, 1. — ¹⁶ Joh. 13, 15. — ¹⁷ 1 Petr. 2, 21. — ¹⁸ Joh. 19, 27. — ¹⁹ Sura III. b. — ²⁰ 1 Petr. 2, 9. — ²¹ Muster des Predigers. Eine Auswahl rednerischer Beispiele aus dem homiletischen Schatze aller Jahr- hunderte. Zum Gebrauche beim homiletischen Unter- richte und zum Privatgebrauche. Von Nikolaus Schleiniger, Priester der Gesellschaft Jesu. Zweite Auflage. Freiburg im Breisgau. Herder'sche Verlags- handlung. 1882. Zweigniederlassungen in Strassburg, München und St. Louis Mo. Pag. 420. — ²² Op. cit. pag. 120. — ²³ Albers, Blütenkränze. Op. cit. IV. 532.	
II. Marija naša pomočnica	88
¹ Thren. 1, 1. 2. — ² Albers, Op. cit. V. pag. 489. — ³ Albers, V. pag. 490. — ⁴ Job. 6, 3. — ⁵ Job. 9, 27. — ⁶ Gen. 3, 7. — ⁷ 2 Cor. 5, 4. — ⁸ Gal. 3, 17. — ⁹ Ephes. 6, 11. — ¹⁰ 1 Petr. 5, 8. — ¹¹ Job. 7, 1. — ¹² Eccl. 2, 23. — ¹³ Cant. 6, 3. — ¹⁴ Muster- Predigten der katholischen Kanzel-Beredsamkeit Deutschlands aus der neueren und neuesten Zeit. Gewählt und herausgegeben von A. Hungari, Pfarrer	

zu Rödellheim im Grossherzogthume Hessen. Mit
bischöfl. Approbation. Fünfter Band. Predigten auf
die Feste der seligsten Jungfrau Maria. Erster Theil.
Frankfurt am Main. J. D. Sauerländers Verlag. 1846.
Pag. 29. — ¹⁵ Eccli 24, 24. — ¹⁶ Judic. 16, 18.

- III. Marija naš vzgled 115
¹ Luc. 1, 28. — ² Luc. 10, 37. — ³ Müller, Theol.
moral. I. § 111. — ⁴ Alf. Lig. Müller, I. pag. 381.
— ⁵ Thom. Aqu. Opusc. 61. — ⁶ Gen. 18, 12. —
⁷ Luc. 1, 28 s. — ⁸ Luc. 1, 51. — ⁹ Luc. 1, 45.
— ¹⁰ Hebr. 11, 6. — ¹¹ Marc. 16, 16. — ¹² Mat. 7, 15.
— ¹³ Eccli 24, 24. — ¹⁴ Ps. 41, 1—3. — ¹⁵ Colos. 1, 14.
— ¹⁶ 1 Cor. 1 s. — ¹⁷ Mat. 22, 37. — ¹⁸ Rom. 8, 39 s.
— ¹⁹ Sap. 4, 1. 2. — ²⁰ 5, 8. — ²¹ Luc. 1, 28. —
²² Psalm. 44, 2. — ²³ Judit. 15, 11 s. — ²⁴ Ephes. 3, 5.
— ²⁵ Luc. 2, 52. — ²⁶ Mat. 11, 19. — ²⁷ Luc. 17, 10.
— ²⁸ Luc. 9, 48. — ²⁹ Luc. 18, 14. — ³⁰ Mat. 22, 39.
— ³¹ Joh. 15, 12. — ³² Joh. 13, 34. — ³³ 1 Joh. 3, 18.
— ³⁴ Luc. 11, 27. — ³⁵ Philip. 3, 13. — ³⁶ Apoc. 2, 10.
- IV. Kako moramó Marijo častiti 140
¹ Psalm. 150, 1. — ² 1 Cor. 15, 10. — ³ Ester. 6, 9.
— ⁴ 2 Petr. 1, 3. — ⁵ Joh. 17, 17. — ⁶ Gal. 5, 22.
— ⁷ 2 Tim. 4, 8. — ⁸ Luc. 10, 2. — ⁹ Apoc. 1, 5 s.
— ¹⁰ Colos. 2, 14. — ¹¹ Ephes. 2, 15. — ¹² Albers,
V. pag. 367. — ¹³ Luc. 1, 30. — ¹⁴ Rom. 12, 15.
— ¹⁵ Prov. 8, 7. — ¹⁶ Prov. 8, 13. — ¹⁷ Jac. 3, 2.
— ¹⁸ 1 Joh. 1, 8. — ¹⁹ Psalm. 50, 19. — ²⁰ Mat. 9, 21 s.
— ²¹ Prov. 31, 36.
- V. Kaj pomeni Marijino imé 153
¹ Albers, V. pag. 8. — ² Luc. 1, 49. — ³ Eccli 24, 15.
— ⁴ Cant. 6, 9. — ⁵ 1 Cor. 15, 10. — ⁶ Mat. 5, 16.
— ⁷ Luc. 1, 28. — ⁸ 1 Cor. 15, 10. — ⁹ Luc. 18,
35 ss. — ¹⁰ Jerem. 8, 18. — ¹¹ Thren. 1, 12. —
¹² Eccli. 12, 1. — ¹³ Albers, V. pag. 27. — Op. cit.
pag. 31.

COBISS 2042200

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

00000438016

248.153 : 726.5 / 4365

Mani - Drel

W-2.8

